

Oulangan kansallispuiston kävijätutkimus 2014

Essi-Maaria Puska
Metsähallitus, Pohjanmaan Luontopalvelut
essi-maaria.puska@metsa.fi

Översättning: Pimma Åhman.

Kansikuva: Syyskuun auringossa kylpevä Kiutaköngäs. Kuva: Essi-Maaria Puska.

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2015

ISSN-L 1235-8983
ISSN (verkojulkaisu) 1799-5388
ISBN 978-952-295-094-9 (pdf)

Essi-Maaria Puska

Oulangan kansallispuiston kävijätutkimus 2014

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	5.2.2015
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH6929/2014/05.02
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Oulangan kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Oulanka FII101645		
ALUEYKSIKKÖ	Pohjanmaan luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Essi-Maaria Puska		
JULKAISUN NIMI	Oulangan kansallispuiston kävijätutkimus 2014		
TIIVISTELMÄ	<p>Vuonna 1956 perustettu Oulangan kansallispuisto sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakunnissa, Kuusamon ja Sallan kuntien alueella. Puisto rajautuu itäpuolelta Venäjän rajaan ja Paanajärven kansallispuistoon. Oulangan kansallispuiston pinta-ala on 290 neliökilometriä. Vuosittain puistossa vierailee noin 175 000 kävijää, joista suurin osa on lähialueen ulkopuolisia matkailijoita. Puiston käyttäjistä 15 % on ulkomaalaisia.</p> <p>Vuoden 2014 Oulangan kansallispuiston kävijätutkimus eroaa alueella aikaisemmin tehdyistä tutkimuksista ajallisessa kattavuudessaan. Aineistoa kerättiin ensimmäistä kertaa myös talvisesongin aikana. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää puiston kävijärakennetta, käyntien alueellista ja ajallista jakautumista sekä puiston käyttäjien kokemuksia ja mielipiteitä puiston hoidosta ja kehittämistarpeista. Näiden teemojen lisäksi kävijätutkimuksessa tarkasteltiin kävijöiden kokemuksia Oulangan kansallispuistossa käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutuksista.</p> <p>Oulangan kansallispuiston kävijöistä yli puolet (62 %) oli päiväkävijöitä ja lähes kaksi viidesosaa yöpyjiä. Suosituimmat käyntikohteet olivat Kiutakönkään alue, mukaan luettuna Oulangan luontokeskus, ja Pieni Karhunkierros. Päiväkävijät viipyivät puistossa keskimäärin neljä tuntia, yöpyjät noin kolme ja puoli vuorokautta. Suurin kävijäryhmä oli iän suhteen tarkasteltuna 45–54-vuotiaat. Useimmiten puistoon saavuttiin 2–5 hengen ryhmässä, joka koostui oman perheen jäsenistä.</p> <p>Tärkeimpiä syitä saapua Oulangan kansallispuistoon olivat maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen, poissaolo melusta ja saasteista sekä yhdessäolo omassa seurueen kanssa. Suosituimmat harrastukset kansallispuistossa olivat kävely, luonnon tarkkailu ja retkeily.</p> <p>Kävijöiden odotukset täyttyivät kansallispuistokäynnillä hyvin. Suurin osa puiston käyttäjistä oli tyytyväisiä käyttämiensä palveluiden laatuun ja määrään. Kiitosta keräsivät erityisesti polkureitistö, polkuviitoitukset, tulipaikat ja laavut sekä polttopuut huolletuilla tulentekopaikoilla. Puiston tulevassa kehittämisessä on huomioitava, että lähes viidennes vastaajista toivoi lisäystä jätahuollon toteutukseen ja ohjaukseen. Ympäristökävijöistä laadultaan parhaimpina pidettiin Oulangan kansallispuiston maisemien vaihtelevuutta ja yleistä siisteyttä.</p> <p>Suurin osa Oulangan kansallispuiston kävijöistä arvioi sosiaalisen, psyykkisen ja fyysisen hyvinvointinsa lisääntyneen puistossa käynnin aikana. Puistossa käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallista arvoa kysyttäessä puolet vastaajista arvioi summan olevan yli 150 euroa.</p> <p>Oulangan kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat puistossa ja sen lähialueella vuonna 2014 noin 16,9 miljoonaa euroa ja 169 henkilötyövuotta. Paikallistaloudelliset vaikutukset ovat kasvaneet 2,7 miljoonaa euroa.</p>		
AVAINSANAT	Oulangan kansallispuisto, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 210		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-094-9
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1799-5388		
SIVUMÄÄRÄ	76 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	5.2.2015
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH6929/2014/05.02
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Oulanka nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Oulanka FI1101645		
REGIONENHET	Österbottens naturtjänster		
FÖRFATTARE	Essi-Maaria Puska		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Oulanka nationalpark 2014		
SAMMANDRAG	<p>Oulanka nationalpark grundades år 1956. Parken ligger i Kuusamo och Salla kommuner i landskapen Norra Österbotten och Lappland. Parken gränsar i öster till ryska gränsen och Paanajärvi nationalpark i Ryssland. Oulanka nationalparks areal är 290 km². Parken har årligen ca 175 000 besökare, av vilka största delen kommer från områden utanför närområdena. Andelen utlänningar av besökarna är 15 %.</p> <p>Besökarundersökningen i Oulanka nationalpark år 2014 skiljer sig från de tidigare undersökningarna i området när det gäller tiden för insamlande av materialet. Denna gång insamlades material också under vintersäsongen. Syftet med undersökningen var att utreda besökarstrukturen, besökens områdesvisa och tidsmässiga fördelning samt besökarnas upplevelser av och åsikter om parkens skötsel och utvecklingsbehov. Därtill undersöktes för första gången i Oulanka nationalparks besökarnas upplevelser om besökets inverkan på deras hälsa och välmående.</p> <p>Över hälften av besökarna (62 %) var dagsbesökare och nästan två femtedelar övernattare. De populäraste besöksmålen var Kiutaköngäsområdet inklusive Oulanka naturum samt leden Pieni Karhunkierros. Dagsbesökarna vistades i parken i genomsnitt fyra timmar, övernattarna ca tre och ett halvt dygn. Den största besökargruppen vad gäller ålder var 45–54-åringar. Merparten av besökarna kom till nationalparken i sällskap på 2–5 personer, som bestod av familjemedlemmar.</p> <p>De viktigaste orsakerna till besöken i Oulanka nationalpark var att få beundra landskapen, uppleva naturen, koppla av och komma bort från buller och föroreningar samt samvaron med det egna sällskapet. De populäraste aktiviteterna i nationalparken var promenader, naturobservation och friluftsliv.</p> <p>Besökarnas förväntningar uppfylldes väl under besöket i nationalparken. Största delen av besökarna var nöjda med kvaliteten på och mängden av tjänster. Beröm fick i synnerhet nätverket av vandringsleder och markeringen av lederna, eldplatserna och skärmskydden samt veden vid de underhålla eldplatserna. Vid utvecklingen av parken i fortsättningen måste man ta i beaktande att nästan en femtedel av svararna önskade att avfallshanteringen och avfallsanvisningarna förbättras. Enligt svararna uppvisade det varierande landskapet och den allmänna renheten den bästa kvaliteten av miljöfaktorerna i Oulanka nationalpark.</p> <p>Största delen av besökarna i Oulanka nationalpark uppgav att deras sociala, psykiska och fysiska välmående ökade under vistelsen i parken. Hälften av svararna uppskattade att det ekonomiska värdet på de verkningar som besöket hade på deras hälsa och välmående var över 150 euro.</p> <p>Oulanka nationalparks besökares totala verkningar på den lokala ekonomin i parken och dess närområden år 2014 var ca 16,9 miljoner euro och 169 årsverken. Verkningarna på den lokala ekonomin har stigit med 2,7 miljoner euro sedan år 2008.</p>		
NYCKELORD	Oulanka nationalpark, besökarundersökning		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 210		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-094-9
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
SIDANTAL	76 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	8
2.1 Alueen kuvaus.....	8
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	12
3 TULOKSET.....	17
3.1 Kävijärakenne.....	17
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	17
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	19
3.2 Käynti Oulangan kansallispuistossa.....	21
3.2.1 Kohteen tärkeys.....	21
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset.....	21
3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen.....	24
3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	25
3.2.5 Saapuminen alueelle.....	28
3.2.6 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset.....	30
3.2.7 Tietolähde.....	34
3.3 Kävijättyytyväisyys.....	36
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	36
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta.....	37
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	39
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät.....	40
3.3.5 Kävijättyytyväisyysindeksi.....	42
3.4 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset.....	43
3.5 Vapaamuotoiset palautteet.....	45
4 TULOSTEN TARKASTELU.....	48
4.1 Vuodenaikainen vertailu.....	48
4.2 Yhteenveto.....	49
4.3 Vertailu aiempiin tutkimuksiin.....	50
KIITOKSET.....	54
LÄHTEET.....	55
LIITTEET	
Liite 1 Oulangan kansallispuiston kävijätutkimuksen otantakehikot.....	57
Liite 2 Aineiston keruuajataulu ja sen toteutuminen Oulangan kansallispuistossa.....	58
Liite 3 Tutkimuksen lähialueen kartta.....	60
Liite 4 Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet.....	61
Liite 5 Terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallisen arvion sanalliset vastaukset.....	65
Liite 6 Vapaamuotoiset palautteet.....	67
Liite 7 Suomenkielinen kyselylomake.....	72

1 Johdanto

Kuusamon ja Sallan kunnissa sijaitseva Oulangan kansallispuisto on hurmannut luonnollaan ja maisemillaan puistossa liikkujan aina sen perustamisvuodesta 1956 lähtien (Metsähallitus 2014d). Alueen perinne retkeilykohteena ulottuu tätäkin kauemmas. Suomen kansallismaisemiin lukeutuvat Oulangan jyrkät kalliorotkot ja komeat joet ovat houkuttelleet alueelle retkeilijöitä yli 150 vuoden ajan. Oulangan luonto on erityislaatuinen sekoitus pohjoisia, eteläisiä ja itäisiä eliölajeja. Lajiston runsauden salaisuutena ovat ravinteikas maaperä ja vaihtelevat maanpinnan muodot, jotka tarjoavat olosuhteet erilaisten kasvuympäristöjen syntymiselle. Aluekokonaisuuden merkitys uhanalaisen eläin- ja kasvilajiston suojelussa on huomattava (Metsähallitus 2014e).

Oulangan kansallispuisto kuuluu Suomen suosituimpien ja tunnetuimpien kansallispuistojen joukkoon. Puisto houkuttelee alueelleen vuodesta toiseen sekä päiväkävijöitä että vaeltajia. Vuonna 2013 Oulanka oli Suomen neljänneksi vierailuin kansallispuisto. Vuosittain alueella retkeilee noin 175 000 ihmistä (Metsähallitus 2014b). Puiston halki kulkee kuuluisa Karhunkierroksen vaellusreitti, jonka varrelle sijoittuvat lähestulkoon kaikki puiston kauneimmat nähtävyydet. Karhunkierroksen suosiosta kertoo myös reitin valinta yleisöäänestyksellä vuoden 2014 retkeilykohteeksi (Metsähallitus 2014c). Oulangan kansallispuistoon suuntautuvalla luonnon virkistyskäytöllä on merkittäviä vaikutuksia paikalliseen talouteen ja työllisyyteen. Oulangan kansallispuiston kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat puistossa ja sen lähialueella vuonna 2013 yhteensä 15,5 miljoonaa euroa ja 200 henkilötyövuotta (Metsähallitus 2014a).

Oulangan kansallispuiston ensimmäinen kävijätutkimus laadittiin vuonna 1995 (Määttä 1995). Tämän jälkeen kävijätutkimuksia on toistettu tasaisin väliajoin, noin viiden vuoden välein, edellisen kerran vuonna 2009 (Ahola & Kivistö 2009). Vuoden 2014 kävijätutkimus on järjestyksessä Oulangan kansallispuiston viides. Kävijätutkimuksella tuotetaan tietoa kyselymenetelmällä Oulangan kansallispuiston virkistyskäytöstä ja kävijöistä, puistossa vierailun motiiveista ja vierailun kestosta. Näiden tietojen lisäksi tutkimuksella pyritään selvittämään puiston nykyistä kävijätyytyväisyyttä liittyen puiston retkeilyrakenteisiin ja muuhun palveluvarustukseen. Kävijöiden mielipiteiden kartoittaminen tukee alueen kestäväen käytön suunnittelua (Kajala ym. 2009 s. 15). Vuoden 2014 kävijätutkimuksessa suoritettiin ensimmäistä kertaa talviaikainen aineistonkeruu, jonka kautta kartoitettiin puiston käyntikokemuksia lumisena aikana. Tieto on tärkeää, sillä talviaikainen puistonkäyttö on Oulangalla kasvussa.

Tutkimuksessa oli mukana ensimmäisen kerran kysymyksiä kävijöiden kokemista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista Oulangan kansallispuistossa. Näitä hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä Metsähallitus on kartoittanut kaikissa alueillaan laadituissa kävijätutkimuksissa vuodesta 2013 lähtien (Kaikkonen ym. 2014). Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen sisältyy Metsähallituksen luontopalvelujen toimintaohjelmaan 2012–2020 ja erilliseen Terveyttä kansallispuistoista -teemaohjelmaan.

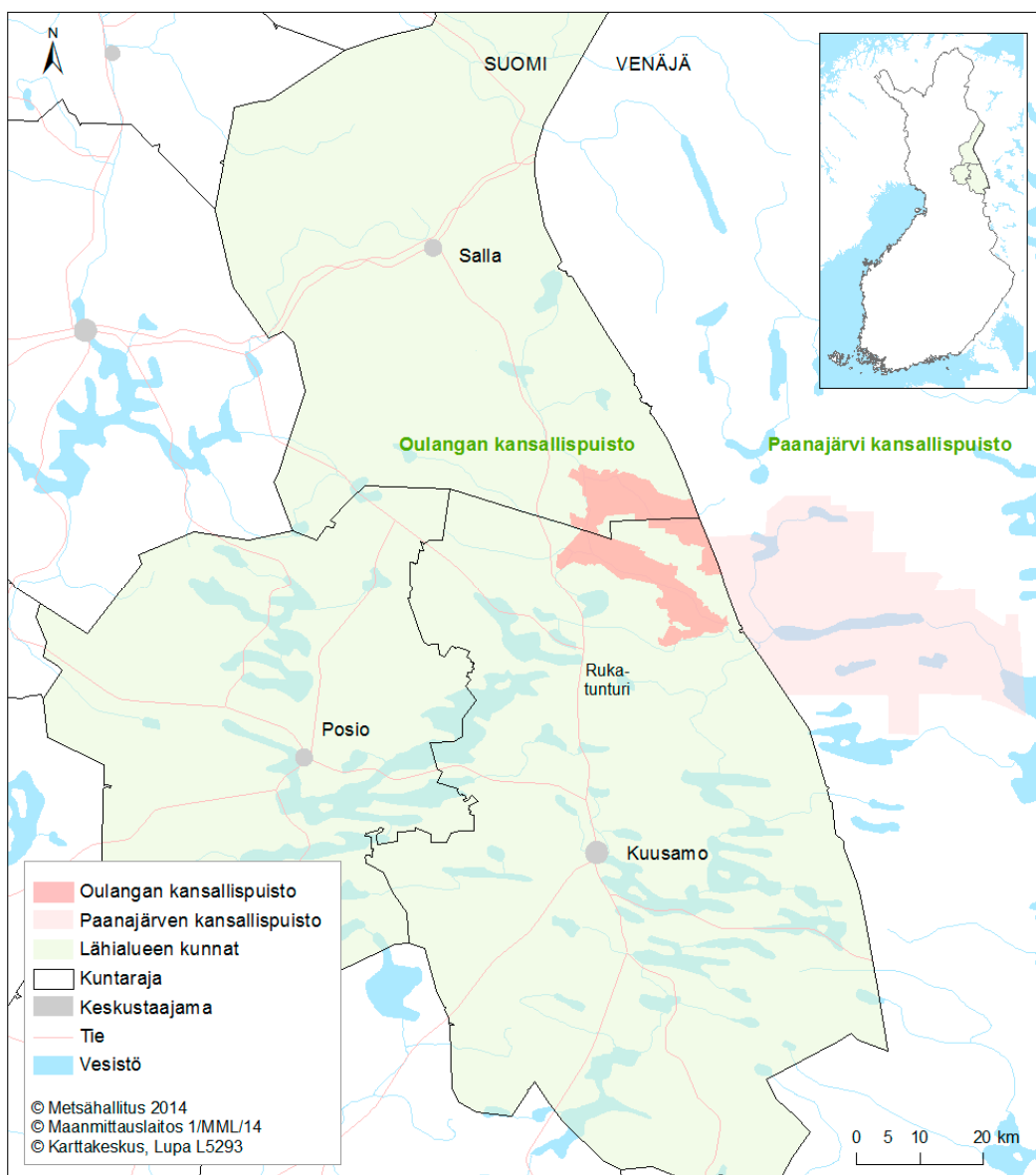
Kävijätutkimuksen yhteydessä kerättiin yhteystietoja Oulun yliopiston maantieteen laitoksella työskentelevän Miisa Pietilän väitöstutkimuksessa toteutettavaan Internet-pohjaiseen karttakyselyyn. Pietilä pilotoi tutkimuksessaan sovellusta, jonka avulla kerätään kävijöiden paikkaan sidottuja luontokokemuksia kansallispuistossa. Väitöskirjassa pyritään kehittämään karttapohjaisia kyselymenetelmiä luonnon virkistyskäytön suunnittelun apuvälineiksi. Pietilän myöhemmin julkaistavat tulokset tulevat olemaan jatkossa hyödynnettävissä myös Metsähallituksen kävijätutkimusten kehittämistyössä.

Tässä raportissa esiteltäviä kävijätutkimuksen tuloksia tullaan hyödyntämään Oulangan kansallispuiston kehittämisessä sekä Oulangan luontomatkailusuunnitelman päivittäistyössä.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Vuonna 1956 perustettu ja vuosina 1982 ja 1989 laajennettu Oulangan kansallispuisto sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakunnan rajalla, Kuusamon ja Sallan kuntien alueella. Idässä puisto rajautuu valtakunnan rajaan ja Venäjän vuonna 1992 perustettuun Paanajärven kansallispuistoon (kuva 1). Kuusamon keskustasta Oulangan kansallispuistoon on matkaa noin 50 kilometriä ja Sallan keskustasta noin 40 kilometriä. Kokonaispinta-alaltaan puisto on 290 km². Ellei toisin mainita, seuraava puiston kuvailu perustuu Oulangan hoito- ja käyttösuunnitelmaan (Metsähallitus 2014e) ja Luontoon.fi-verkkopalvelun Oulangan kansallispuistoa esitteleviin sivuihin (Metsähallitus 2014d).

Kuva 1. Oulangan kansallispuiston ja tätä tutkimusta varten määritellyn lähialueen (Kuusamo, Salla, Posio) sijainti. Kartassa on näkyvissä myös Oulangan kansallispuiston Venäjällä sijaitseva sisarpuisto Paanajärven kansallispuisto. © Metsähallitus 2015, © Maanmittauslaitos 1/MML/15, © Karttakeskus, Lupa L5293.

Oulangan kansallispuisto jylhine rotko- ja jokimaisemineen kuuluu Suomen kauneimpina pidettyjen kansallismaisemien joukkoon. Vaihtelevat maanpinnan muodot, kuten jyrkkärinteiset vaarat, jokilaaksot ja tulvatasangot, ovat luoneet eliöstölle monipuolisen kasvuympäristön erilaisine pienilmastoineen. Alueen lajirikkkautta lisää puiston kallioperän kalkkipitoisuus ja maaperän ravinteikkaus. Metsä- ja jokiluonnon lisäksi Oulangan kansallispuistoon kuuluu laajoja suoalueita, jotka hallitsevat maisemaa puiston pohjoisosissa.

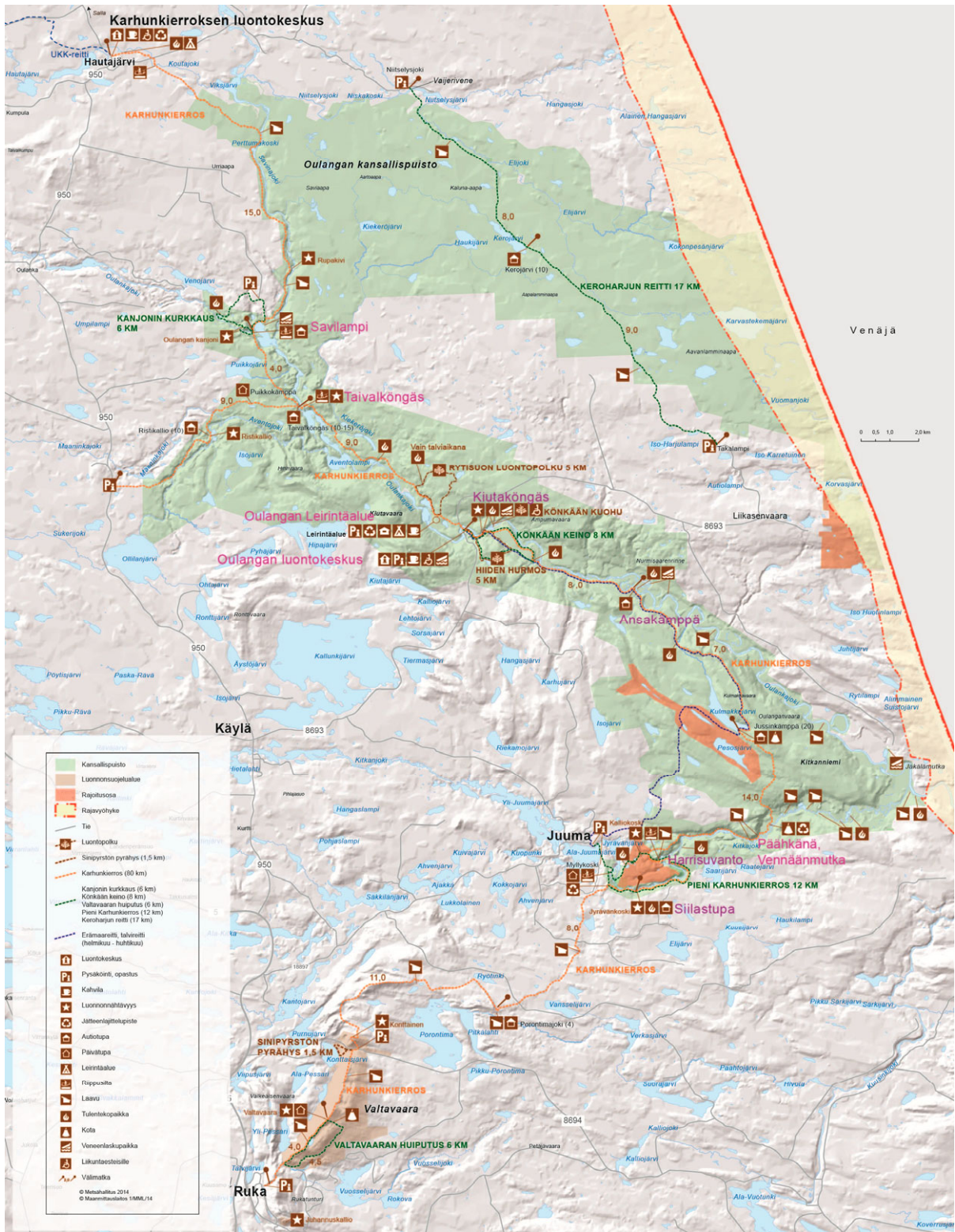
Vaikuttavien maisemien lisäksi puiston rikkauksiin kuuluvat sen alueella hyvin viihtyvät uhanalaiset ja harvinaiset lajit. Oulangan kansallispuistossa on esimerkiksi mahdollista nähdä puiston tunnuslaji, Suomen harvinaisiin kämmekkäkasveihin lukeutuva neidonkenkä (*Calypso bulbosa*). Koskien pauhua ihaillessa voi retkeilijä puolestaan nähdä kuohuista ylävirtaan hyppäävän taimenen. Järvitaimen vaeltaa kansallispuiston jokiin Venäjän puoleiselta Paanajärveltä. Uhanalaisen taimenkannan elvyttämiseen tähtäävä työ Oulangalla ja Paanajärven kansallispuistossa on yksi esimerkki puistojen välisestä jatkuvasta yhteistyöstä (Metsähallitus 2014f). Kansallispuistot muodostavat puistoparin, jolle on myönnetty Europarcin Transboundary parks -sertifikaatti osoituksena tiivistä ja sitoutuneesta yhteistyöstä.

Oulangan kansallispuiston kauniiseen luontoon voi tutustua alueen lukuisilla retkeilyreiteillä (kuva 2). Kansallispuistossa kävijällä on valittavanaan useita päiväreittejä, jotka vaihtelevat sekä pituudeltaan että vaatavuudeltaan. Päiväreiteistä suosituimmat sijaitsevat puiston keskiosissa Oulangan luontokeskuksen lähetyvillä sekä Juumassa puiston eteläosissa (Alatossava 2011 s. 17). Oulangan luontokeskukselta lähtevillä Hiiden hurmoksen ja Könkään keinon päiväreiteillä retkeilijä voi ihailia Kiutakönkään koskea ja sen vastarannan jyrkkää, raudan punaiseksi värjäämää dolo-miittiseinämää. Juumassa 12 kilometrin mittaisen Pienen Karhunkierroksen kuuluisimpia nähtävyyksiä ovat Kitkajoen kosket ja niitä ylittävät riippusillat sekä puiston jyrkin köngäs Jyrävä.

Oulangan kansallispuisto runsaine palveluvarustuksineen soveltuu myös useamman päivän kestäväen vaelluksen kohteeksi. Vaeltajat voivat yöpyä puiston lukuisissa autiotuivissa, laavuissa, telttailupaikoilla tai puiston keskivaiheilla sijaitsevalla leirintäalueella. Puiston läpi kulkeva Karhunkierros kuuluu Suomen kuuluisimpien vaellusreittien joukkoon. Reitin pituus on 70–82 kilometriä riippuen vaeltajan reittivalinnasta. Karhunkierros ei kulje kokonaan kansallispuistossa vaan tutustuttaa kulkijan reitin alku- ja loppupäässä myös kansallispuiston lähialueen luontoon, kuten Valtavaaran ja Rukan maisemiin. Karhunkierros valittiin yleisöäänestyksessä vuoden 2014 retkeilykohteeksi (Metsähallitus 2014c).

Oulangan kansallispuisto on ympärivuotinen luontomatkailukohde, jossa osa reiteistä soveltuu talviaikaiseen retkeilyyn ja lumikenkäilyyn. Puistossa voi kulkea lumiseen aikaan esimerkiksi Oulangan luontokeskukselta alkavaa 26 kilometrin mittaista erämaareittiä pitkin. Kesäaikaan Oulangan kansallispuistoon voi tutustua patikoinnin ohella meloen pitkin puiston läpi rauhallisesti virtaavaa Oulankajokea. Kitkajoella, puiston eteläosissa, puolestaan järjestetään koskenlaskuretkiä. Puiston ympärivuotista käyttöä tukevat vuodenajoittain vaihtelevien aktiviteettien lisäksi puiston lähialueen monipuoliset palvelut. Rukan hiihto- ja matkailukeskukseen on puiston eteläosista matkaa noin 20 kilometriä. Lisäksi esimerkiksi Sallassa, Posiolla ja Kuusamon keskustassa on tarjolla useita matkailu- ja majoituspalveluita.

Taulukkoon 1 on koottu tärkeimmät tiedot Oulangan kansallispuistosta vuonna 2014. Tarkempaa ja päivitettyä tietoa Oulangan kansallispuistosta löytyy Luontoon.fi-verkkopalvelusta (Metsähallitus 2014d). Tätä tutkimusta varten määritelty lähialue on esitetty kuvassa 1. Lähialueeseen kuuluvat Kuusamon, Sallan ja Posion kunnat.

Kuva 2. Oulangan kansallispuiston palvelut sekä kävijätutkimuksessa mainitut käyntikohteet. © Metsähallitus 2015, © Maanmittauslaitos 1/MML/15.

Taulukko 1. Oulangan kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot vuonna 2014.

OULANGAN KANSALLISPUISTO	
Perustamisajankohta	1956, laajennettu 1982 ja 1989
Sijainti	Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakuntien rajalla, Kuusamon ja Sallan kunnissa.
Pinta-ala	290 km ² (josta liikkumista on rajoitettu n. 3,4 km ² :n alueella) Aluetta hoitaa Metsähallitus
Käyntimäärä	174 600 (vuonna 2013)
Palvelut	<p>Metsähallituksen palvelut: Asiakaspalvelupisteet – Oulangan luontokeskus, Kuusamo – Karhunkierroksen luontokeskus, Salla Vaellusreitti – Karhunkierros (90 km, josta n. 50 km kansallispuistossa) Päiväreitit – Hiiden hurmos (5 km) – Kanjonin kurkkaus (6 km) – Keroharjun reitti (17 km) – Könkään kuohu (150 m, esteetön reitti) – Könkään keino (8 km) – Pieni Karhunkierros (12 km) – Rytisuon luontopolku (5 km) Talvireitit – Pieni karhunkierros (12 km) – Rytisuon lumikenkäilyreitti (7,5 km) – Kiutakönkään polku (2 km) – Oulangan erämaareitti (26 km) Melontareitit – Oulankajoen yläosa (13 km) – Oulankajoen alaosa (25 km) – Savinajoen melontareitti (18,3 km) – Kitkajoen alaosa (18,3 km) Telttailupaikat 46 kpl Tulentekopaikat 50 kpl Veneenlaskupaikat 4 kpl Autiotuvat 7 kpl Puikkokämpän päivätupa Ekopisteet 5 kpl Oulangan kansallispuiston leirintäalue</p> <p>Yrittäjien tarjoamat palvelut: Kahvilapalvelut Kanootti- ja koskenlaskuretket Linturetket Opastetut kierrokset</p> <p>Muut palvelut: Oulangan tutkimusasema, Oulun yliopiston Thule-instituutin alueyksikkö</p>
Käyttömuodot	Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, kotitarvekalastus, metsästys, poronhoito, tutkimus- ja opetuskäyttö
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Laadittu vuonna 2010, vahvistettu vuonna 2013 (Metsähallitus 2014e)

2.2 Aineisto ja menetelmät

Kävijätutkimuksen aineisto kerättiin Oulangan kansallispuistossa vuonna 2014 ensimmäistä kertaa kahdessa jaksossa. Ensi kertaa toteutettu talvikauden aineistonkeruu suoritettiin helmimaaliskuussa, 18.2.–27.3.2014. Keruujakso ajoittui osin koululaisten talvilomaviikoille (viikoille 8–10). Kesä- ja syyskauden aineisto kerättiin 16.6.–2.10.2014. Talvikauden aineistolla pyritään vastaamaan vuoden 2009 Oulangan kansallispuiston kävijätutkimukseen (Ahola & Kivistö 2009 s. 11) havaintoihin, joiden mukaan tutkimuksen rajoittuminen ainoastaan kesä- ja syyssezonkiin nähtiin puutteena. Talvikauden aineistonkeruuta tukee myös vuoden 2011 Oulangan kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma (Alatossava 2011 s. 12), jonka mukaan puiston talvikäyttö on lisääntynyt.

Vastauksia kerättiin talvella haastattelemalla kävijöitä maastossa kolmessa kohteessa: Oulangan luontokeskuksella, Kiutakönkällä ja Siilastuvalla (kuva 2). Kesä-syyskaudella haastattelupisteitä oli yhdeksän. Kolmen jo mainitun paikan lisäksi puiston käyttäjiä haastateltiin Ansakämpällä, Harrisuvannolla, Päähkänällä sijaitsevalla Vennäänmutkan laavulla, Oulangan kansallispuiston leirintäalueella, Taivalkönkällä ja Savilammella. Kävijöiden oli lisäksi mahdollista vastata omatomaisesti kävijätutkimuskyselyyn Karhunkierroksen luontokeskuksella (entinen nimitys Hautajärven luontotalo), jossa kyselylomakkeita oli tarjolla täytettäväksi 18.2.–2.10.2014 keskuksen ollessa auki. Talvikaudella kävijätutkimusaineistoa keräsivät Metsähallituksen henkilöstöstä Leena Pöykkö, Elina Kolppanen, Airi Kallunki, Vesa Simonen, Eevamaria Harala ja Outi Moilanen. Suurin osa (84 % vastauksista) maastossa kerätystä aineistosta kerättiin kesä- ja syyskaudella, jolloin haastattelijana toimi Essi-Maaria Puska.

Tutkimuksessa käytettiin Metsähallituksen vakio- tai muotoista kävijätutkimuslomaketta, joka muokattiin ennen tutkimuksen aloittamista Oulangan kansallispuistoon soveltuvaksi (liite 7). Vakio- lomake ja -menetelmät mahdollistavat tutkimuksen vertailukelpoisuuden Metsähallituksen muiden kävijätutkimusten kanssa (Kajala ym. 2009). Samalla säilytetään vertailtavuus Oulangan kansallispuistossa aikaisemmin laadittujen ja tulevaisuudessa tehtävien kävijätutkimusten kanssa.

Otantapäivien lukumäärä arvioitiin aineistonkeruun tavoitteisiin nähden siten, että talvella aineistoa kerättiin 15 päivänä ja kesä-syyskaudena 50 päivänä. Keruu- aikataulu laadittiin olettaen, että talvikaudella kunakin keruupäivänä saataisiin seitsemän täytettyä vastauslomaketta ja kesä-syyskaudella kahdeksan. Keruu- aikataulun suunnittelussa käytettiin hyväksi Oulangan kansallispuiston aikaisempaa vuoden 2009 kävijätutkimusta (Ahola & Kivistö 2009), jossa vastauksia oli saatu keskimäärin kahdeksan päivässä. Otannan suunnittelussa hyödynnettiin lisäksi puiston kävijälaskureista saatua tietoa puiston kuukausittaisista kävijävirroista. Keruupäivien satunnainen sijoittuminen keruukaussille varmistettiin arpomalla maastopäivät satunnaislukugeneraattorin avulla. Satunnaislukugeneraattoria käytettiin hyväksi myös haastattelupaikkojen, päivämäärien ja kellonaikojen arvonnassa. Arvontamenetelmällä varmistettiin, että aineistoa kerätään sekä eri viikonpäivinä että aamu- ja iltapäivisin. Satunnaislukugeneraattorin arpomiin päiviin tehtiin toimiston työtilajärjestelyjen tähden muutoksia siten, että osa arvotuista tiistai- ja torstai- maastopäivistä muutettiin aineiston tallennuspäiviksi. Aamupäivän aineistonkeruu suoritettiin haastattelupisteellä klo 10:00–16:00 ja iltapäivän klo 12:00–18:00. Päiväkohtainen keruu- aika oli tunnin pidempi kuin edellisessä tutkimuksessa vuonna 2009. Kävijätutkimuksen otantakehikko on liitteenä 1.

Ennen tutkimuksen alkua päätettiin, että keruupäivien suhteen voidaan tarpeen mukaan olla joustavia. Aineiston keruu- aikoja vaihdettiin muutaman kerran esimerkiksi haastattelijan sairastumisen tai erittäin huonon sään takia. Alkuperäisessä kävijätutkimuksen otantakehikossa aineistonkeruu ei ulottunut lokakuulle saakka, joten osa kesä- ja syyskauden keruupäivistä päätettiin aineiston

edustavuuden tähden siirtää myöhempään ajankohtaan. Otantakehikon tavoitteiden toteutumiseksi päivittäiseksi kerättyjen lomakkeiden maksimimääräksi määriteltiin 15 kappaletta. Maksimimäärän asettamisella varmistettiin, että aineistonkeruun ajallinen kattavuus ja tutkimukseen käytettävissä olleet resurssit olisivat toistensa kanssa tasapainossa. Aineistonkeruussa päivittäinen kerättyjen lomakkeiden maksimimäärä ylittyi 16 vastaukseen viidesti. Syyt maksimimäärän ylittymiseen olivat haastattelijan laskuvirhe maastossa tai se, että paikalle saapunut viimeinen ryhmä oli yli neljän hengen kokoinen ja useampi kuin yksi seurueeseen kuulunut henkilö kiinnostui tutkimukseen osallistumisesta. Liitteessä 2 on esitetty toteutunut aineiston keruuajataulu.

Kävijätutkimuksen perusjoukko muodostui Oulangan kansallispuistossa kaikista 15 vuotta täyttäneistä kävijöistä. Otokseen poimittiin vastaajat saapumisjärjestyksessä sitä mukaa kuin haastattelijat vapautui aiemmin tapaamiensa kävijöiden haastattelemisesta. Toisin kuin muilla haastattelupisteillä Oulangan luontokeskuksella otoksen poiminnassa sovellettiin osin valikointia. Luontokeskus toimii usealle kansallispuistossa vierailevalle kävijälle retken aloituspisteenä. Tämän tähden Oulangan luontokeskuksella otettiin huomioon nimenomaan kansallispuistosta retkeltä palaavat kävijät. Vastausten tahdottiin toisin sanoen perustuvan kyseessä olevan käynnin kokemuksiin, eikä esimerkiksi muistoihin aikaisemmilta käyntikerroilta.

Alle viiden hengen seurueesta haastateltiin yhtä henkilöä. Kun seurue koostui viidestä tai useammasta henkilöstä, kyselyyn pystyi osallistumaan useampi henkilö. Aineistoa kerättiin siten, että samanaikaisesti lomaketta täytti maksimissaan kaksi henkilöä. Tällä varmistettiin se, että haastattelijan oli mahdollista avustaa vastaajia kyselylomakkeen täyttämässä.

Vastauksille asetettu määrällinen tavoite oli talven ja kesä-syyskauden osalta yhteensä 500 kappaletta. Tavoite ylitettiin havaintojakson aikana reilusti, sillä vastauksia saatiin yhteensä 756 kappaletta. Talvikauden tavoitteesta jäätiin 29 vastauksen päähän, kun taas kesä-syyskaudella vastauksia saatiin 220 kappaletta yli tavoitteiden. Vastausten määrä on Oulangan kansallispuistossa ennätysmäinen. Esimerkiksi edellisessä, vuoden 2009 kävijätutkimuksessa vastausten määrä oli 378. Vastauksia kertyi eniten Pienen Karhunkierroksen päiväreitillä suosituilta taukopaikalta Siilastuvalta (24 %), puiston keskiosiin sijoittuvalta Kiutaköngäältä (23 %) ja sen läheiseltä Oulangan luontokeskukselta (21 %) (kuva 2, taulukko 2). Muiden keruupisteiden vastausten määrät jäivät näihin kolmeen verrattuna huomattavasti pienemmiksi (2–8 %). Kyselyyn kieltäytyi vastaamasta 57 henkilöä. Kieltäytyneiden henkilömäärä on sama kuin vuonna 2009, mutta koska saatuja vastauksia kertyi huomattavasti enemmän, on kieltäytyneiden osuus pienentynyt. Yleisimmät syyt kieltäytymiseen olivat kiire tai jaksamisen, motivaation tai kielitaidon puute.

Taulukko 2. Vastausten (n = 756) jakautuminen haastattelupaikoittain Oulangan kansallispuistossa.

Haastattelupaikka	Kpl	%
Siilastupa	180	24
Kiutaköngäs	172	23
Oulangan luontokeskus	155	21
Harrisuvanto	61	8
Taivalköngäs	45	6
Savilampi	47	6
Oulangan leirintäalue	33	4
Karhunkierroksen luontokeskus	26	3
Päähkänä/Vennäänmutkan laavu	19	3
Ansakämpä	18	2

Ennen kyselyyn vastaamista jokaiselle haastateltavalle kerrottiin ohjeet vastauslomakkeen täyttämiseen. Ohjeistuksessa painotettiin sitä, että tutkimukseen vastataan henkilökohtaisesti ja tarkoituksena on kerätä tietoa nimenomaan tämänkertaisesta käynnistä Oulangan kansallispuistossa. Lisäksi vastaajille selvennettiin tutkimusalueen ja lähialueen rajaus. Kävijätutkimukseen osallistuneilla oli mahdollisuus käyttää vastatessaan apuna kahta erilaista karttaa. Kyselylomakkeen alla oli jokaisella vastaajalla kirjoituslustaan kiinnitetty, laminoitu kartta Oulangan kansallispuistosta, jossa näkyivät puiston tärkeimmät retkeilykohteet, -reitit sekä puiston rajat (kuva 2). Lisäksi vastaajien oli mahdollista tarkastella karttaa Oulangan kansallispuiston lähialueesta eli Kuusamon, Sallan ja Posion kunnista (liite 3).

Suurimmaksi osaksi vastaajat täyttivät lomakkeen itse haastattelupaikalla (700 vastausta = 93 %). Haastattelija täytti kyselylomakkeen haastateltavan vastausten mukaisesti maastossa 18 vastaajan (2 %) puolesta. Jos puiston käyttäjä oli haastattelupisteelle saavuttuaan hyvin kiireinen mutta silti halukas osallistumaan tutkimukseen, henkilön oli mahdollista ottaa vastauslomake mukaansa ja palauttaa se myöhemmin postitse Metsähallituksen Kuusamon toimipisteeseen. Näissä tapauksissa vastaajalle annettiin mukaan lomakkeen lisäksi ohje kyselyn täyttämiseen sekä postituskuori, jossa postimaksu Suomessa oli valmiiksi maksettu. Postitse saapui 12 vastausta (2 %). Aineistonkeruun kylmäpisteellä Karhunkierroksen luontokeskuksella kyselyn täytti ilman haastattelijaa 26 vastaajaa (3 %).

Jokaiselta keruupäivältä pidettiin maastossa keruupäiväkirjaa, johon kirjattiin muistiin päivittäiset sääolot, keruu-aika ja -paikka, kerättyjen lomakkeiden lukumäärä sekä muita huomioitavia asioita. Päiväkirjoihin merkittiin ylös myös kävijöiden antamia suullisia palautteita.

Kyselylomakkeita oli haastattelutilanteissa käytettävissä suomen-, englannin-, saksan- ja venäjänkielisinä. Vastauksista suurin osa (85 %) täytettiin suomenkieliseen lomakkeeseen (taulukko 3). Täytetyistä vieraskielisistä lomakkeista yli puolet (55 %) oli englanninkielisiä ja reilu kaksi viidesosaa (42 %) saksankielisiä. Venäjänkielisen lomakkeen täytti vain kaksi vastaajaa.

Taulukko 3. Vastausten (n = 756) jakautuminen lomakkeen kielen perusteella Oulangan kansallispuistossa 2014.

Lomakkeen kieli	kpl	%
Suomi	645	85
Englanti	62	8
Saksa	47	6
Venäjä	2	0

Suurimmaksi osaksi kävijät vastasivat kyselylomakkeeseen huolellisesti ja kysymykset ymmärrettiin hyvin. Kävijätutkimuksen edetessä kuitenkin havaittiin, että osa kysymyksistä tuotti vastaajalle haasteita. Näiden kysymysten kohdalla (ks. liite 7) voisi tutkimuslomakkeen toimivuutta jatkossa pohtia:

- Kysymyksissä 2a ja 2b sekä 3a ja 3b (viipymät ja vietetyt yöt) vastaajien oli vaikea hahmottaa lähialue-sanaa, vaikka haastattelija kertoi, mistä kunnista alue koostui ja lähialueesta oli saatavilla kartta. Kysymysten selkeyttämiseksi lähialueen sijaan kyselyssä voisi käyttää termiä Kuusamon–Sallan–Posion alue. Sama huomio oli kirjattu ylös myös edelliseen Oulangan kansallispuiston kävijätutkimukseen (Ahola & Kivistö 2009). Virheiden välttämiseksi haastattelija oli vastaajan apuna aktiivisesti hänen täyttäessään kyselylomakkeen ensimmäisiä kysymyksiä. Karhunkierrosta kulkevilla puistossa ja sen lähialueella vietetyn ajan erottelu tuotti vaikeuksia, sillä reitti kulkee osin puiston ulkopuolella. Päiväretkeilijöiden oli puolestaan vaikea pidättä-

tyä ajattelemaan ainoastaan kyseessä olevaa käyntiä kansallispuistossa. Ulkopaikkakuntalaisille päiväretkeilijöille on tyypillistä, että he vierailevat puiston puolella lomajaksonsa aikana monta kertaa. Tästä johtuen he laskisivat mielellään kaikki vierailukerrat viipymien suhteen yhteen. Vastaamista saattaisi helpottaa, jos kyselyyn vastatessa olisi mahdollista ajatella ensin tämänkertaista vietettyä aikaa puistossa (vuorokaudet ja yöt) ja sen jälkeen erikseen koko lomajaksoa, vietettyä aikaa ja yöpymisiä kansallispuiston lähialueella.

- Kysymyksessä 4 (käynnin tämänhetkiset ja suunnitellut kohteet) huomattiin, että osa lähialueen ulkopuolelta saapuneista kävijöistä merkitsi ohjeistuksesta huolimatta vastaukseensa kaikki Oulangan kansallispuiston kohteet, joilla he aikovat käydä tai ovat käyneet lomajaksonsa aikana. Toisin sanoen he ymmärsivät kysymyksessä olevan rajauksen ”tällä käynnillä” kattavan koko lähialueella vietetyn loman.
- Kysymykseen 9b (tärkein aktiviteetti) jätti moni kyselyyn vastannut vastaamatta. Vastauksen jätti tyhjäksi lähes kolmannes (29 %) vastaajista, jotka olivat kysymystä edeltäneessä kohdassa 9a kertoneet kaikki pääasialliset harrastuksensa. Tästä voidaan päätellä, että harrastuksia on vaikea asettaa toistensa kanssa tärkeysjärjestykseen tai että kysymys on hypätty yli epähuomiossa. Vastaisuudessa kysymyksen sommitteluun ja erottautumiseen lomakkeessa voisi kiinnittää enemmän huomiota.
- Kysymys 10a (arvio palveluiden ja rakenteiden määrästä ja laadusta) oli monen vastaajan mielestä raskas täyttää. Tästä johtuen kysymykseen ei välttämättä kaikissa tilanteissa vastattu ajatuksella. Lisäksi huomattiin usean vastaajan täyttävän palveluiden laatua mittaavan kysymyspatteriston, mutta jättävän joko epähuomiossa tai tarkoituksella palveluiden määrää koskevat vastaukset tyhjiksi. Moni tarvitsi erikseen neuvoa, miten rakenteiden ja palveluiden määrää koskevaan kysymykseen tulisi vastata. Hämmennystä herätti myös kysymyksen eroavaisuus muista Likert-asteikkolisista (Likert-asteikko: vastaajan mielipide välillä 1–5, jossa 1 = täysin eri mieltä, ja 5 = täysin samaa mieltä) kysymyksistä. Vastausakseli oli kolmiportainen, joista keskimääräinen lukuarvo kertoi nykyisen määrän olevan sopiva. Koska muissa kysymyksissä positiivisin vastausvaihtoehto oli sijoitettuna monivalintapatteriston vasemmalle ääreläidalle, koettiin erilaiseen asteikkoon vastaamisen olevan vaikeaa.
- Kysymykseen 13 (rahankäyttö) ei useissa tapauksissa vastattu mielellään. Jotkut kyselyyn vastanneista jättivät kokonaan vastaamatta kysymykseen. Syiksi sanottiin usein, ettei lomalla haluttu ajatella rahankäyttöä tai että kulujen erittely oli liian hankalaa. Osa vastaajista rastitti, ettei ole käyttänyt rahaa matkaansa kansallispuistossa tai sen lähialueella ollenkaan, vaikka suurella todennäköisyydellä tulevat, esimerkiksi viikon kestäväällä lomamatkallaan, käyttämään jonkin verran rahaa lähialueen yrityksissä.
- Kysymys 17 (rahassa mitattu terveys- ja hyvinvointivaikutus) koettiin vaikeaksi, ja se sai useimmiten osakseen keskustelua koko retkeilyseurueen kesken. Kysymys ymmärrettiin usein myös väärin. Osa vastaajista epäili vastausten heijastuvan tulevaisuudessa kansallispuiston pääsymaksuihin. Ulkomaalaiset tahtoivat kysymyksen kohdalla usein kertoa haastattelijalle, kuinka paljon he arvostavat sitä, ettei suomalaisiin kansallispuistoihin ole pääsymaksuja. Vaikka vastaajille selvennettiin, että pääsymaksujen sijaan kysymyksen tarkoituksena on saada tietoa, minkä arvoisiksi puiston käyttäjät arvioivat puistossa saamiaan terveys- ja hyvinvointivaikutuksia rahassa mitattuna, osa vastaajista kertoi haastattelutilanteessa kirjoittavansa avoimeen vastaustilaan summan, jonka he olisivat valmiita maksamaan puistokäynnistä. Vaihtoehtoisesti jotkut vastaajista jättivät kysymykseen vastaamatta. Osa kysymykseen vastaamatta jättäneistä kertoi syyn olevan periaatteellinen. Heidän mukaansa luontokohteiden arvon mittaaminen rahassa on mahdotonta. Vaikeuksista huolimatta kysymykseen saatiin Oulangalla paljon vastauksia. Jatkossa kysymykseen voisi liittää selvennykseksi tekstin, ettei tarkoituksena ole pääsymaksuhalukkuuden mittaaminen.

Oulangan kyselylomakkeesta jäivät epähuomiossa pois paikallisten puistonkäyttäjien vastaamista helpottavat Metsähallituksen valtakunnalliset kävijätutkimuspäivitykset kysymyksissä 2b ja 3b. Päivitysten perusteella paikallinen asukas voi valita kysymyksissä vaihtoehdon ”asun lähialueella”. Vastausvaihtoehdon puuttuminen huomattiin vasta talvikauden aineistonkeruun jälkeen. Koska osa aineistosta oli ehditty jo kerätä, kysymyksiä ei muutettu. Seuraavassa alueella laadittavassa kävijätutkimuksessa nämä asiat tulisi huomioida.

Kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakasseurantatietojen hallintaan käytettävään ASTA-tietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- Moodi on tyyppiarvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnosta.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten laskemiseen käytettiin Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen (2009) kehittämää laskentamallia, joka on osa Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Oulangan kansallispuisto kuuluu tässä tarkastelussa luokkaan matkailukeskus. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita.

Paikallistaloudellisten vaikutusten laskennassa käytettävät kertoimet päivitettiin vuonna 2014 vastaamaan paremmin nykytilannetta (Vatanen & Kajala 2015). Päivitetyillä kertoimilla ja vuoden 2013 aineistolla lasketut valtakunnalliset kansallispuistokävijöiden paikallistaloudelliset tulovaiikutukset olivat 3,8 % (4,4 milj. euroa) ja työllisyysvaikutukset 25,4 % (377 htv) pienemmät kuin vanhoilla kertoimilla lasketut vaikutukset. Erityisesti työllisyysvaikutukset ovat muuttuneet, ja tähän on vaikuttanut vähentynyt työvoiman käyttö samansuuruiseen tuotokseen nähden. Tämä tuottavuuden kasvuksi nimetty ilmiö on vaikuttanut kaikilla toimialoilla ja kaikilla alueilla. Sen vuoksi myös kansallispuistojen kävijöiden työllisyysvaikutukset ovat vähentyneet, kun toimialojen tuotos ei ole kasvanut samaa tahtia tuottavuuden kasvun kanssa (Vatanen & Kajala 2015).

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

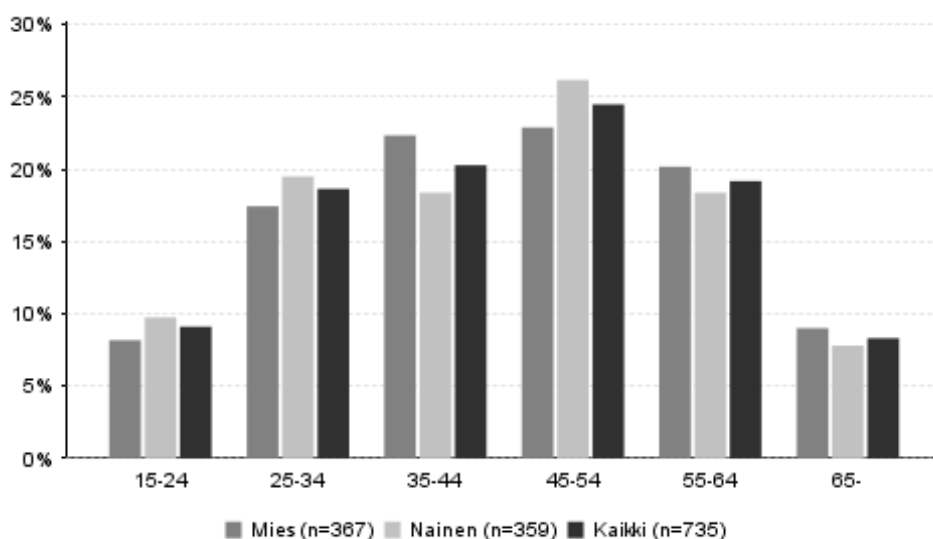
3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Kävijätutkimukseen vastanneista 51 % oli miehiä ja 49 % naisia. Tutkimukseen osallistuneista henkilöistä 20 ei vastannut sukupuolikysymykseen ollenkaan tai rastitti sukupuolekseen molemmat vaihtoehdot.

Kävijätutkimukseen osallistuneiden keski-ikä oli 44,8 vuotta (taulukko 4). Tutkimuksen alaikäraja oli 15 vuotta, joka määritti nuorimpien vastaajien iän. Vanhin vastaaja oli 76-vuotias. Suurin vastaajaryhmä Oulangan kansallispuistossa oli 45–54-vuotiaat (24 % vastaajista) (kuva 3). Vähiten (9 %) vastaajia on nuorimmassa 15–24-vuotiaiden ja vanhimmassa yli 65-vuotiaiden ikäluokissa (8 %). Ikäjakauman sukupuolten välisessä tarkastelussa huomataan mies- ja naisvastaajien kesken olevan eroa. Miesvastaajien ikäjakauma on kävijätutkimuksessa naisia tasaisempi. Näkyvintä ero sukupuolten välillä on tarkastellessa ryhmien toiseksi suurinta ikäluokkaa. Miehillä toiseksi suurin ryhmä on 35–44-vuotiaat. Ero suurimpaan 45–54-vuotiaiden ikäluokkaan verrattuna on hienoinen, vain kaksi vastaajaa vähemmän. Naisilla toiseksi suurin ikäluokka on nuorempi, 25–34-vuotiaiden ikäluokka. Ero suurimman ja toiseksi suurimman ikäryhmän välillä naisvastaajilla suurempi, 24 vastaajaa.

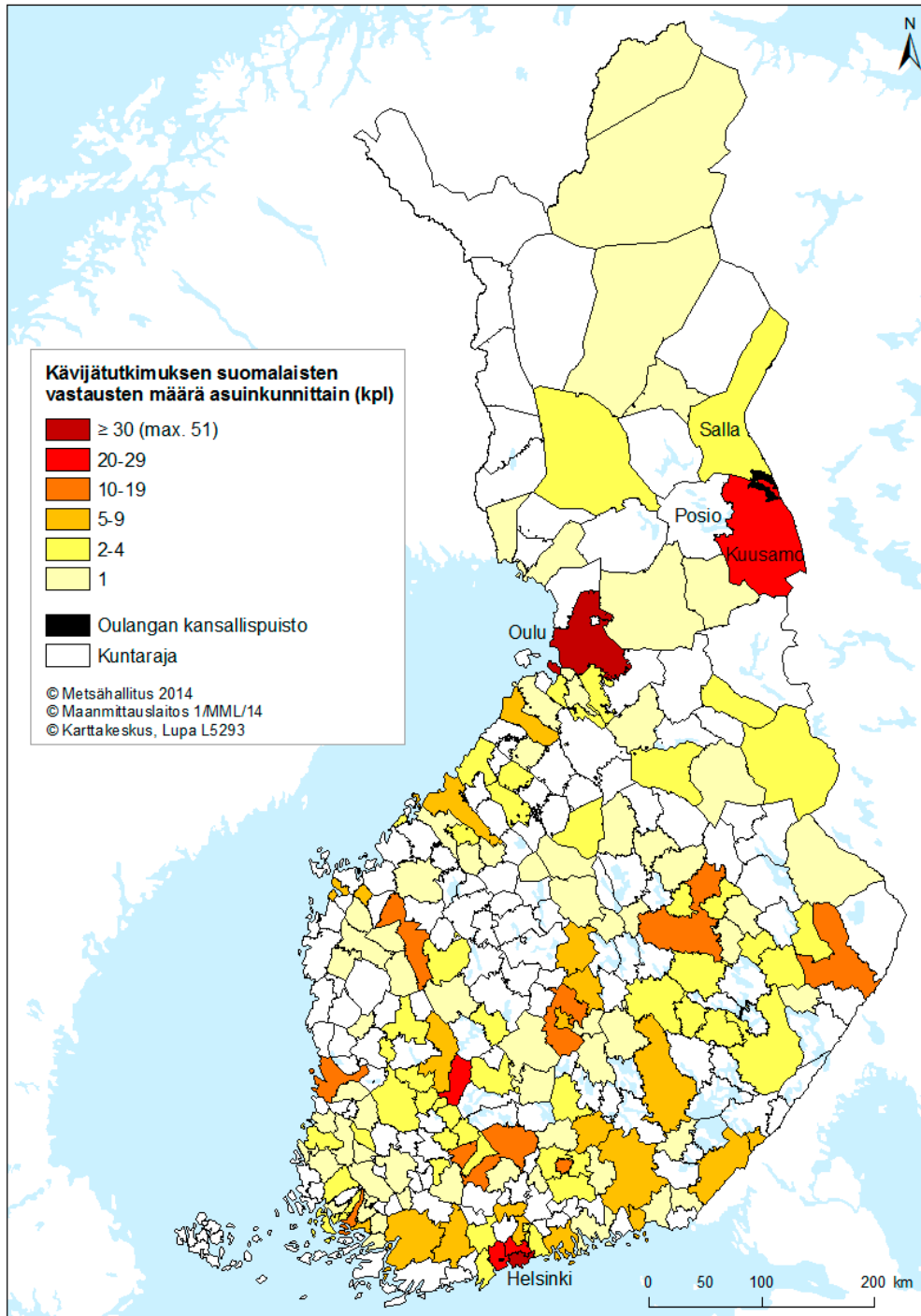
Taulukko 4. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja sukupuolen mukaan. Vastanneiden lukumäärä (n) on 735.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	45,37	44,24	44,81
Iän keskihajonta	14,15	14,31	14,23
Minimi-ikä	15	15	15
Maksimi-ikä	76	75	76
Moodi	51	51	51
Mediaani	45	46	46

Kuva 3. Vastanneiden ikäjakauma sukupuolen mukaan.

Suurin osa (85 %) Oulangan kansallispuiston kävijöistä oli suomalaisia (taulukko 5). Kotimaiset kävijät olivat matkustaneet Oulangan kansallispuistoon ympäri Suomea (kuva 4). Eniten heitä saapui Oulusta ja Helsingistä (8 % suomalaisista kävijöistä) sekä Kuusamosta, Espoosta ja Vantaalta (4 % suomalaisista kävijöistä). Paikallisten lähialueen asukkaiden (kuusamolaisten, sallaisten ja posiolaisien) osuus kaikista puistossa kävijöistä oli noin 4 %. Ulkomaalaisista vastaajista (osuus 15 %) suurin osa oli saksalaista (5 %) ja hollantilaisista (2 %). Euroopan ulkopuolelta saapuneet kävijät olivat kotoisin Israelista, Japanista, Yhdysvalloista ja Australiasta.

Kuva 4. Vastanneiden kotimaisten kävijöiden (n = 627) asuinkunnat. Kartassa on näkyvissä myös tutkimuksen lähialue Kuusamo–Salla–Posio. © Metsähallitus 2015 © Maanmittauslaitos 1/MML/15, © Karttokeskus, Lupa L5293.

Taulukko 5. Vastanneiden kotimaa. Vastanneiden lukumäärä (n) on 756.

Kotimaa	kpl	%
Suomi	639	85
Saksa	37	5
Hollanti	12	2
Iso-Britannia	11	1
Ranska	9	1
Tšekki	6	1
Italia	6	1
Puola	5	1
Sveitsi	5	1
Espanja	4	1
Yhdysvallat	3	0
Venäjä	3	0
Itävalta	3	0
Belgia	2	0
Slovakia	2	0
Latvia	2	0
Australia	1	0
Japani	1	0
Viro	1	0
Kreikka	1	0
Israel	1	0
Serbia	1	0
Ruotsi	1	0

Kävijätutkimukseen vastanneista reilu viidesosa (21 %) oli käynyt ammattikoulun, ja reilulla neljänneksellä (26 %) oli opistotasoinen koulutus (taulukko 6). Lähes puolet (46 %) vastaajista oli joko alemman tai ylemmän yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneita. Pienellä osalla (7 %) vastaajista ei ollut lainkaan ammatillista tutkintoa.

Taulukko 6. Vastanneiden ammatillinen koulutus. Vastanneiden lukumäärä (n) on 743.

Ammatillinen koulutus	kpl	%
Ammattikoulu	159	21
Opistotasoinen tutkinto	193	26
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	154	21
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	188	25
Ei ammatillista tutkintoa	49	7

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Oulangan kansallispuiston kävijät saapuivat puistoon useimmiten pienissä 2–5 hengen seurueissa (79 %) (taulukko 7). Keskimääräinen seurueen koko oli neljä henkilöä (taulukko 8). Reilu kymmenes (13 %) vastaajista liikkui puistossa yli viiden hengen seurueissa. Suurin ryhmäkoko oli 50 henkeä. Yksin puistossa käyminen on harvinaista, sillä 7 % ilmoitti liikkuvansa yksin. Vastanneista 170:lla (28 %) oli seurueessaan alle 15-vuotiaita lapsia (taulukko 9). Näissä seurueissa lapsia oli keskimäärin kaksi ja heidän ikänsä oli keskimäärin 9 vuotta. Nuorimmat puistossa käyneet lapset olivat syntyneet vuonna 2014. Liikuntaesteisiä oli vain viidessä seurueessa. Liikuntaesteisten määrä ryhmässä vaihteli yhdestä kolmeen.

Suurin osa vastaajista vieraili kansallispuistossa oman perheensä (69 %) kanssa (taulukko 9). Miltei kuudesosa (16 %) vastaajista ilmoitti seurueen koostuvan ystävistä. Kaksi prosenttia vastanneista kertoi seurueensa koostuvan jostain muusta kuin vastausvaihtoehtoina annetuista ryhmistä. Näitä olivat seurustelukumppani (6 vastaajaa), rippikouluryhmä (2 vastaajaa), leiriryhmä (2 vastaajaa), matkaryhmä (2 vastaajaa) ja Martat (1 vastaaja).

Taulukko 7. Vastanneiden seuruekoko. Vastanneiden lukumäärä (n) on 749.

Seurueen koko	kpl	%
2–5 hengen seurue	593	79
6 tai useamman hengen seurue	101	13
Yksin	55	7

Taulukko 8. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Oulangan kansallispuistossa.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Seurueen koko yhteensä	694	4,2	5,44	2	2	2	4	50
Alle 15-vuotiaita	170	2,3	2,35	1	1	2	2	25
Liikuntaesteisiä	5	1,4	0,89	1	1	1	1	3
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	315	2005,2	3,79	1999	2002	2005	2008	2014

Taulukko 9. Seurueen koostumus. Vastanneiden lukumäärä (n) on 696.

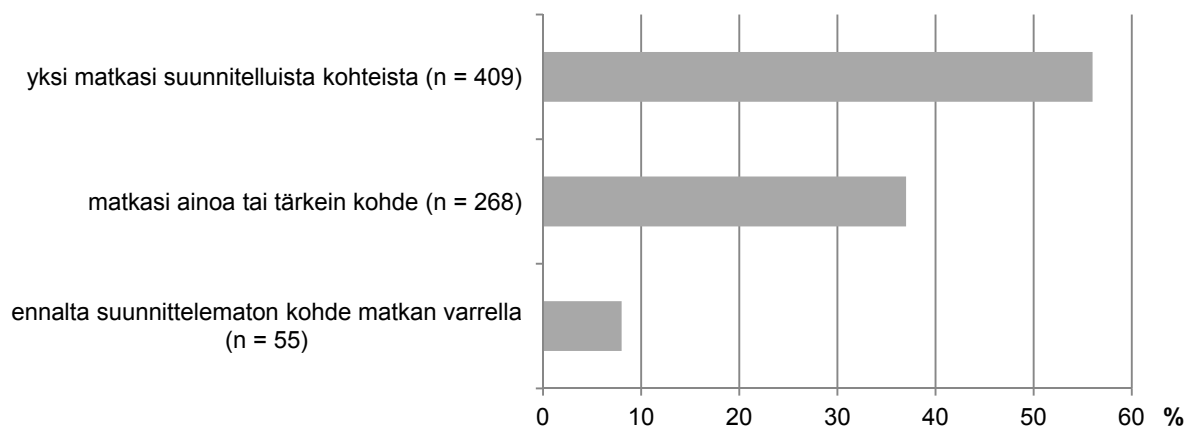
Seurue	kpl	%
Oma perhe	483	69
Ystävät	114	16
Muut sukulaiset	37	5
Työtoverit	19	3
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	11	2
Koululuokka	6	1
Opiskeluryhmä	8	1
Eläkeläisryhmä	2	0
Kerho, yhdistys tms.	3	0
Jokin muu	13	2

3.2 Käynti Oulangan kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Lähes kaksi viidesosaa (37 %) vastanneista kertoi Oulangan kansallispuiston olevan matkansa ainoa tai tärkein kohde (kuva 5). Yli puolelle (56 %) vastaajista puisto oli yksi matkan suunnitelluista kohteista. Muiksi kohteiksi ilmoitettiin esimerkiksi Ruka (110 mainintaa), Riisitunturi (50 mainintaa), Kuusamo (35 mainintaa), Salla (17 mainintaa) ja Hossa (11 mainintaa) (liite 4). Muiksi kohteiksi oli ilmoitettu myös kohteita, jotka kuuluvat kokonaan tai suureksi osaksi Oulangan kansallispuistoon. Esimerkiksi Pieni Karhunkierros keräsi kymmenen, Karhunkierros seitsemän ja Kiutaköngäs kaksi mainintaa. Nämä vastaukset saattavat heijastella sitä, että kuuluisat retkeilykohteet ja -reitit nähdään vahvemmin omina kokonaisuuksinaan kuin osana kansallispuistoa.

Vain 8 % vastaajista oli poikennut kansallispuistoon ennalta suunnittelematta. Matkan pääkohteiksi mainittiin tällöin mm. Ruka (16 mainintaa), Kuusamo (6 mainintaa) ja Lappi (3 mainintaa) (liite 4). Kuudessa vastauksessa oli maininta osin tai kokonaan kansallispuiston sisältä olevasta kohteesta (esim. Pieni Karhunkierros ja Oulangan leirintäalue).

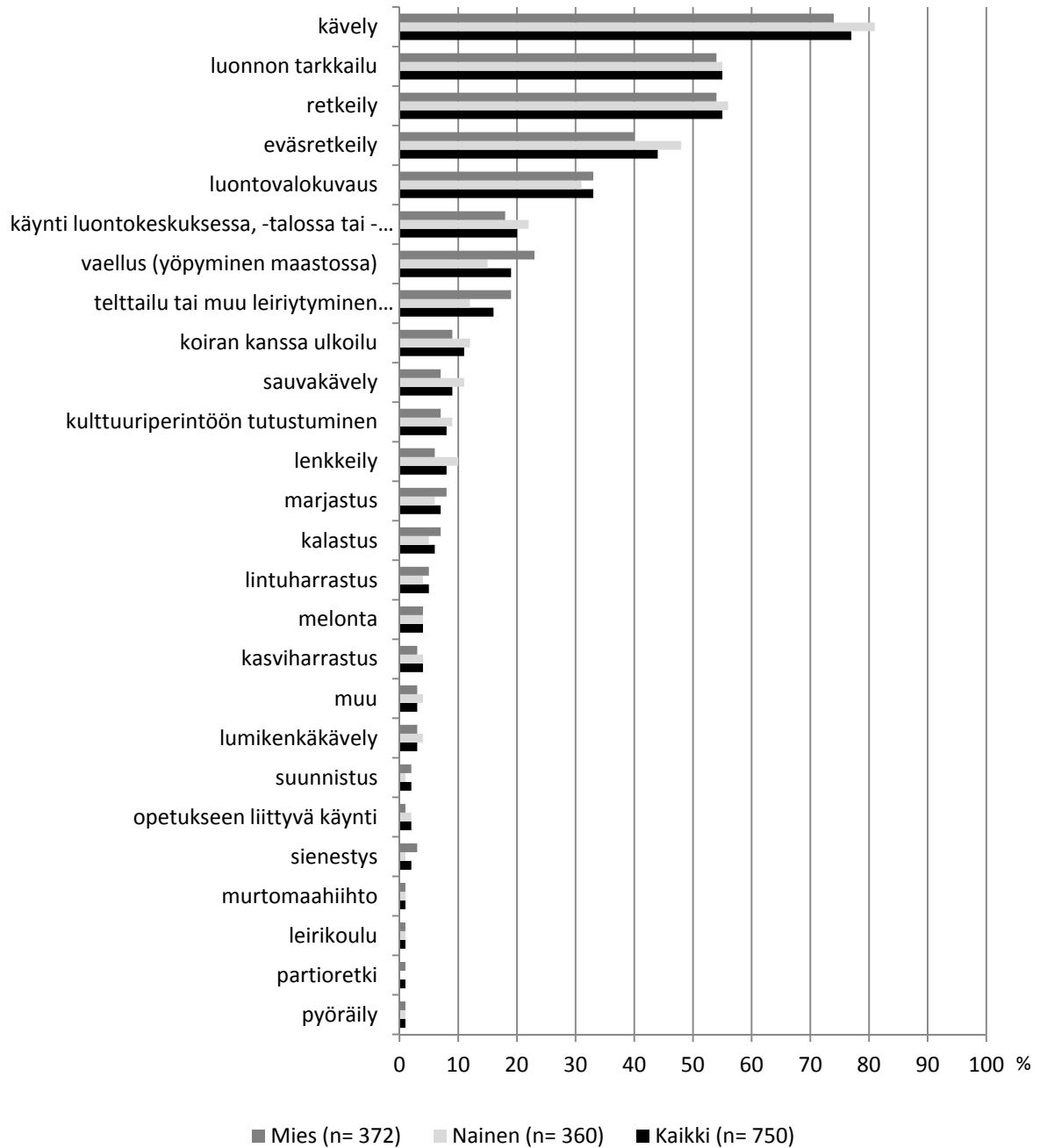
Kuva 5. Oulangan kansallispuiston tärkeys matkan kohteena (n = 732).

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Kävijöiden pääasialliset ulkoilu- ja luontoharrastukset Oulangan kansallispuistossa olivat kävely (77 % vastanneista), retkeily ja luonnon tarkkailu (molempia 55 %), eväsretkeily (44 %), luontovalokuvaus (33 %) ja luontokeskuksella käynti (20 %) (kuva 6). Lähes viidennes (19 %) vastaajista ilmoitti harrastavansa käynnillään vaellusta ja yöpymistä maastossa. Valmiin listan ulkopuolelta mainittuja harrastuksia olivat muun muassa koskenlasku (6 mainintaa) ja geokätköily (4 mainintaa).

Neljä suosituinta harrastusta oli sukupuolten kesken samat, mutta niitä harrastaneiden määrissä oli eroja. Naiset harrastivat miehiä useammin kävelyä ja eväsretkeilyä. Miehet olivat sen sijaan hieman aktiivisempia vaelluksen ja telttailun harrastajia naisiin verrattuna.

Lähes puolet (46 %) kävijätutkimukseen vastanneista harrasti käynnillään 1–3 aktiviteettia (taulukko 10). 42 % osallistui 4–6 harrastukseen ja 12 % seitsemään tai useampaan.

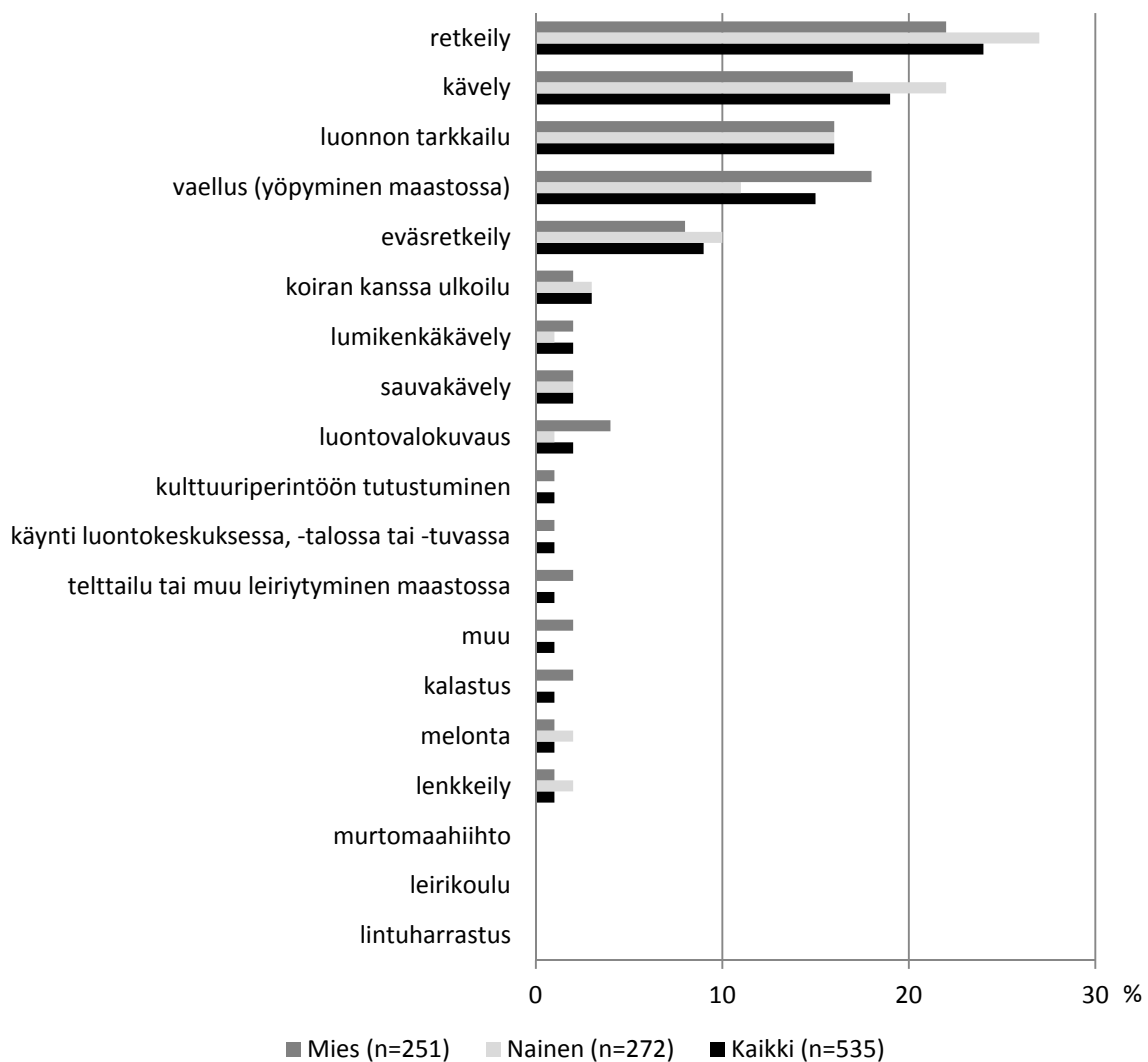
Kuva 6. Pääasialliset harrastukset, joihin osallistuttiin tai aiottiin osallistua tällä käynnillä Oulangan kansallispuistossa. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Taulukko 10. Harrastusten lukumäärä kyseisellä käynnillä Oulangan kansallispuistossa. Vastanneiden lukumäärä (n) on 750.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3	179	48	163	45	348	46
4–6	151	41	154	43	316	42
7–9	35	9	37	10	73	10
10 tai enemmän	7	2	6	2	13	2

Kävijöiltä tiedusteltiin lisäksi, mikä oli heidän tärkein yksittäinen harrastuksensa tällä käynnillä Oulangan kansallispuistossa. Kävijät nostivat tärkeimmäksi aktiviteetiksi yleisimmin retkeilyn, jonka valitsi lähes viidennes (24 %) vastaajista (kuva 7). Kävelyn koki tärkeimmäksi 19 %, luonnon tarkkailun 16 %, vaelluksen ja maastossa yöpymisen 15 % ja eväretkeilyn 9 % vastaajista. Sukupuolten välillä ei ollut suurtakaan eroa. Naiset nostivat tärkeimmäksi harrasteekseen miehiä useammin retkeilyn, kävelyn ja eväretkeilyn. Miehet taas kokivat naisia useammin vaelluksen ja luontovalokuvauksen olevan käynnin tärkein aktiviteetti. Muu-kohdassa mainittuja tärkeimpiä aktiviteetteja olivat muun muassa geokätköily, koskenlasku ja tutkimus.

Tulosten tarkastelussa on huomioitava, että 215 vastaajaa, jotka olivat kertoneet pääasialliset harrastuksensa kansallispuistossa kysymyksessä 9a, jätti vastaamatta tärkeintä aktiviteettia koskevaan kysymykseen 9b (ks. lomake liitteestä 7).

Kuva 7. Vastanneiden tärkein harrastus tällä käynnillä Oulangan kansallispuistossa.

3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen

Kävijöiltä tiedusteltiin, missä Oulangan kansallispuiston kohteissa he tällä käynnillään olivat vierailleet tai aikoivat vieraila. Suosituimmaksi käyntikohteeksi ilmoitettiin Kiutakönkään alue, mukaan luettuna Oulangan luontokeskus. Vastaajista 60 % kertoi käyvänsä kohdekokonaisuudella tällä käynnillään (taulukko 11). Toiseksi suosituin käyntikohde puistossa on puiston eteläosassa sijaitseva 12 kilometrin pituinen Pieni Karhunkierros, jossa hieman yli puolet (52 %) vastaajista ilmoitti joko vierailleensa tai aikovansa vieraila. Puiston pisimmän vaellusreitit Karhunkierroksen ilmoitti käyntikohteekseen lähes neljännes (24 %) vastaajista. Viidennes (20 %) vastaajista ilmoitti käyntikohteekseen Oulangan kanjonin. Muiden kohteiden käynnit olivat näitä harvempia. Vastausten jakaumaan on voinut vaikuttaa osaltaan se, että suuri osa haastattelupäivistä oli Kiutakönkään ja Oulangan luontokeskuksen alueella (43 %) tai Pienen Karhunkierroksen varressa (29 %).

Oulangan kansallispuiston itälaidalla kulkeva Keroharjun retkeilyreitti on kävijämäärältään Oulangan kansallispuiston hiljaisin kohde. Vain kuusi kävijää kertoi käyneensä tai aikovansa käydä Keroharjulla.

Kyselylomakkeessa valmiiksi tarjottujen vastausvaihtoehtojen lisäksi 45 vastaajaa ilmoitti käyntikohteekseen Oulangan kansallispuistossa jonkin muun. Muita kohteita olivat muun muassa Rytisuon luontopolku, Rupakivi, Päähkänä ja Ristikallio (taulukko 12). Vastauksissa silmiinpistävää on se, että suuri osa mainituista kohteista ei itse asiassa kuulu Oulangan kansallispuistoon. Esimerkiksi Posiolla sijaitseva Riisitunturin kansallispuisto keräsi 11 mainintaa. Muita puiston ulkopuolisia käyntikohteita olivat Valtavaara, Ruka, Iivaara ja Venäjän Paanajärvi. Mainintoja keräsivät myös puiston läheiset tai siihen osin kuuluvat kylät Käylä ja Juuma. Lisäksi osan kirjoittamista vastauksista kävijä olisi voinut korvata rastittamalla oikean vaihtoehdon valmiiksi tarjotuista vastausvaihtoehdoista. Esimerkiksi Kiutakönkään alue sisältää Könkään keinon ja Hiiden hurmoksen päiväreitit. Vastauskirjon perusteella kysymystä ja valmiiksi tarjottuja vastausvaihtoehtoja voisi jatkossa tarkentaa. Yksi mahdollisuus olisi liittää kysymyksen perään Oulangan kansallispuiston käynnin tärkeyttä mittaava kysymys (nykyinen kysymysnumero 12), joihin vastaajien on mahdollista kirjoittaa muita käyntikohteita kansallispuiston ulkopuolelta.

Taulukko 11. Käyntien alueellinen jakautuminen Oulangan kansallispuistossa. Kysymyksessä pystyi valitsemaan usean vaihtoehdon. Vastaajien lukumäärä (n) on 751.

Käyntikohde	kpl	%
Kiutakönkään alue (ml. Oulangan luontokeskus)	448	60
Pieni Karhunkierros (Juuman alue)	387	52
Karhunkierros-retkeilyreitti	182	24
Oulangan kanjoni	147	20
Oulankajoki	115	15
Kitkajoki	102	14
Taivalköngäs	98	13
Keroharjun reitti	6	1
Muualla	45	6

Taulukko 12. Kävijöiden mainitsemat muut käyntikohteet Oulangan kansallispuistossa. Vastaajien lukumäärä (n) on 45. Mainintojen lukumäärä on 48.

Muut käyntikohteet	Mainintoja kpl
Riisitunturi	11
Rytisuon luontopolku	5
Merenoja	3
Pähkänäkallio / Pähkänä	3
Ristikallio	3
Ruka	3
Rupakivi	3
Valtavaara / Valtavaaran huiputus	3
Hiiden hurmos	2
Juuma	2
Ansakämpä	1
Erämaalatu	1
Hautajärven luontotupa sekä kävellen jonkun matkaa Karhunkierroksen polkua	1
Iivaara	1
Jokiretki Juumasta Pähkänäkalliolle	1
Jyrävä	1
Jäkälämutka	1
Käylä	1
Könkään keino	1
Paanajärvi	1

3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus

Oulangan kansallispuiston kävijöistä yli puolet (62 %) oli päiväkävijöitä (taulukko 13). Puistossa yöpyjien osuus oli lähes kaksi viidesosaa (38 %). Päiväkäynti kesti keskimäärin 4,1 tuntia ja tyyppillisin päivävierailu oli kolmen tunnin mittainen. Yöpyjät viipyivät käynnillään keskimäärin 3,4 vuorokautta. Pisimmillään vierailun ilmoitettiin kestäneen yhdeksän vuorokautta.

Kävijöiltä tiedusteltiin, miten pitkään he oleskelivat kokonaisuudessaan Oulangan kansallispuistossa ja sen lähialueilla. Lähialueeseen oli rajattu kuuluvaksi puiston sijaintikuntien (Kuusamo ja Salla) lisäksi Posio (kuva 1). Käynnin kokonaiskestossa on Oulangan kansallispuistossa ja sen lähialueilla huomioitu ainoastaan lähialueen ulkopuolella asuvat vastaajat. Näin tulos kuvaa matkailijoiksi (96 % vastaajista) luokiteltavien henkilöiden viipymää. Matkailijoista lähes kaikki (95 %) yöpyivät Oulangan kansallispuistossa tai sen lähialueella (taulukko 14). Vain 5 % matkailijoista ilmoitti olevansa puistossa ja sen lähialueella päiväkäynnillä. He viettivät aikaa aluekokonaisuudella keskimäärin 4,1 tuntia, joka on sama kuin taulukosta 13 näkyvä kaikkien päiväkävijöiden viipymä puistossa. Ne matkailijat, jotka yöpyivät joko kansallispuistossa tai sen lähialueella, viipyivät aluekokonaisuudella keskimäärin 5,6 vuorokautta. Aluekokonaisuudella viipymä oli toisin sanoen keskimäärin 2,2 vuorokautta pidempi kuin keskimääräinen vuorokausiviipymä (3,4 vrk) puistossa. Tyyppillisin vastaus vietettyihin vuorokausiin puistossa ja sen lähialueella oli viikko (7 vrk). Pisin viipymä kansallispuistossa ja sen lähialueella yhteensä oli 90 vuorokautta.

Taulukko 13. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Oulangan kansallispuiston alueella. Vastaa-
jien lukumäärä (n) on 746.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	466	62	4,1	4	3	1	10
Miehet	217	47	4,3			1	10
Naiset	243	52	3,9			1	8
Yöpyjät	280	38	3,4	3	3	1	9
Miehet	152	54	3,6			1	9
Naiset	117	42	3,2			1	9

Taulukko 14. Matkailijoiden käynnin kesto Oulangan kansallispuistossa ja sen lähialueella. Vastaa-
jien lukumäärä (n) on 711.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	32	5	4,1	4	3	2	11
Miehet	12	38	3,2			2	6
Naiset	20	63	4,6			2	11
Yöpyjät	679	95	5,6	5	7	1	90
Miehet	340	50	5,7			1	90
Naiset	321	47	5,5			1	20

Suosituin yöpymistapa Oulangan kansallispuistossa oli yöpyminen omassa majoitteessa (62 %) (taulukko 15). Lähes yhtä suosittua (52 %) oli öiden viettäminen autiotuvissa. Puiston käyttäjät yöpyivät keskimäärin 2,7 yötä omassa majoitteessa ja 2,2 yötä autiotuvassa. Kansallispuiston lähialueella suosituin majoite oli vuokramökki ja toiseksi suosituin hotelli (taulukko 16). Kansallispuiston lähistöllä yönsä viettäneistä vastaajista reilu kaksi viidesosaa (42 %) yöpyi vuokramökissä ja viidennes (20 %) hotellissa. Omassa mökissä tai loma-osakkeessa viipymät olivat pisimpiä. Omassa mökissä vietettiin keskimäärin seitsemän ja lomaosakkeessa kuusi yötä.

Taulukko 15. Yöpymisten kesto (vrk) yöpymistavoittain Oulangan kansallispuistossa. Vastaajat voivat valita usean vaihtoehdon ja kertoa kunkin majoitteen kohdalla, kuinka monta yötä he näissä viettivät. Vastaa-
jien lukumäärä (n) on 240.

Yöpymistapa	n	Keski- arvo	Keski- haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Omassa majoitteessa (laavu, teltta tms.)	149	2,7	1,67	1	1	2	3	9
Autiotuvassa	124	2,2	1,27	1	1	2	3	6
Leirintäalue	64	1,7	1,25	1	1	1	2	7
Oulangan tutkimusasema	7	2,4	1,27	1	1	2	4	4
Muu	16	2,4	1,79	1	1	2	3	6

Taulukko 16. Yöpyymisen kesto (vrk) yöpymistavoittain Oulangan kansallispuiston lähistöllä. Vastaajat voivat valita usean vaihtoehdon ja kertoa kunkin majoituksen kohdalla, kuinka monta yötä he näissä viettivät. Vastaajien lukumäärä (n) on 558.

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Vuokramökki	237	5,4	6,20	1	3	5	7	90
Hotelli	110	2,5	1,62	1	1	2	3	7
Oma mökki	70	7,0	5,41	1	4	6	7	30
Lomaosake	57	6,0	1,99	1	4	7	7	14
Asuntoauto tai -vaunu	29	2,4	1,45	1	1	2	3	6
Muu	78	3,4	3,01	1	1	2	5	18

Yli puolet (54 %) Oulangan kansallispuiston kävijöistä oli käynyt puistossa aikaisemminkin. Ensimmäistä kertaa puistossa vierailevien osuus oli 46 % vastanneista (taulukko 17). Ensikertalaisissa oli hieman enemmän naisia (49 %) kuin miehiä (43 %). Oulangan kansallispuistossa aiemmin vierailleet olivat käyneet puistossa keskimäärin 5,2 kertaa viimeisten viiden vuoden aikana. Keskiarvoa nostavat erittäin aktiiviset kävijät, sillä puolet puistossa jo aiemmin käyneistä oli käynyt siellä korkeintaan kaksi kertaa viimeisten viiden vuoden aikana. Haastattelutilanteissa moni kyselyyn vastannut henkilö kertoi Oulangan kansallispuiston olevan matkailukohteeksi, jonne palataan vuosittain. Esimerkiksi ruskaretki Oulangalle oli muodostunut monelle perinteeksi.

Kun tarkastellaan ainoastaan Oulangan kansallispuistossa jo aikaisemmin käyneitä puiston käyttäjiä, puolella ensimmäinen käynti kansallispuistossa oli tapahtunut ennen vuotta 2000 (taulukko 19). Keskimäärin ensimmäisestä käynnistä Oulangan kansallispuistoon oli kulunut 17,5 vuotta. Varhaisimmillaan Oulangan kansallispuistossa kävijän ensimmäinen käyntikerta ajoittuu kansallispuiston perustamisvaiheille 1950-luvun puoliväliin, josta on kertynyt aikaa liki 60 vuotta. Puolet vastanneista oli käynyt viimeksi alueella ennen vuotta 2012. Keskimäärin viimeisestä käynnistä oli kulunut aikaa 5,5 vuotta.

Taulukko 17. Käynnin toistuvuus Oulangan kansallispuistossa. Vastaajien määrä (n) on 694.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	146	43	165	49	319	46
Käynyt aikaisemmin	197	57	171	51	375	54

Taulukko 18. Oulangan kansallispuistossa aiemmin vierailneiden käynnit viimeisten viiden vuoden aikana.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Käynnit viimeisen 5 vuoden aikana	375	5,2	28,09	0	1	2	4	500

Taulukko 19. Oulangan kansallispuistossa aiemmin vierailleiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

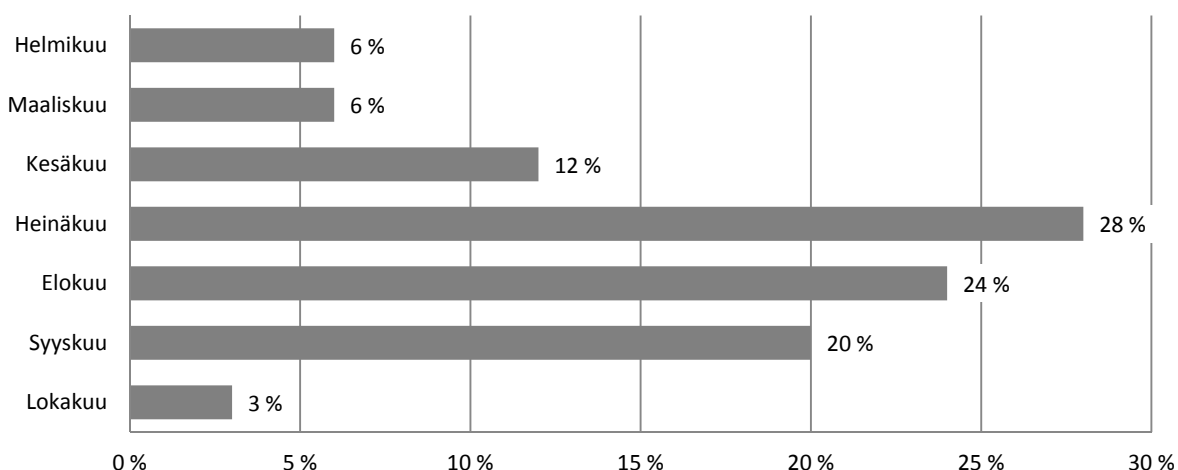
Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	331	1996,5	13,85	1955	1988	2000	2009	2014
vuotta sitten	331	17,5	13,85	0	5	14	26	59
Viimeksi käynyt								
vuonna	325	2008,5	8,08	1974	2007	2012	2013	2014
vuotta sitten	325	5,5	8,08	0	1	2	7	40

3.2.5 Saapuminen alueelle

Kävijätutkimukseen vastanneista reilu viidennes (28 %) oli saapunut Oulangan kansallispuistoon heinäkuussa (kuva 8). Toiseksi suosituin saapumiskuukausi oli elokuu (24 % vastanneista). Nämä olivat myös yleisimmät kävijätutkimuksen vastauskuukaudet (taulukko 20). Yleisimmät saapumispäivät olivat maanantai (21 %) ja keskiviikko (20 %) (taulukko 21).

Saapumisia tarkastellessa on huomattava, että lukumääriin vaikuttavat aineistonkeruujanjaksot ja näille jaetut keruupäivät. Satunnaisesti arvatut aineiston otantapäivät eivät jaotu kuukausittain tai viikonpäivittäin tasaisesti. Esimerkiksi lokakuussa aineistoa kerättiin vain kahtena päivänä. Eniten aineistonkeruupäiviä kertyi maanantai- (17 %) ja keskiviikkopäiville (23 %). Tämän tähden kuukausittaisista ja päivittäisistä vastausmääristä ei tule vetää suoria johtopäätöksiä alueen kävijävirroista.

Kolme neljästä (75 %) vastaajasta saapui kansallispuistoon päivällä kello 10–16 (taulukko 22). Useimmiten puistoon saavuttiin klo 10–12 (38 % vastanneista).

Kuva 8. Kävijätutkimukseen osallistuneiden saapuminen Oulangan kansallispuistoon aineistonkeruukuukausittain. Yksi vastaajista oli saapunut puistoon toukokuun puolella. Vastaajien lukumäärä (n) on 754.

Taulukko 20. Oulangan kansallispuiston kävijätutkimuskyselyyn vastaaminen aineistonkeruukuukausittain. Vastajien määrä (n) on 756.

Kuukausi	Vastauspvm	
	kpl	%
Helmikuu	46	6
Maaliskuu	51	7
Kesäkuu	89	12
Heinäkuu	213	28
Elokuu	175	23
Syyskuu	157	21
Lokakuu	25	3

Taulukko 21. Oulangan kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen viikonpäivittäin. Vastajien määrä (n) 754.

Viikonpäivä	Saapumispvm		Vastauspvm	
	kpl	%	kpl	%
Maanantai	157	21	147	19
Tiistai	108	14	101	13
Keskiviikko	153	20	180	24
Torstai	103	14	96	13
Perjantai	81	11	77	10
Lauantai	61	8	77	10
Sunnuntai	91	12	78	10

Taulukko 22. Oulangan kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen vuorokaudenajan mukaan. Vastajien määrä (n) on 737.

Kellonaika	Saapumisaika		Vastausaika	
	kpl	%	kpl	%
8:00-9:59	78	11	1	0
10:00-11:59	280	38	104	14
12:00-13:59	189	26	305	42
14:00-15:59	83	11	238	32
16:00-17:59	54	7	77	11
18:00-19:59	24	3	8	1
20:00-21:59	13	2		
22:00-7:59	16	2		

Oulangan kansallispuistoon saavutaan yleisimmin henkilöautolla (78 % vastanneista) (taulukko 23). Linja-autolla tai tilausbussilla puistoon saapui reilu kymmenes (11 %) puiston käyttäjistä. Julkisen liikenteen tarjonta vaihtelee Oulangan kansallispuistossa sesongeittain. Pääsääntöisesti puisto on saavutettavissa linja-autolla arkipäivisin kerran päivässä. Pysäkkejä on Oulangan luontokeskuksella, Ristikallion parkkipaikalla, Karhunkierroksen luontokeskuksella ja Pienen Karhunkierroksen lähtöpisteessä Juumassa. Viikonloppuisin ei julkisen liikenteen palveluita ole tarjolla.

Taulukossa 24 on esitetty kaikki kulkuneuvot, joita kävijät olivat käyttäneet matkalla kotoaan Oulangan kansallispuistoon. Tässä tarkastelussa henkilöautoa oli käyttänyt yli 80 prosenttia vastaan-

neista. Koska 15 % vastaajista oli ulkomaalaisia, on ymmärrettävää, että lähes kymmenes vastan-
neista oli käyttänyt matkallaan lentokonetta. Muita käytettyjä kulkuneuvoja olivat muun muassa
taksi ja laiva tai lautta.

Taulukko 23. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo heidän matkallaan Oulangan kansallispuistoon. Vastanneiden
lukumäärä (n) on 695.

Viimeisin kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	544	78
Linja-auto	56	8
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	40	6
Tilausbussi (ryhmämatka)	23	3
Jokin muu	32	5

Taulukko 24. Kaikki kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kotoaan Oulangan kansallispuistoon. Mat-
kaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa. Vastanneiden lukumäärä (n) on 754.

Kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	624	83
Linja-auto	70	9
Lentokone	68	9
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	49	6
Tilausbussi (ryhmämatka)	27	4
Juna	31	4
Jokin muu	40	5

Taulukko 25. Muut mainitut kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kotoaan Oulangan kansallispuis-
toon. Vastanneiden lukumäärä (n) on 40. Mainintojen lukumäärä on 42.

Kulkuneuvo muu	Mainintoja kpl
Taksi	24
Tilausauto/taksibussi	4
Laiva/lautta	3
Moottoripyörä	3
Pikkubussi	2
Autojuna	1
Matkailuyrityksen pakettiauto	1
Pakettiauto	1
Raitiovaunu	1
Liftaaminen	1
Vuokra-auto	1

3.2.6 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutusten arvioimiseksi vastaajia pyydet-
tiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät tähän käyntiin Oulangan kansallispuistossa ja sen lähi-
alueella. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskenta perustuu vuoden 2014 käyntimäärään, joka
oli 179 581.

Vastaajat arvioivat kuluttaneensa käynnillään keskimäärin 101 euroa (taulukko 26). Puistossa tai
sen lähialueilla yöpyneet arvioivat kuluttaneensa käynnillään keskimäärin 107 euroa ja päiväkävi-
jät 31 euroa. Keskimäärin eniten käynnillään kuluttivat kotimaiset (110 €) ja ulkomaiset matkaili-

jat (81 €), vähiten lähialueen asukkaat (5 €). Keskimääräinen kulutus Oulangan kansallispuistossa ja sen lähialueella oli kävijää kohden koko matkan aikana 166 euroa.

Tuloksia tarkasteltaessa on huomattava, että moni vastaaja piti rahankäyttöön liittyvää kysymystä hankalana. Koska kysymykseen vastaamisen koettiin olevan vaivalloista, kaikki vastaajat eivät kirjanneet perusteellisesti ylös alueella käyttämiään rahamääriä. Osan lomakkeista huomattiin olevan vastausten mukaan ristiriitaisia siten, että vastaaja oli esimerkiksi merkinnyt yöpyvänsä lähialueella vuokramökissä, mutta ilmoittanut myöhemmässä rahankäyttökysymyksessä, ettei ole käyttänyt rahaa matkaan liittyviin menoihin, kuten majoittumiseen. Mikäli kulujen erittely koettiin liian raskaaksi, oli se vastaustilanteessa helppo ohittaa rastittamalla kohta ”en ole käyttänyt rahaa”. Varsin moni vastaaja innostui kuitenkin täyttämään lomakkeen rahankäyttökysymyksen haastattelijan ryhtyessä auttamaan vastauksen täyttämässä. Vaikka kysymys tuotti haastattelutilanteisiin haastetta, annetut vastaukset antavat mahdollisuuden tehdä päätelmiä puiston käyttäjien paikallistaloudellisista vaikutuksista. Niiden arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 27.

Taulukko 26. Oulangan kansallispuiston kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella.

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	683	625	58
Keskimääräinen kulutus (€)	101	107	31
Kotimaiset matkailijat, n	540	505	35
Keskimääräinen kulutus (€)	110	115	45
Ulkomaiset matkailijat, n	106	104	2
Keskimääräinen kulutus (€)	81	82	.*
Lähialueen asukkaat, n	28	7	21
Keskimääräinen kulutus (€)	5	.*	5

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvioinnin epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

Taulukko 27. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palvelujen ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

Oulangan kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2014 käyntimäärällä laskettuina noin 16 941 000 euroa ja työllisyysvaikutukset noin 169 henkilötyövuotta (taulukko 28). Nämä luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä alueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia.

Oulangan kansallispuiston kävijät käyttävät keskimäärin eniten rahaa majoittautumiseen. Toiseksi eniten rahaa kuluu ruoka- ja vähittäiskauppaostoksiin. Huoltamoilla asiointiin käytetään rahaa kolmanneksi eniten. Majoituspalveluihin käytetyt eurot tuottavat eniten henkilötyövuosia (78 htv). Toiseksi eniten henkilötyövuosia rahavirrat tuottivat kahvila- ja ravintolapalveluille (27 htv). Kahvila- ja ravintolapalveluiden käytön työllisyysvaikutukset ovat esimerkiksi vähittäiskauppaan verrattuna suuremmat, vaikka näihin palveluihin kulutettu rahamäärä oli keskimäärin pienempi. Tämä selittyy palvelualojen työllistävämällä vaikutuksella.

Matkakohteen tärkeyden mukaan tarkasteltuna Oulangan kansallispuiston tärkeimmäksi kohteeseen valinneiden taloudelliset kokonaisvaikutukset Oulangan kansallispuistossa ja sen lähialueella ovat noin 6 043 000 euroa ja 60 henkilötyövuotta (taulukko 29). Suurin vaikutus on Oulangan kansallispuiston yhdeksi matkakohteekseen valinneilla. Tämän kävijäryhmän taloudelliset kokonaisvaikutukset ovat noin 9 992 000 euroa ja 100 henkilötyövuotta.

Kotimaiset matkailijat tuottavat euromääräisesti Oulangan kansallispuistoon ja sen lähialueelle ylivoimaisesti suurimman tulovaikutuksen, lähes 14 382 000 euroa (taulukko 30). Ulkomaisten matkailijoiden tulovaikutus on kaikkien puistonkäyttäjien tulovaikutuksista noin 15 %. Seudulla pidemmän ajan viettävät majoittujat tuottavat monin verroin suuremman kokonaistulovaikutuksen kuin päiväkävijät (taulukko 31).

Taulukko 28. Oulangan kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Oulangan kansallispuistossa ja sen lähialueella (n = 683) vuonna 2014.

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo-vaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	18,61	97 042	1	2
Paikallisliikenne ²	3,55	580 121	5	6
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	23,65	1 028 164	10	16
Kahvila ja ravintola	12,88	2 028 541	19	27
Majoittuminen	35,57	5 807 358	55	78
Ohjelmapalvelut ³	3,01	490 891	5	6
Muut menot ⁴	3,68	533 467	5	6
Välittömät vaikutukset yhteensä		10 565 583	100 %	141
Välilliset vaikutukset		6 375 556		28
Kokonaisvaikutukset		16 941 139		169

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Taulukko 29. Oulangan kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan vuonna 2014.

Menolaji	Tärkein kohde n = 251		Yksi monista kohteista n = 370		Ennalta suunnittelematon n = 51		Yhteensä n = 672	
	Tulovai- kus (€, ilman ALV)	Työllii- syyssvai- kus (htv)	Tulovai- kus (€, ilman ALV)	Työllii- syyssvai- kus (htv)	Tulovai- kus (€, ilman ALV)	Työllii- syyssvai- kus (htv)	Tulovai- kus (€, ilman ALV)	Työllii- syyssvai- kus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	29 671	0,5	62 318	1,0	6 330	0,1	98 320	1,5
Paikallisliikenne ²	355 049	3,9	192 458	2,1	42 110	0,5	589 617	6,5
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	297 176	4,7	672 665	10,5	60 191	0,9	1 030 032	16,1
Kahvila ja ravintola	645 380	8,6	1 246 103	16,7	160 887	2,2	2 052 370	27,5
Majoittuminen	2 230 085	29,9	3 317 420	44,5	312 400	4,2	5 859 905	78,5
Ohjelmapalvelut ³	122 722	1,5	359 805	4,3	14 273	0,2	496 800	5,9
Muut menot ⁴	97 311	1,2	374 327	4,5	67 060	0,8	538 697	6,4
Välittömät vaikutukset yhteensä	3 777 394	50	6 225 096	83	663 251	9	10 665 741	142
Väiilliset vaikutukset	2 265 627	10	3 767 286	17	402 088	2	6 435 001	29
Kokonaisvaikutukset⁵	6 043 021	60	9 992 382	100	1 065 339	11	17 100 742	171

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 30. Oulangan kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin vuonna 2014.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 540		Ulkomaiset matkailijat n = 106		Lähialueen asukkaat n = 28		Yhteensä n = 674	
	Tulovai- kus (€, ilman ALV)	Työllii- syyssvai- kus (htv)	Tulovai- kus (€, ilman ALV)	Työllii- syyssvai- kus (htv)	Tulovai- kus (€, ilman ALV)	Työllii- syyssvai- kus (htv)	Tulovai- kus (€, ilman ALV)	Työllii- syyssvai- kus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	91 302	1,4	5 821	0,1	441	0,0	97 564	1,5
Paikallisliikenne ²	443 000	4,9	144 413	1,6	0	0,0	587 413	6,4
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	920 260	14,4	104 936	1,6	3 741	0,1	1 028 938	16,1
Kahvila ja ravintola	1 851 761	24,8	192 571	2,6	3 506	0,0	2 047 838	27,4
Majoittuminen	4 802 228	64,3	999 717	13,4	0	0,0	5 801 945	77,7
Ohjelmapalvelut ³	399 423	4,7	87 123	1,0	0	0,0	486 546	5,8
Muut menot ⁴	460 475	5,5	73 848	0,9	0	0,0	534 324	6,4
Välittömät vaikutukset yhteensä	8 968 449	120	1 608 429	21	7 688	0	10 584 566	141
Väiilliset vaikutukset	5 414 300	24	967 421	4	5 406	0	6 387 127	28
Kokonaisvaikutukset⁵	14 382 749	144	2 575 850	26	13 094	0	16 971 693	170

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon.

Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 31. Päiväkävijöiden ja majoittujien paikallistaloudelliset vaikutukset Oulangan kansallispuistossa ja lähialueella vuonna 2014.

Menolaji	Päiväkävijät n = 58		Majoittujat n = 625		Yhteensä n = 683	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	3 631	0,1	93 411	1,5	97 042	1,5
Paikallisiikenne ²	0	0,0	580 121	6,4	580 121	6,4
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	22 025	0,3	1 006 138	15,7	1 028 164	16,1
Kahvila ja ravintola	24 409	0,3	2 004 132	26,9	2 028 541	27,2
Majoittuminen	42 547	0,6	5 764 811	77,2	5 807 358	77,8
Ohjelmapalvelut ³	598	0,0	490 293	5,8	490 891	5,8
Muut menot ⁴	140 795	1,7	392 673	4,7	533 467	6,4
Välittömät vaikutukset yhteensä	234 005	3	10 331 578	138	10 565 583	141
Välilliset vaikutukset	156 718	1	6 218 838	28	6 375 556	28
Kokonaisvaikutukset⁵	390 723	4	16 550 416	166	16 941 139	169

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

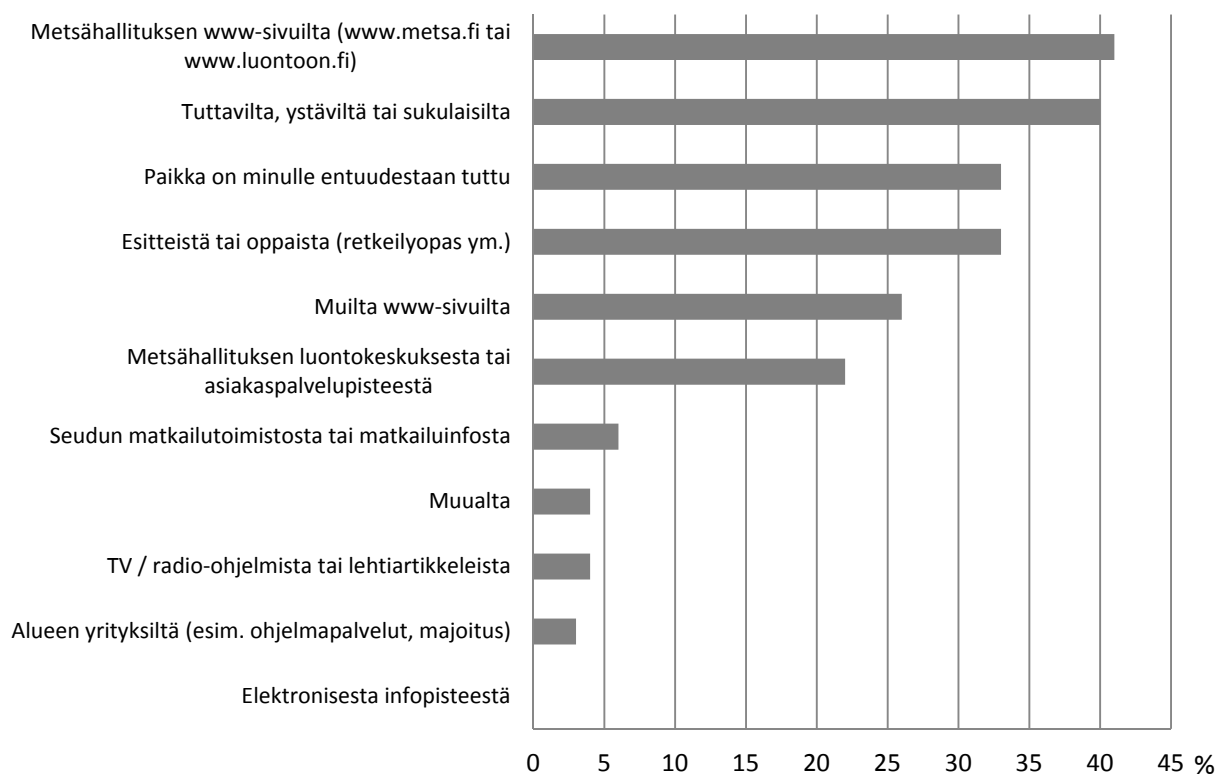
5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon.

Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

3.2.7 Tietolähde

Kävijöiltä tiedusteltiin, mistä he olivat saaneet tietoa Oulangan kansallispuistosta. Useimmiten kävijöiden tiedot perustuvat Metsähallituksen www-sivuilta saatuun informaatioon (41 % vastan-
neista) (kuva 9). Lähes yhtä moni oli saanut tietoa puistosta tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta (40 %). Noin kolmasosalle (33 %) Oulangan kansallispuisto oli paikkana entuudestaan tuttu. Yhtä suuri osa (33 %) oli lukenut alueesta esitteistä tai oppaista. Reilu neljännes (26 %) oli hankkinut tietoa puistosta muilta kuin Metsähallituksen ylläpitämiltä Internet-sivuilta ja noin viidennes (22 %) Metsähallituksen asiakaspalvelupisteistä. Vähiten kävijät olivat hyödyntäneet puistosta saatavaa tietoa alueen yrityksiltä (24 vastaajaa) ja elektronisista infopisteistä (2 vastaajaa).

Valmiiksi annettujen vastausvaihtoehtojen lisäksi 4 % vastaajista mainitsi jonkin muun tietolähteen (taulukko 32). Muita tietolähteitä olivat esimerkiksi matkanjärjestäjät, koulu, matkamessut ja Geologian tutkimuskeskus.

Kuva 9. Vastanneiden tietolähteet. Vastaajien määrä (n) on 740.

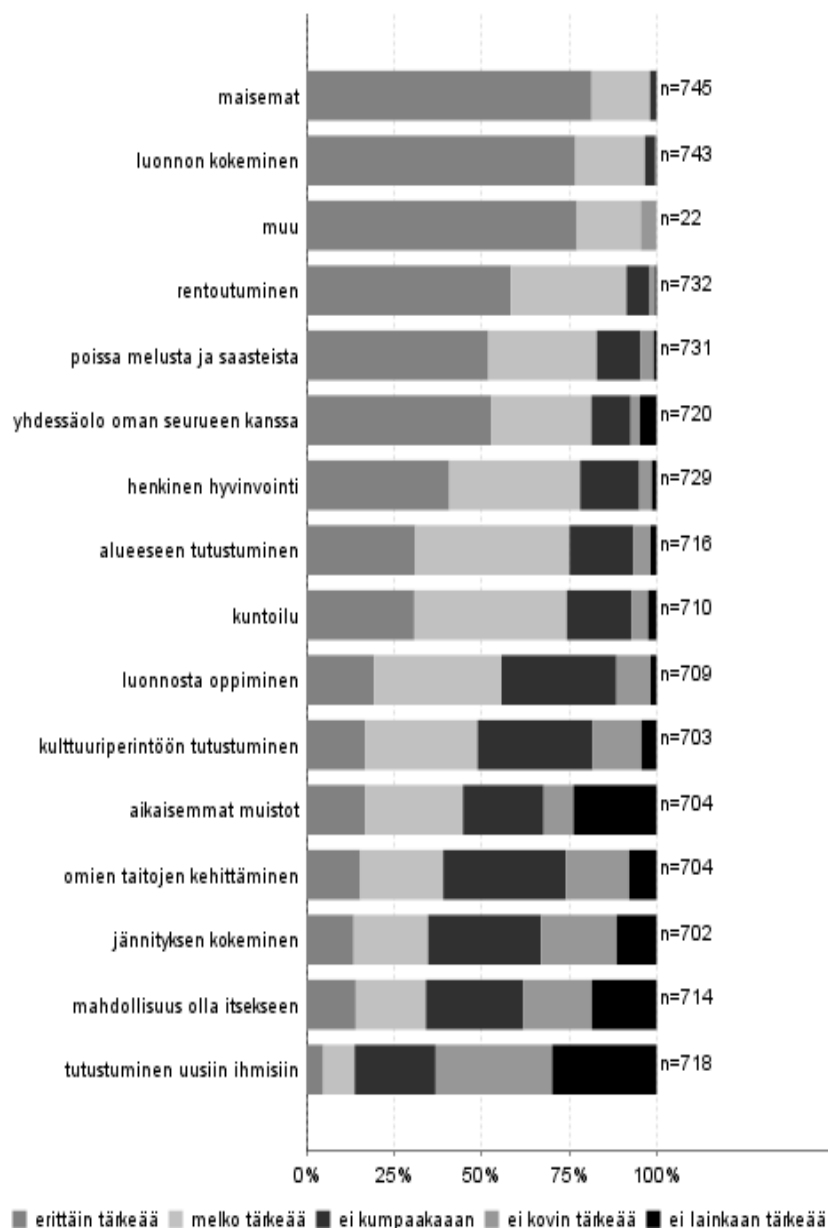
Taulukko 32. Vastanneiden muut tietolähteet. Vastaajien määrä (n) on 32.

Tietolähde muu	kpl
Oma tieto	4
Matkan järjestäjä / matkayritys	4
Koulu / eräopaskoulu	2
Matkamessut	2
Geologian tutkimuskeskus	2
Ruka.fi	2
Base Camp	1
Lintuharrastusraportit (Birdwatching reports)	1
Blogit (Blogs)	1
Eksyimme tänne ensin. kerran!	1
Farmari-näyttelyt	1
Oivangin nuorisokeskus (from Oivanki Youth Centre)	1
Google...camping.fi	1
Kanttori	1
Kirja	1
Ohjaaja	1
Osui matkan varrelle	1
Muut matkailijat (other travellers)	1
Olen aina jostain syystä halunnut käydä Kuusamossa (en muista mistä idea alunperin lähti)	1
Oulu	1
Sukulaiset 1958	1
Tienvarsikyltti	1

3.3 Kävijättyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Tärkeimmiksi syiksi Oulangan kansallispuistossa vierailuunsa puiston käyttäjät arvottivat maisemat, luonnon kokemisen ja rentoutumisen (kuva 10). Myös poissaolo melusta ja saasteesta ja yhdessäolo oman seurueen kanssa olivat erittäin tärkeitä syitä käynnille yli puolelle vastanneista. Motiiveja kartoittavassa kuvassa 10 erottautuu mielenkiintoisena yksityiskohtana annettujen vastausvaihtoehtojen ulkopuolelta nostettu muu syy (22 vastaajaa). Muita syitä Oulangan kansallispuistossa vierailuun olivat muun muassa ruska (2 mainintaa), hyvät eväät (2 mainintaa), kosket (1 maininta) ja marjat ja sienet (1 maininta). Tämä erikseen mainittu oma syy oli useimmille vastajille erittäin tärkeä. Vähiten merkittäviä syitä kansallispuistossa käyntiin oli tutustuminen uusiin ihmisiin, mahdollisuus olla itseksen ja jännityksen kokeminen.

Kuva 10. Vastanneiden syyt Oulangan kansallispuistossa vierailuun.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Tutkimukseen osallistuneet arvioivat vierailullaan käyttämiensä palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatua ja määrää. Suurin osa vastanneista piti kaikkia kysytyjä Oulangan kansallispuiston palveluja ja rakenteita joko melko tai erittäin hyvinä (taulukko 33). Käytetyimpiä palveluita ja rakenteita olivat puiston reittien opastetaulut (97 % vastanneista), polkuviitoitukset (95 %) sekä itse polkureitistö (93 %). Yrittäjien tuottamia palveluja käytti yli puolet (65 %) vastanneista.

Palveluiden ja rakenteiden laatuarvioinnissa vastaajat olivat tyytyväisimpiä polkureitistöön, sen viitoituksiin, tulentekopaikkoihin ja laavuihin sekä polttopuuhuoltoon tulipaikoilla. Lähes kaikki (87–91 %) vastanneista pitivät näitä palveluita melko hyvinä tai erittäin hyvinä. Kyseisten palveluiden laadun arvioitiin olevan keskimäärin 4,4 asteikolla 1–5, jossa 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja 1 erittäin huonoa. Laatuarvioinnissa heikoimman keskiarvon (3,7) saivat lähialueen tiestö ja yrittäjien palvelut. Tiestötä piti melko huonona tai erittäin huonona 11 % vastanneista. Moitteet kohdistuivat todennäköisesti Oulangan kanjonille johtavan tien huonokuntoiseen osuuteen, joka korjattiin vasta kävijätutkimuksen aineistonkeruun jälkeen, lokakuussa 2014. Monet puistonkäyttäjät valittivat kyseisen tien kunnosta ja kuoppaisuudesta aineistonkeruun yhteydessä käydyissä keskusteluissa. Yrittäjien palveluita arvioi erittäin tai melko huonoiksi 7 % kävijöistä. Sama osuus (7 %) arvioi jätehuollon toteutuksen ja ohjauksen olevan erittäin tai melko huonoa Oulangan kansallispuistossa. Puistossa on käytäntönä roskaton retkeily, jonka mukaisesti taukopaikoilla ei ole järjestetty jätehuoltoa vaan puiston käyttäjien on kuljetettava roskansa joko itse pois puistosta tai vaihtoehtoisesti lajiteltava ne puiston erillisissä ekopisteissä. Tuloksia tarkastellessa tulee huomioida, että myös kritiikkiä saaneita palveluita pidettiin puistossa pääsääntöisesti joko melko hyvinä tai erittäin hyvinä.

Ympäristötekijöiden laatuarvioinnissa kävijät arvostivat eniten Oulangan kansallispuiston yleistä siisteyttä ja maiseman vaihtelevuutta: lähes kaikki (91–94 %) vastanneista pitivät näitä melko tai erittäin hyvinä. Suurin osa (81–85 %) kävijöistä arvioi kansallispuiston reittien ja rakenteiden turvallisuuden ja yleisen turvallisuuden olevan laadultaan melko tai erittäin hyviä. Neljä vastaajaa kertoi kysymyksen avoimessa kohdassa laatua koskevan mielipiteensä annettujen vastausvaihtoehtojen lisäksi johonkin muuhun seikkaan kansallispuistossa. Näitä asioita olivat muun muassa ruokatarjonta, risteyskartat sekä kartan ja viitoituksen yhteensopivuus merkittävien nähtävyyksien osalta. Vastaajat kertoivat näiden seikkojen olevan puistossa heidän mielestään huonolaatuisia.

Palveluiden määrälle kävijät antoivat yleisarvosanan 4,4 asteikolla 1–5 (taulukko 34). 94 % vastaajista piti palveluiden nykyistä määrää melko hyvänä tai erittäin hyvänä. Yleisarvion lisäksi vastaajien oli mahdollista kertoa mielipiteensä yksittäisten palveluiden ja rakenteiden määrästä. Tämän yksityiskohtaisemman erittelyn mukaan vähintään 80 % vastaajista arvioi kunkin palvelun tai rakenteen määrän olevan nykyisellään puistossa sopiva (taulukko 35). Parhaiten alueen käyttäjien tarpeita vastasivat polkureitistön sekä lähialueen tiestön määrät, joita 92 % vastanneista piti sopivana. Lähes viidesosa (18 %) toivoi lisäystä jätehuollon toteutukseen ja ohjeistukseen. Lisäksi reilu kymmenes (12 %) kävijöistä arvioi yrittäjien tarjoamien palveluiden ja yleisökäymälöiden tarjonnan määrän olevan nykyisellään liian pientä. Tulentekopaikkojen ja laavujen sekä polttopuiden tarjonta on puolestaan pienen osan (7 %) mielestä Oulangan kansallispuistossa jopa liian suurta.

Taulukko 33. Oulangan kansallispuiston palveluiden käyttö ja niiden laadun arviointi. Arviointi: 1 = erittäin huono, ...5 = erittäin hyvä. Vastanneiden määrä (n) on 749.

Palvelu tai ympäristökäyttäjä	Käyttäneet ja arvioinnut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käytetty n
	n	%	Erittäin huono	Melko huono	Keskin-kertainen	Melko hyvä	Erittäin hyvä		
								Pysäköintipaikat	658
Lähialueen tiestö	685	91	2	8	27	44	18	3,7	48
Reittien opastetaulut	727	97	1	2	8	41	48	4,3	12
Polkureitistö	696	93	0	1	8	45	46	4,4	31
Polkuviihtotukset	714	95	1	2	7	38	53	4,4	19
Tulentekopaikat ja laavut	671	90	0	1	8	37	53	4,4	67
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	623	83	0	1	11	33	54	4,4	110
Yleisökäymälät	606	81	0	4	20	39	37	4,1	128
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	575	77	1	6	24	42	27	3,9	146
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetta- vuus, turvallisuus, opasteet yms.)	608	81	0	3	27	44	25	3,9	112
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapal- velut)	488	65	1	6	36	38	19	3,7	218
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	711	95	0	2	16	53	28	4,1	15
Yleinen turvallisuus	719	96	0	1	14	51	34	4,2	11
Yleinen siisteys	727	97	0	1	5	45	49	4,4	5
Maiseman vaihtelevuus	735	98	0	1	8	30	61	4,5	3
Jokin muu	4	1	50	50	0	0	0	1,5	0

Taulukko 34. Vastanneiden tyytyväisyys Oulangan kansallispuiston palvelujen määrään kokonaisuudessaan. Arviointi: 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

	Arvioinnut		Arviointi, %					Keski-arvo
	N	%	Erittäin tyytymätön	Melko tyytymätön	Ei kumpikaan	Melko tyytyväinen	Erittäin tyytyväinen	
								Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan

Taulukko 35. Mielipiteet Oulangan kansallispuiston palvelujen määrästä. Arviointi: 1 = liian pieni, 2 = sopiva, 3 = liian suuri. Vastanneiden määrä (n) on 655.

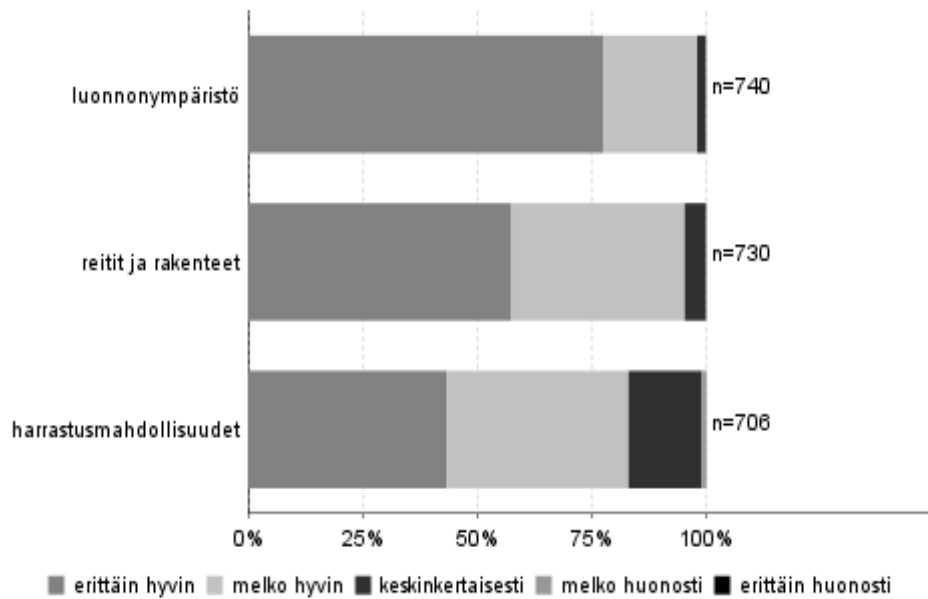
Palvelu	Arvioinut		Arviointi, %			Keski-arvo	Keskihajonta	En osaa sanoa	
	n	%	liian pieni	sopiva	liian suuri			n	%
Pysäköintipaikat	528	81	7	90	3	1,96	0,31	118	18
Lähialueen tiestö	498	76	4	92	4	2,00	0,28	129	20
Reittien opastetaulut	572	87	5	90	5	2,00	0,32	56	9
Polkureitistö	551	84	2	92	6	2,04	0,28	71	11
Polkuviihtotukset	569	87	5	89	6	2,01	0,33	55	8
Tulentekopaikat ja laavut	535	82	7	86	7	1,99	0,37	89	14
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	498	76	3	90	7	2,04	0,32	122	19
Yleisökäymälät	495	76	12	85	4	1,92	0,38	129	20
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	463	71	18	80	2	1,84	0,42	155	24
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetus, turvallisuus, opasteet yms.)	452	69	6	91	3	1,98	0,30	163	25
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	415	63	12	87	2	1,90	0,35	188	29

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Vastaajia pyydettiin arvioimaan ennako-odotuksiaan Oulangan kansallispuiston luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista, reiteistä ja rakenteista. Arviointi suoritettiin asteikolla yhdestä viiteen (1 = toteutui erittäin huonosti, ... 5 = toteutui erittäin hyvin). Kävijöiden ennako-odotukset täyttyivät kaikissa kategorioissa hyvin (taulukko 36). Parhaiten puistossa vierailevien odotukset täytti luonnonympäristö, jonka vastaavuus odotuksiin nähden täyttyi 98 %:lla vastaajista melko tai erittäin hyvin (kuva 11). Toiseksi parhaiten odotukset täyttyivät reittien ja rakenteiden osalta. 96 % vastaajista arvioi näihin liittyneiden odotusten täyttyneen melko tai erittäin hyvin. Hieman heikommin odotuksiin vastasivat harrastusmahdollisuudet, joiden kohdalla odotusten täyttymisen arvioi toteutuneen melko huonosti 1 % ja keskinertaisesti 16 % vastaajista. Harrastusmahdollisuuksienkin vastaavuus odotuksiin täyttyi kuitenkin suurimman osan (83 % vastanneista) kohdalla melko tai erittäin hyvin.

Taulukko 36. Vastanneiden ennako-odotusten täytyminen Oulangan kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin. Vastanneiden määrä (n) on 741.

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keskihajonta
	n	%	Erittäin huonosti	Melko huonosti	Keskinertaisesti	Melko hyvin	Erittäin hyvin		
Luonnonympäristö	740	100	0	0	2	21	77	4,75	0,48
Reitit ja rakenteet	730	99	0	0	5	38	58	4,52	0,60
Harrastusmahdollisuudet	706	95	0	1	16	40	43	4,25	0,75

Kuva 11. Vastanneiden ennako-odostusten täytyminen Oulangan kansallispuistossa.

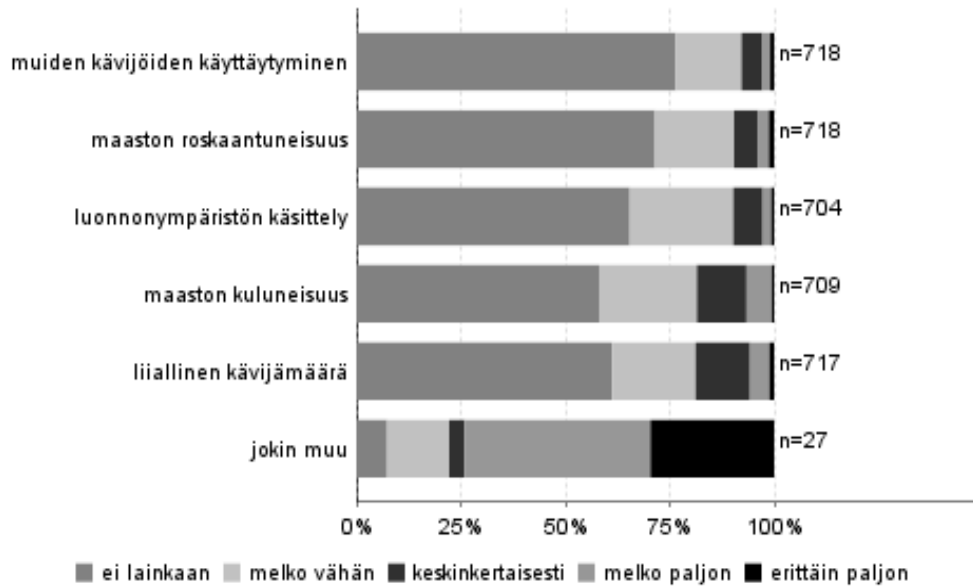
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Kävijöiden oli mahdollista ilmoittaa, oliko maaston kuluneisuus tai roskaantuneisuus, luonnonympäristön käsittely, liiallinen kävijämäärä tai muiden kävijöiden käyttäytyminen häirinnyt heitä Oulangan kansallispuistossa käynnin aikana. Häiriötekijöitä oli mahdollista arvioida asteikolla yhdestä viiteen (1 = häiritsi erittäin paljon, ... 5 = ei häirinnyt lainkaan). Kysytyjen tekijöiden lisäksi oli mahdollista ilmoittaa ja arvioida käyntiä häirinneitä muita asioita. Seuraavissa tuloksissa ja prosenttiosuuksissa ei ole otettu huomioon vastaajia, jotka vastasivat kysymyksiin ”en osaa sanoa”, joita kertyi väitekohtaisesti 14–27 kappaletta. Vastaukset jouduttiin jättämään pois tuloksista tallennusvaiheessa ilmenneen ASTA-järjestelmän teknisen ongelman tähden.

Pääsääntöisesti vastaajat kokivat, etteivät kysytyt tekijät häirinneet heitä Oulangan kansallispuistossa vierailun aikana (kuva 12). Vähintään 58 % vastanneista ilmoitti, etteivät tekijät häirinneet heitä lainkaan. Kävijöitä häiritsi vähiten muiden kävijöiden käyttäytyminen, maaston roskaantuneisuus ja luonnonympäristön käsittely: 90–92 % vastanneista kertoi, etteivät nämä tekijät häirinneet heitä lainkaan tai ainoastaan melko vähän. Maaston kuluneisuus häiritsi 7 % vastanneista ja roskaantuneisuus 4 % vastanneista melko paljon tai erittäin paljon.

Noin 4 % vastaajista oli kokenut häiritsevänä jonkin muun tekijän kuin edellä mainitut (taulukko 37). Avoimeen tilaan kirjoitetut tekijät häiritsivät pääsääntöisesti erittäin tai melko paljon (77 % vastanneista). Tekijöitä arvioineiden vastaajien (27) lisäksi kaksi puiston käyttäjää oli kirjoittanut jonkin asian häirinneen heitä, mutta he eivät arvioineet häiriön määrää. Avoimista vastauksista kuusi liittyi roskaantuneisuuteen tai jäteastioiden puutteeseen. Häiriötä koettiin aiheuttavan esimerkiksi nuotioihin jätetyt tölkit. Luontoon liittyviä häiriötä aiheuttivat hyttyset, paarmat ja mäkärät (7 mainintaa) sekä kaatuneet puut (2 mainintaa). Kaksi vastaajaa ilmoitti liukkauden häirinneen heitä. Kaikki muut häiritsevät tekijät on listattu taulukkoon 37.

Kuva 12. Vastanneita häirinneet tekijät Oulangan kansallispuistossa.

Taulukko 37. Muut vastanneita häirinneet tekijät.

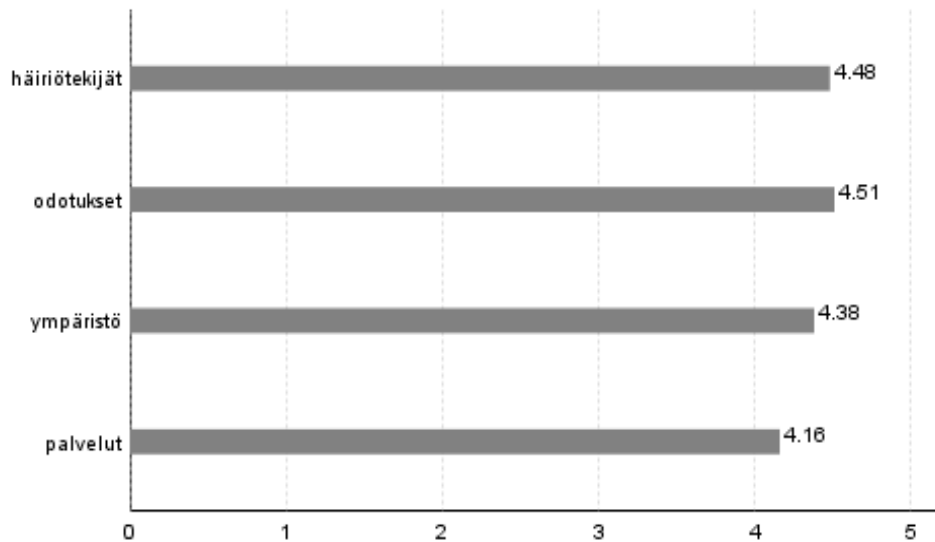
Häiriö	Kpl
Hyttyset/paarmat/mäkärät	7
Tuulenskaadot/kaatuneet puut	2
Liukkaus	2
Juuman eteläpuoliset huonot merkinnät (Bad marking south of Juuma)	1
Bussiyhteydet	1
Tölkit nuotiopaikoilla (Dosen am Feuer)	1
Irtokoira	1
Kahvila	1
Kalastajien valtaama autiotupa	1
Koirat ja kylttien puuttuminen	1
Kova "kävelytie"	1
Ks. Takasivu (Kannattaisi laittaa englanninkieliset opasteet Karhunkierros/Pieni karhunkierros. Ei iso asia, mutta nykyisin käy paljon muualta porukkaa.)	1
Metsäpalvaroitus	1
Myllyn nuotion roskat	1
Pitkospuiden kunto paikoitellen	1
Pitäisi olla opastetaulu 1. näköalapaikalla -> ohjaisi eteenpäin koskea katsomaan	1
Roskat autiotuvassa	1
Roskiksia puuttuu	1
Tupakantumpit maassa (the rest of other people's cigarettes on the ground)	1
WC-paperit ja muut nenäliinat polkujen varsilla	1
Vedenottopaikkojen vähyys Ristikalliolta lähdeettäessä	1
Yhteensä	29

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Oulangan kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,30 (taulukko 38). Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Indeksillä on käytökelpoinen valtakunnallisissa vertailuissa ja kuvaa karkealla tasolla kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä heidän kyseiseen käyntiinsä kansallispuistossa. Kävijätyytyväisyysindeksi on laskettu seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet ympäristön laadusta ja palveluista, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät. Oulangan kansallispuisto sai kaikista kävijätyytyväisyyden osatekijöistä arvosanaksi yli 4 (kuva 13). Muihin osatekijöihin verrattuna tyytyväisyyttä palveluihin kuvaava keskiarvo on matalin (4,19). Kaikkia palveluita kuvaavaa keskiarvoa pienentävät esimerkiksi tiestön ja yritysten tuottamien palveluiden matalammat arvot.

Taulukko 38. Kävijätyytyväisyyden osatekijöiden keskiarvot ja kävijätyytyväisyysindeksi Oulangan kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
Pysäköintipaikat	4,21	Yleinen turvallisuus	4,18	Luonnonympäristö	4,75	Maaston kuluneisuus	4,32
Lähialueen tiestö	3,68	Yleinen siisteys	4,43	Harrastusmahdollisuudet	4,25	Maaston roskaantuneisuus	4,57
Reittien opastetaulut	4,35	Maiseman vaihtelevuus	4,51	Reitit ja rakenteet	4,52	Luonnonympäristön käsittely	4,52
Polkureitistö	4,35					Liiallinen kävijämäärä	4,36
Polkuviihto- ja kulkuvälineet	4,42					Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,65
Tulentekopaikat ja laavut	4,41						
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulpapaikoilla	4,39						
Yleisökäymälät	4,08						
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,86						
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,90						
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	3,67						
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	4,07						
Palveluiden määrä	4,42						
Aluekohtainen keskiarvo	4,16		4,38		4,51		4,48
Vertailukelpoinen keskiarvo	4,16		4,38		4,51		4,48
Aluekohtainen kävijätyytyväisyysindeksi				4,30			
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi				4,30			

Kuva 13. Kävijätuetyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Oulangan kansallispuistossa.

3.4 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset

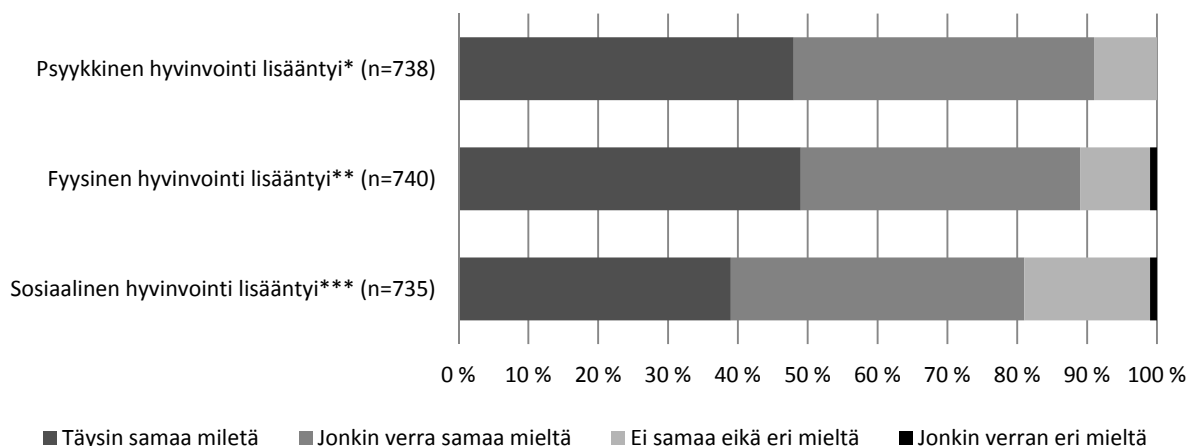
Kävijätutkimuksessa tarkasteltiin ensimmäisen kerran vastaajien Oulangan kansallispuistossa kokemaa terveys- ja hyvinvointivaikutuksia kahden kysymyksen avulla. Nämä terveyskysymykset ovat olleet mukana kaikissa Metsähallituksen kävijätutkimuksissa vuodesta 2013 lähtien.

Ensiksi kävijöitä pyydettiin arvioimaan, missä määrin he kokivat tämänkertaisen käynnin Oulangan kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaansa ja hyvinvointiinsa kolmella osa-alueella. Osa-alueita olivat sosiaalinen, psyykinen ja fyysinen hyvinvointi, joiden sisältöä avattiin vastaajille kysymyksen kohdalla sulkeisiin kirjoitetuilla selitteillä. Sosiaalisen hyvinvoinnin lisääntymisellä tarkoitettiin esimerkiksi työkyvyn edistymistä, ihmissuhteiden lujittumista sekä yksin tai yhdessä tekemisestä nauttimista. Psyykkisen hyvinvoinnin lisääntymisen selvennettiin tarkoittavan esimerkiksi tyytyväisyyttä elämään, mielialan kohentumista, palautumista henkisestä uupumuksesta ja uuden oppimista. Fyysisen hyvinvoinnin lisääntymisen kerrottiin tarkoittavan esimerkiksi luontoaistimuksista nauttimista, fyysisen kunnon ylläpitoa, uusien taitojen omaksumista ja fyysisistä hyvää oloa. Puiston käyttäjien oli mahdollista vastata väittämiin asteikolla 1–5 (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri meiltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä).

Kaikkien hyvinvointiosa-alueita koskevien väittämien kohdalla suurin osa (yli 80 %) kävijöistä oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä (kuva 14, taulukko 39). Lähes kaikki (91 %) vastaajista olivat jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että tämänkertainen käynti Oulangan kansallispuistossa oli lisännyt heidän psyykkistä hyvinvointiaan. Fyysisen hyvinvoinnin lisääntymistä mittaavan väitteen kohdalla samaa mieltä olevien osuus oli 89 % vastanneista. Täysin samaa mieltä olevien osuus oli fyysisen hyvinvoinnin osa-alueella suurin (49 % vastaajista). Sosiaalisen hyvinvoinnin lisääntymistä mittaavan väitteen kohdalla lähes viidesosa (18 %) valitsi neutraalin vaihtoehdon (3 = ei samaa, eikä eri meiltä). Syynä lienee se, etteivät esimerkiksi yksin puistossa retkeilleet henkilöt osanneet muodostaa asiasta selvää mielipidettä. Kuitenkin selvä enemmistö (81 %) vastaajista koki myös sosiaalisen hyvinvointinsa lisääntyneen puistossa käynnin aikana (olivat joko jokseenkin tai täysin samaa mieltä väitteen kanssa).

Merkillepantavaa on, että eri mieltä olevien osuus terveys- ja hyvinvointiväitteiden kohdalla oli hyvin pieni. Täysin eri mieltä oli vain yksi henkilö, ja hänkin vain sosiaalisen hyvinvoinnin lisääntymisen osa-alueella. Jokseenkin eri mieltä olevia henkilöitä oli psyykkisen hyvinvoinnin lisääntymistä koskevan väitteen kohdalla 2, fyysisen hyvinvoinnin kohdalla 4 ja sosiaalisen hyvinvoinnin kasvua mittaavan väitteen kohdalla 9.

Toiseksi kävijöitä pyydettiin arvioimaan Oulangan kansallispuistossa kokemiensa terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvoa rahassa mitattuna. Kysymyksen jatkona kerrottiin, että vastaaja voi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuviissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaan matka 3 000 €). Vastaajien oli mahdollista kirjoittaa summa vapaasti avoimeen kirjoitustilaan. Vastausten keskiarvoksi saatiin 375,40 € (taulukko 40). Vastaukset vaihtelivat kuitenkin paljon: pienimmillään rahalliseksi arvoksi ilmoitettiin 0 euroa suurimman summan ollessa 5 000 euroa. Koska vastausten hajonta on suurta ja esimerkiksi kolme neljästä vastauksesta oli arvoltaan 300 euroa tai sitä vähemmän, keskiarvoa mielekkäämpää on tarkastella vastausten mediaania. Vastausten mediaani on Oulangan kansallispuistossa 150 euroa.

Kuva 14. Kävijöiden kokemukset Oulangan kansallispuistossa käynnin vaikutuksista yleiseen terveydentilaan kolmella osa-alueella.

* esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen
 ** esim. luontoaistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo
 *** esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujttuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen.

Taulukko 39. Kävijöiden kokemukset Oulangan kansallispuistossa käynnin vaikutuksista yleiseen terveydentilaan kolmella osa-alueella.

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo
			täysin eri mieltä	jonkin verran eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jonkin verran samaa	täysin samaa mieltä	
	n	%						
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi	735	97	0	1	18	42	39	4,18
Psyykkinen hyvinvointini lisääntyi	738	98	0	0	9	43	48	4,40
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi	740	98	0	1	10	40	49	4,41
Yhteensä	740							4,33

Taulukko 40. Kävijöiden rahallinen arvio heidän Oulangan kansallispuistossa kokemistaan terveys- ja hyvinvointivaikutuksista.

Rahallinen arvo	N	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Euroja	623	375,4	708,75	0	50	150	300	5 000

Verrattuna muihin kävijätutkimuksen kysymyksiin hyvinvointia koskevat kysymykset herättivät vastaustilanteissa eniten keskustelua. Omaa mielipidettään punnitseva vastaaja luki usein ääneen koko seurueelle molemmat hyvinvointikysymykset. Ensimmäisen erilaisia hyvinvointiosa-alueita mittaavan kysymyksen kohdalla vastaajat tuntuivat ihmettelevän hyvinvointitermien sisältöä. Sosiaalinen hyvinvointi -termin ymmärtäminen ja sen sitominen puistossa käyntiin tuntui olevan osalle vastaajista hankalaa, etenkin jos puistossa liikkui yksin, vailla seuruetta. Hyvinvointiosa-alueita mittaaviin väittämiin vastaaminen koettiin kuitenkin helpommaksi kuin käynnin hyvinvointivaikutusten rahallisen arvon mittaaminen. Rahallisen arvioinnin kerrottiin useimmiten olevan kyselyn vaikein kysymys. Moni kyselyyn vastaajista kertoi haastattelutilanteessa aluksi, ettei osaa vastata kysymykseen, mutta täytti summan lopulta viimeiseksi, harkinnan jälkeen. Neljä vastaajaa kirjoitti avoimeen vastauksen jonkin summan sekä sanallisen vastauksen (liite 5). Nämä neljä summaa ovat mukana rahallisen arvon tilastollisessa tarkastelussa (taulukko 40). Rahallisen arvon sijaan 35 vastaajaa kirjoitti avoimeen kohtaan pelkästään sanallisen vastauksen (liite 5). 12 vastaajaa kirjoitti avoimeen kohtaan kysymysmerkin, ja 8 vastaajaa kertoi vastauksissaan, ettei osaa sanoa tai ei tiedä. Yksi vastaaja kirjoitti kysymyksen olevan liian vaikea. Kahdeksan vastaajaa kertoi, ettei vaikutuksia voi mitata rahassa. Näistä kaksi vastasi pidemmin, ettei luontoa voi mitata rahassa tai että luonnolla ei ole hintaa. Eräs vastaaja oli piirtänyt avoimeen vastauskohtaan ääretöntä ilmaisevan merkin (∞).

Rahallista arviota tarkastellessa tulee huomioida, että lähes sata (98) vastaajaa jätti kysymykseen vastaamatta. Osa kävijöistä kertoi epäilevänsä vastausten vaikuttavan tulevaisuudessa kansallispuistojen pääsymaksuihin. Vaikka kysymyksen selvennettiin koskevan vain koettuja hyvinvointivaikutuksia ja niiden vertaamista kaupallisiin hyvinvointipalveluihin, osa kävijöistä jätti kysymykseen vastaamatta todennäköisesti tästä syystä. Jotkut vastaajista taas kirjoittivat arvion kohdalle summan, jonka he olisivat valmiita maksamaan puistokäynnistä. Mikäli rahallista arvoa mittaavaa kysymystä käytetään tulevissa kävijätutkimuksissa, kysymykseen voisi liittää selvennykseksi tekstin, ettei kysymyksellä mitata maksuhalukkuutta kansallispuiston pääsylipusta.

3.5 Vapaamuotoiset palautteet

Kyselylomakkeen loppuun oli varattu vastaajille vapaata kirjoitustilaa, johon he pystyivät halutesaan esittämään muita ajatuksiaan (liite 6). Vapaamuotoista palautetta antoi varsin harva (12 % vastaajista), yhteensä 87 henkilöä. Palautteet on luokiteltu tutkimuksessa kehuihin, valituksiin ja kehittämisehdotuksiin sekä luokkaan ”muu”. Palautteet jaoteltiin sisällön mukaan edelleen luokkiin, jotka kuvaavat, mihin konkreettisiin asioihin (esim. nuotiopaikkoihin tai reitteihin) ne liittyivät. Osa vastaajien palautteesta piti sisällään sekä kehuja että moitteita tai vaihtoehtoisesti ne koskivat useaa kansallispuiston palvelua (esim. reittejä ja tupia). Tällaisissa tapauksissa yksi vastaus osoitettiin kuuluvan useampaan luokkaan (liite 6). Jaottelun perusteella tutkimuksessa saatiin 106 palautetta, joista 36 % oli luonteeltaan kiitoksia tai kehuja. Kolmannes (33 %) palautteista oli kehittämisehdotuksia ja noin kymmenes (11 %) moitteita. Jäljelle jäänyt viidennes (20 %) vastauksista on jaoteltu luokkaan ”muu”. Avoimia vastauksia tarkastellessa on huomioitava, että vapaamuotoista palautetta antoi vain reilu kymmenes vastaajista, joten suurin osa esille nousseista asioista perustuu yksittäisiin mainintoihin.

Vastaajien antamat keuhut koskivat Oulangan kansallispuiston luontoa, palveluita ja retkeilyreittejä. Kansallispuistossa käyntiä kuvailtiin osassa vastauksia upeaksi ja rentouttavaksi kokemukseksi. Yksittäisistä palveluista kehuja saivat osakseen luonnonläheiseksi ja viihtyisäksi kuvattu Oulangan leirintäalue ja luontokeskukset. Rakenteista vastaajat kehuivat esimerkiksi uusittuja köysiaitoja, metallisia viittoja ja Jussinkämpän autiotupaa. Eräs vastaaja kehui luonnonsuojelija Reino Rinteen muistomerkkiä Kiutaköngkäällä. Hänen mukaan tämä ”taidekivi”, jossa oli metallisia ”kalliomaalauksia”, oli hauska. Usea vastaaja oli kirjoittanut avoimeen kohtaan kiitoksen, josta osa oli osoitettu puiston ylläpitäjille. Vastauksissa kiiteltiin polkujen kuntoa ja luonnon puhtautta. Oulangan kansallispuiston lisäksi Suomi maana sekä suomalaiset kansallispuistot saivat yleisiä kehuja ulkomaalaisilta matkailijoilta. Esimerkiksi eräs australialainen vastaaja arvioi kansallispuistojen puitteiden olevan Suomessa kotimaahansa verrattuna tasokkaampia.

Avoimien vastausten moitteet kohdistuivat pääosin Oulangan kansallispuiston reitteihin ja rakenteisiin sekä puiston lähialueen tiestöön. Pitkospuiden ja Rupakivelle johtavien portaiden todettiin olevan paikoitellen huonossa kunnossa. Yksi vastaaja koki uusien opasteiden olevan epäselviä. Puistoon jätetyt roskat häiritsivät. Pienen lapsen kanssa retkeilyt vastaaja koki retkeilyn lastenvaunujen kanssa olevan puistossa hankalaa. Oulangan kanjonille johtavan tien huonokuntoisuuteen oltiin tyytymättömiä. Kanjonin kurkkaus -reitit jyrkkien kohtien turvakaiteiden puute sai osakseen valitusta. Tupiin liittyvissä palautteissa todettiin, että Keroharjun sauna on tehoton ja Taivalköngkään kaasukeitin osin rikki. Kirveiden kunto oli puistossa yhden vastaajan mukaan heikokko, ja erästä vastaajaa häiritsi tulentekopaikoilla sytykkeiden puute. Myös kävijätutkimus itsessään sai avoimissa vastauksissa yhden moitteen. Erästä vastaajaa häiritsi, ettei tutkimukseen ollut mahdollista osallistua ruotsinkielisellä lomakkeella. Oulangan kansallispuiston luontoon kohdistunut moite koski kaatuneita puita ja niiden hyödyntämättömyyttä. Eräs ulkomaalainen vastaaja koki, että puistossa on liian paljon koiria.

Kehittämisehdotukset koskivat useimmiten samoja asioita, jotka olivat saaneet osakseen myös moitteita. Kansallispuiston kaatuneet puut toivottiin siirrettävän pois puistosta tai vaihtoehtoisesti hyödynnettävän esimerkiksi tulentekopaikoilla. Retkeilyreittien jyrkimmille kohdille, kuten Kanjonin kurkkaukselle ja Ristikalliolle, pyydettiin asentamaan turvakaiteita. Kanjonille ehdotettiin vaihtoehdoksi myös varoituskylttejä jyrkistä pudotuksista. Eräs vastaaja toivoi puiston käyttäjien informointia roskattomasta retkeilystä lisättävän, sillä roskia jää hänen mukaansa yhä luontoon. Ristikalliolta Karhunkierroksen aloittanut puiston käyttäjä toivoi Runsulammen telttailualueelle uutta autiotupaa. Siilastuvalle toivottiin puolestaan lisää nuotiopaikkoja ja tuoleja. Eräs vastaaja toivoi avotulipaikkoja kehiteltävän siten, että puistossa voisi useammassa pisteessä sytyttää nuotion myös metsäpalovaroituksen aikana. Nykyisellään tulen voi tehdä varoituksen aikana ainoastaan autiotupien kamiinoin ja Kiutaköngkään uudistuneen taukokatoksen korotettuun nuotiopaikkaan. Joukkoliikenneyhteyksiin toivottiin parannusta ja ehdotettiin etappikuljetuksia huipusesonkien ajaksi kansallispuiston eri pisteiden välillä. Opasteisiin kohdistuneissa kehittämissuosituksissa lisäopasteita toivottiin Taivalköngkään risteykseen ja Karhunkierrokselle Rukalta päin lähettäessä. Karhunkierroksen lisäopasteiden kohteeksi esitettiin muun muassa Kitkajoen vartta. Eräs vastaaja toivoi kyltteihin liitettävän myös englanninkieliset nimitykset. Yksi kävijöistä toivoi puolestaan reittien sorastusta lisättävän.

Muissa avoimissa vastauksissa kerrottiin tämänkertaisesta käynnistä tai muisteltiin aikaisempia kokemuksia Oulangan kansallispuistossa vierailusta. Kaksi vastaajaa vastusti avoimessa vastauksessaan Kuusamoon kaavailtua kultakaivosta.

Vaikka suhteellisen harva kirjoitti kyselyn lopussa oleville avoimille kommenttiriveille palautetta puistossa käynnistään, moni vastaaja antoi kuitenkin aineistonkerääjälle suullista palautetta haastattelutilanteissa. Tuulenkaadot herättivät paljon keskustelua ympäri kansallispuistoa. Kuten

avoimeen palautetilaan vastanneet, moni suullista palautetta antanut toivoi kaatuneiden puiden siirtämistä pois kansallispuistosta. Asiaa esitettiin tehtäväksi, vaikka kaatuneiden puiden kuulamista kansallispuistoon selitettiin osana luonnon monimuotoisuutta ja kiertokulkua. Eräs vastaaja ehdotti, että kaatuneiden puiden kohdalle pystytettäisiin informaatiotauluja, joissa kerrottaisiin, milloin myrskyt olivat puut kaataneet. Kestävyyden parantamiseksi lisätty polkujen mursketus jakoi mielipiteitä. Toisaalta sen nähtiin helpottavan poluilla kävelemistä, mutta toisaalta sen ei nähty sopivan kansallispuiston maisemaan.

Kehitysideana eräs vastaaja ehdotti, että reittien aloituspisteissä voisi olla keräyslipas, jonne puiston käyttäjä voisi halutessaan antaa vapaaehtoisen lahjoituksen Oulangan kansallispuiston palveluiden ja reittien ylläpitoa varten. Toisena samaan teemaan liittyvänä ehdotuksena eräs kävijä ehdotti retkeilijämerkin kehittämistä. Hihaan tai reppuun kiinnitettävän merkin voisi ostaa puiston kävijä, joka haluaa tukea Oulangan kansallispuiston kehittämistä. Merkin kantaja voisi samalla viestittää olevansa perehtynyt kansallispuistossa retkeilyyn. Merkin saamisen ehtona voisi olla esimerkiksi Oulangan kansallispuiston järjestyssääntöjen tunteminen.

Maastossa käydyissä keskusteluissa puiston käyttäjät pääasiassa kehuivat Oulangan kansallispuiston palveluita ja retkeilyreittien hyvää kuntoa. Esimerkiksi Kiutakönkällä haastatelluista kävijöistä suuri osa kehui paikalle saavuttuaan uutta, vuonna 2014 valmistunutta taukokatosta. Yleisemmin kävijät kertoivat ihailevansa Oulangan kansallispuistossa maisemien jylhyyttä ja vaihtelevuutta lyhyillä välimatkoilla. Usealle retkeilijälle kansallispuisto oli kohde, jonne vierailu on muodostunut jo perinteeksi.

4 Tulosten tarkastelu

4.1 Vuodenaikojen välinen vertailu

Ensimmäistä kertaa kerättyä talvikauden kävijätutkimusaineistoa tahdottiin käyttää tässä tutkimuksessa hyväksi vertailemalla lumiseen aikaan puistossa käyneitä kävijöitä ja heidän mielipiteitään vastauksiin, jotka oli kerätty kesän ja syksyn aikana. Vertailu ei kata kaikkia tutkimuksen aihealueita, vaan sellaiset kysymykset, joihin vuodenaikalla arvellaan olevan merkitystä. Tarkastelu perustuu kuvailevien tunnuslukujen, kuten prosenttiyksikköjen, vertailuun. Tulosten ja niiden luotettavuuden arvioinnissa tulee ottaa huomioon, että kesän ja syksyn aikana kerätty tutkimusaineisto on monin verroin suurempi (659 kpl) kuin talvella (97 kpl) kerätty aineisto. Sattuma on voinut vaikuttaa talven tutkimusaineiston tuloksiin enemmän kuin kesän ja syksyn aineistoon, jossa vastausten määrä on suurempi. Vertailussa ei ole käytetty hyväksi tilastollisia testejä tai p-arvoa, joiden perusteella pystyttäisiin todentamaan, onko vastauksissa tilastollisesti merkitsevää eroa.

Ulkomaalaisten osuus Oulangan kansallispuiston käyttäjistä on talvella (16 %) ja kesäsyyskuukausina (15 %) lähes sama.

Talvella Oulangan kansallispuisto oli kävijälle useammin ennalta suunnitteleman käyntikohde kuin kesällä ja syksyllä. Talvella kyselyyn vastanneista lähes viidennes (17 %) kertoi, ettei ollut suunnitellut käyntiä ennalta. Sulan maan aikana osuus oli vain 6 %. Talvella ennalta suunnitteleman puistoon tulleiden pääkohteena oli useimmilla hiihtokeskuksena tunnettu Ruka (9/12 mainintaa). Kesällä Ruka mainitaan matkan pääkohteena harvemmin (6/39 mainintaa).

Talvella kävijöistä kolme neljästä (75 %) kertoi seurueensa koostuvan pääasiassa oman perheen jäsenistä. Lisäksi seurueista lähes kahdella viidesosalla (37 %) oli alle 15-vuotiaita lapsia mukanaan puistossa käynnillä. Yksin liikkuneita oli vain 4 %. Kesän ja syksyn aikana vastanneilla kävijöillä seurue koostui hieman harvemmin (68 % vastanneista) oman perheen jäsenistä. Myös alle 15-vuotiaita oli seurueessa harvemmin (23 % seurueista). Yksin liikkuneiden osuus sitä vastoin oli kaksi kertaa suurempi, 8 %. Perheiden ja lasten suhteellisesti suurempaan määrään talvella vaikuttanee talven aineistonkeruujakson ajottuminen osin talvilomaviikoille (viikot 8–10), jotka ovat suosittua loma-aikaa perheille, joilla on kouluikäisiä lapsia. Talven 15 aineistonkeruupäivästä 9 suoritettiin lomaviikkojen aikana.

Perheiden osuuden suuruus vaikuttaa todennäköisesti myös puistossa käynnin motiiveihin. Talvella reilusti yli puolet vastanneista (64 %) nosti yhdessäolon omassa seurueessa erittäin tärkeäksi syyksi käynnilleen. Kesällä ja syksyllä osuus oli yli kymmenen prosenttiyksikköä pienempi (51 %). Mielenkiintoista on, että talvella luonnon kokemisen koki erittäin tärkeäksi syyksi Oulangan kansallispuistossa käynnilleen lähes jokainen (88 %) vastanneista. Kesällä osuus oli hieman matalampi, kolme neljäsosaa (75 %) vastanneista.

Talvella vuokramökkien käyttö puiston lähialueella yöpymisissä on kesän ja syksyn retkeilykautta suurempaa. Talvella lähialueella yöpyvistä puiston käyttäjistä reilusti yli puolet (66 %) yöpyi mökissä. Osuus kesällä ja syksyllä on kaksi viidesosaa (40 %).

Kesällä ja syksyllä reilu viidennes (22 %) kertoi harrastavansa Oulangan kansallispuistossa pääasiassa vaellusta. Talvella osuus oli huomattavasti pienempi, vain 4 %. Tulos on oletettava, sillä lumi ja kylmyys luovat vaativat olosuhteet pitkien matkojen taittamiselle ja maastossa yöpymiselle. Toisaalta lumi luo puitteet muille harrastuksille. Talvella yli neljännes (27 %) kävijöistä kertoi pääasiallisen harrastuksensa olevan lumikenkäkävelyä ja pieni osa (6 %) kertoi harrastavansa murtomaahiihtoa.

4.2 Yhteenveto

Vuonna 1956 perustettu Oulangan kansallispuisto on suosittu retkeilykohde, joka kiinnostaa sekä suomalaisia että ulkomaisia matkailijoita. Kävijöistä 85 % oli kotimaasta. Suurimmat kävijävirrät saapuvat puistoon Oulusta ja Helsingistä. Ulkomaisista käyttäjistä puistoon saapuu eniten vierailijoita Saksasta. Oulangan kansallispuisto on yli puolelle kävijöistä yksi matkan suunnitelluista kohteista. Muita matkan kohteita oli tällöin muun muassa kansallispuiston läheinen Rukan matkailukeskus ja Kuusamon kunta. Lähes kaksi viidesosaa määritteli puiston olevan heille matkan ainoa tai tärkein kohde. Talvella lähes viidennes puiston käyttäjistä kävi puistossa ennalta suunnittelemana. Kesällä ja syksyllä ennalta suunnittelematta saapui vain harva.

Oulangan kansallispuiston kävijöiden sukupuolijakauma oli tasainen. Suurin kävijäryhmä olivat 45–54-vuotiaat. Tutkimukseen vastanneiden keski-ikä oli 44,8 vuotta. Kävijät olivat suhteellisen korkeasti koulutettuja. Lähes puolella vastaajista oli alempi tai ylempi korkeakoulututkinto.

Kahdeksan kymmenestä kävijästä saapui puistoon omalla autolla. Useimmiten puistossa vierailtiin 2–5 hengen seurueissa. Yli kaksi kolmasosaa kävijöistä saapui puistoon oman perheen jäsenen kanssa. Alle 15-vuotiaita lapsia oli neljänneksessä kaikista seurueista.

Kansallispuiston suosituimmat vierailukohteet olivat Kiutaköngäs lähialueineen, mukaan luettuna Oulangan luontokeskus, ja Pienen Karhunkierroksen päiväreitti. Kansallispuiston suosituimmat luonto- ja ulkoiluharrastukset olivat kävely, luonnontarkkailu ja retkeily. Vilkkainta puistossa oli kesälomakuukausina heinä- ja elokuussa sekä ruska-aikaan syyskuussa. Tärkeimpiä syitä vieraillla Oulangan kansallispuistossa olivat maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen, poissaolo melusta ja saasteista sekä yhdessäolo oman seurueen kanssa.

Oulangan kansallispuiston läpi kulkee kuuluisa Karhunkierroksen vaellusreitti, jonka varrella kävijä voi viettää usean vuorokauden. Päiväretkeilijöiden lisäksi lähes kaksi viidesosaa puiston käyttäjistä yöpyy Oulangan kansallispuistossa. Päiväkävijät viettivät aikaa puistossa keskimäärin 4,1 tuntia ja yöpyjät 3,4 vuorokautta. Suurin osa puistossa yöpyjistä viettää yöt omassa majoitteessaan tai autiotuvassa. Lähialueen kuntien (Kuusamo, Salla, Posio) ulkopuolelta saapuneista matkailijoista 95 % yöpyi puistossa tai sen lähialueella. Useimmat yöpyivät lähialueella vuokramökissä tai hotellissa.

Reilu kaksi viidesosaa Oulangan kansallispuiston kävijöistä oli ensikertalaisia. Osa kävijöistä on retkeillyt puistossa jo vuosikymmeniä. Alueella jo aikaisemmin vierailleiden kävijöiden viimekermaisesta käynnistä Oulangan kansallispuistossa oli kulunut aikaa keskimäärin viisi ja puoli vuotta.

Oulangan kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset vuonna 2014 olivat noin 16,9 miljoonaa euroa ja 169 henkilötyövuotta. Keskimäärin Oulangan kävijät kuluttivat 101 euroa kansallispuistossa ja sen lähialueella käyntiään kohden. Eniten rahaa käyttivät kotimaiset matkailijat, jotka majoittuvat aluekokonaisuudella. Määrällisesti eniten rahaa käytettiin majoittautumiseen ja ruoka- ja vähittäiskauppaostoksiin sekä huoltamalla asiointiin. Majoituspalvelujen käyttö kattoi yli puolet kokonaistulovaikutuksista. Suomalaiset, kansallispuiston lähialueen ulkopuolelta saapuvat matkailijat tuottivat euromääräisesti selvästi suurimman paikallisen kokonaistulovaikutuksen.

Kävijät olivat tyytyväisiä käyttämiinsä palveluihin. Eniten kiitosta keräsivät polkureitistö ja sen viitoitus, tulentekopaikat ja laavut sekä huollettujen tulipaikkojen polttopuut. Palvelujen määrää pidettiin pääsääntöisesti sopivana. Pieni osa kävijöistä toivoi alueelle lisää jätehuollon toteutusta ja ohjausta, yrittäjien tuottamia palveluja sekä yleisökäymälöitä.

Oulangan kansallispuistosta saadaan useimmin tietoa Metsähallituksen ylläpitämästä Luontoon.fi-verkkopalvelusta. Lähes yhtä tärkeitä tietolähteitä olivat tuttavat, ystävät ja sukulaiset. Kävijöiden kokemukset Oulangan kansallispuiston luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista, reiteistä ja rakenteista vastasivat hyvin heidän odotuksiaan. Parhaiten odotukset täytti alueen luonnonympäristö. Kävijöitä erityisesti häiritseviä tekijöitä ei noussut esiin. Jonkin verran kävijöitä häiritsivät maaston kuluneisuus ja roskaantuneisuus.

Suurin osa Oulangan kansallispuiston kävijöistä koki puistossa käynnin lisäävän sosiaalista, psyykkistä ja fyysistä hyvinvointiaan. Vastaukset puistossa käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallisesta arvosta vaihteli Oulangan kansallispuistossa suuresti, nollan ja 5 000 euron välillä. Vastausten keskiarvo oli 375 euroa. Puolet vastaajista koki käyntinsä terveys ja hyvinvointivaikutuksen olevan yli 150 euron arvoinen.

Kävijätutkimuksessa annettiin muutamia kehitysehdotuksia, muun muassa retkeilyreiteistä ja niiden opasteista. Polkujen jyrkimmille kohdille pyydettiin asentamaan turvakaiteita ja varoituskylttejä jyrkistä pudotuksista. Opasteita toivottiin lisäävän esimerkiksi Karhunkierrokselle Rukalta päin lähettäessä. Kehittämisehdotukset sekä puistoa koskevat keuhut ja moitteet on kerätty liitteeseen 4. Palautetta käytetään hyväksi Oulangan kansallispuiston tulevassa kehittämisessä.

Kaiken kaikkiaan Oulangan kansallispuiston kävijät olivat hyvin tyytyväisiä kansallispuiston palveluvarustukseen. Alueen luonto, jylhät maisemat ja hyväkuntoiset retkeilyreitit saavat monet kävijöistä palaamaan alueelle yhä uudelleen.

4.3 Vertailu aiempiin tutkimuksiin

Oulangan kansallispuistossa tehtiin ensimmäinen kävijätutkimus vuonna 1995 (Määttä 1995), jonka jälkeen se on toistettu neljä kertaa. Tämän tutkimuksen tuloksia verrataan edelliseen Oulangan kansallispuistossa vuonna 2009 (Ahola & Kivistö 2009) laadittuun kävijätutkimukseen. Vertailu antaa tietoa mahdollisista muutoksista Oulangan kansallispuiston kävijäryhmissä ja heidän käyttökokemuksissaan. Lisäksi esimerkiksi yöpymisten ja paikallistaloudellisten vaikutusten vertailu antaa viitteitä puistoon ja sen lähialueelle suuntautuneen matkailun muutoksista viimeisen viiden vuoden ajalta. Vertailussa tarkastellaan kuvailevia tunnuslukuja, kuten prosenttiyksikköjä. Merkittävimmät muutokset on korostettu **lihavoinnilla** tekstissä. Samoin kuin vuodenaikaisen vertailun kohdalla, tässäkin osiossa ei ole käytetty hyväksi tilastollisia testejä tai p-arvoa, joiden perusteella pystyttäisiin tarkastelemaan, onko vastauksissa tapahtunut vuosien aikana tilastollisesti merkitsevää muutosta.

Vertailun haasteena on tänä vuonna ensimmäistä kertaa toteutettu talvikauden aineistonkeruu. Kävijätutkimuksen aineistoa kerättiin puistossa vuonna 2014 helmi-maaliskuussa 15 päivänä. Myös kesä-syyskauden maastopäivien määrää nostettiin vuodesta 2009 neljällä päivällä. Tutkimustulosten muutoksiin on saattanut vaikuttaa se, etteivät aineistonkeruujaksot ole tutkimusten kesken samat. Asia on nostettu erikseen esille vertailuissa, joihin aineistonkeruujaksojen eroilla nähdään olevan selvä vaikutus.

Aineistonkeruujaksoilla on ollut vaikutusta saatujen vastausten määrään. Vuoden 2009 kävijätutkimukseen saatiin 378 vastausta. Vuonna 2014 vastauksia saatiin huomattavasti enemmän, yhteensä 756 kappaletta. Parannuksena aikaisempaan tutkimukseen kyselylomakkeiden kielivaihtoehtojen tarjontaa laajennettiin venäjänkielisellä lomakkeella, joskin venäjänkielisiä vastauksia saatiin vain kaksi kappaletta. Vuoden 2009 kävijämäärältään hiljaisimmat haastattelupaikat Jusinkämpä ja Nurmisaari vaihdettiin vuonna 2014 Ansakämpään ja Päähkänällä sijaitsevaan Vennänmutkan laavuun.

Kuten vuonna 2009, myös tämän tutkimuksen sukupuolijakauma oli tasainen (miehiä 51 %, naisia 49 %). Oulangan kansallispuiston kävijäkunta on viidessä vuodessa keskimäärin hieman nuorentunut. Vuoden 2014 keski-ikä, 45 vuotta, on kaksi vuotta matalampi kuin vuonna 2009. Suurimaksi kävijäryhmäksi nousi vuonna 2014 naisten rinnalle myös miehissä 45–54-vuotiaat. Aikaisemmin miesten suurin ikäryhmä oli naisia vanhempi, 55–64-vuotiaat. Korkeakoulutettujen suhteellinen osuus kävijöistä on noussut viidessä vuodessa viisi prosenttiyksikköä (41 % vuonna 2009; 46 % vuonna 2014).

Kansainvälisten matkailijoiden osuus Oulangan kansallispuiston käyttäjistä on kaksinkertaistunut viidessä vuodessa 8 prosentista 15 prosenttiin. Noin 5 % kaikista puiston käyttäjistä on nykyisin saksalaisia. Aikaisemmin, vuonna 2009, saksalaisten osuus kaikista kävijöistä oli kaksi prosenttia. **Ulkomaalaiset matkailijat saapuvat Oulangalle myös entistä kauempaa.** Vuonna 2009 kaikki ulkomaalaiset kävijät olivat eurooppalaisia, mutta vuonna 2014 matkailijoita saapui myös Japanista, Australiasta, Israelista ja Yhdysvalloista saakka. Suurimmat suomalaiset kävijävirrat saapuvat Oulangalle yhä samoista kuudesta kärkikunnasta. Suurimpana erona vuoteen 2009 verrattuna on helsinkiläisten puistonkäyttäjien osuuden nousu oululaisten kävijöiden tasolle (8 % kotimaisista kävijöistä). Kuusamolaisien osuus on puolestaan kohonnut samalle tasolle espoolaisten, vantaalaisten ja tamperelaisten puiston käyttäjien kanssa (4 % kotimaisista kävijöistä). Oulangan kansallispuiston lähialueen asukkaiden (kuusamolaiset, sallalaiset, posiolaiset) osuus kotimaisista puistonkäyttäjistä on pysynyt lähes samana (4 % vuonna 2009, 5 % vuonna 2014). Myös ensikertalaisten osuus puiston käyttäjistä on pysynyt kutakuinkin samana (48 % vuonna 2009, 46 % vuonna 2014).

Kävijöistä suurin osa (79 %) saapuu kansallispuistoon yhä pienissä, 2–5 hengen seurueissa. Vuonna 2009 pienten seurueiden osuus oli kuitenkin lähes 10 prosenttiyksikköä suurempi (88 %). **Yksin liikkuvien osuus Oulangan kansallispuiston käyttäjistä on viiden vuoden aikana kaksinkertaistunut** 3 %:sta 7 %:iin. Suurissa ryhmissä retkeilevien osuus on noussut neljä prosenttiyksikköä. Seurueen koostumusta kuvaavissa tunnusluvuissa ei viimeisen viiden vuoden aikana ole tapahtunut merkittävää muutosta. Puistossa vierailaan yhä useimmiten oman perheen seurassa (64 % vuonna 2009, 69 % vuonna 2014), ja reilulla neljänneksellä (26 % vuonna 2009, 28 % vuonna 2014) on mukana alle 15-vuotiaita lapsia.

Oulangan kansallispuiston merkitys matkan kohteena on viidessä vuodessa muuttunut. Vuonna 2009 kävijätutkimukseen vastanneista lähes puolelle (47 %) kansallispuisto oli matkan ainoa tai tärkein kohde. Sama osuus kertoi tuolloin pitävänsä puistoa yhtenä matkansa suunnitelluista kohteista. **Nykyisin yli puolelle (56 %) puiston käyttäjistä Oulangan kansallispuisto on vain yksi matkan suunnitelluista käyntikohteista.** Tärkeimmäksi tai matkansa ainoaksi kohteeksi puiston nostaa alle kaksi viidesosaa (37 %) kävijöistä. Trendin voidaan nähdä tukevan vuonna 2004 asetetun Oulangan kansallispuiston luontomatkailusuunnitelman tavoitetilan mukaista kehitystä. Tuolloin tavoitteeksi nostettiin Oulangan kansallispuiston ruuhkautumisen välttäminen markkinoimalla alueelle saapuville matkailijoille aktiivisesti myös muita Koillis-Suomen retkikohteita (Metsähallitus 2004). Kävijätutkimuksen tulosten mukaan puiston käyttäjät vierailevat nykyisin matkansa aikana ahkerasti muun muassa Riisitunturilla ja Rukan ympäristön retkeilyreiteillä, kuten Valtavaaralla.

Kansallispuistossa harrastettavien aktiviteettien suosioon ei ole tullut juuri muutoksia vuosien varrella. Puistoon tullaan yhä ennen kaikkea kävelemään, tarkkailemaan luontoa ja retkeilemään. Myös tärkeimmät syyt Oulangan kansallispuistossa käyntiin ovat pysyneet samoina. Tärkeimmät virkistysmotiivit ovat edelleen maisemat, luonnon kokeminen ja rentoutuminen.

Päiväkävijöitä ja yöpyjiä tarkastellessa kansallispuistossa vietetyn ajan pituudessa on tapahtunut hienoinen muutos. **Kansallispuistossa yöpyjien osuus on noussut viiden vuoden aikana**

31 %:sta 38 %:iin. Kun aluerajaukseen otetaan mukaan myös kansallispuiston lähialue, yöpyvien matkailijoiden osuus on noussut maltillisemmin (93 % vuonna 2009, 95 % vuonna 2014). Käytetyimmät majoitteet ovat sekä puistossa että sen lähialueella samat kuin vuonna 2009. Useimmiten puistossa nukutaan autiotuvassa tai omassa majoitteessa, lähialueella vuokramökissä tai hotellissa.

Oulangan käyntikohteista vetovoimaisin **Kiutaköngkään alue**, mukaan luettuna Oulangan luontokeskus, **on nostanut suosiotaan**. Viiden vuoden aikana kohteessa käyvien osuus on noussut yli kymmenellä prosenttiyksiköllä (13 %). Nykyisin kohteessa käy yli puolet (60 %) kaikista puiston käyttäjistä. **Myös Pienellä Karhunkierroksella kävijöiden osuus on kohonnut**. Nykyisin hie-man yli puolet (52 %) kävijöistä vierailee reitillä, kun vuonna 2009 osuus kattoi reilun kolmanneksen (39 %) puiston käyttäjistä. Suhteellisesti suurempaa on kävijämäärän kasvu ollut **Oulangan kanjonilla**, jossa **kävijöiden osuus on viidessä vuodessa liki kaksinkertaistunut**. Aikaisemmin kanjonilla kävi 12 % kävijöistä, kun nykyisin kohteessa käy joka viides (20 %) puiston käyttäjä. Karhunkierroksen patikoiden osuus (23 %) on liki sama kuin vuonna 2009 (21 %). Käyntikohteiden suosion vertailussa tulee ottaa huomioon, että kävijöiden vastauksiin on saattanut vaikuttaa tutkimuksen haastattelupäivien jaottuminen kohteittain erilailla vuosina 2009 ja 2014. Talven aineistonkeruu toteutettiin vain puiston suosituimmissa kohteissa, joten esimerkiksi Kiutaköngkään alueelle kohdennettuja haastattelupäiviä kertyi enemmän kuin vuonna 2009, jolloin aineistonkeruu rajoittui kesä-syyskauteen.

Ensimmäistä kertaa toteutetun talviaikaisen aineistonkeruun tähden tutkimusten kuukausittaisia kävijäosuuksia ei voi verrata suoraan toisiinsa. Syynä on haastattelupäivien kuukausittaisen jaottumisen vaihtelu tutkimusten välillä. Yleisesti voidaan kuitenkin todeta, että vuonna 2014 kävijätutkimukseen vastanneet saapuivat puistoon kuukausittaisvertailulla tasaisemmin. Vuonna 2009 peräti 41 % vastanneista oli saapunut puistoon heinäkuun puolella. Toiseksi suosituin kuukausi oli elokuu, jolloin puistoon saapui 23 % vastanneista. Vuonna 2014 heinäkuulla saapuneiden osuus (28 %) oli huomattavasti lähempänä elokuun osuutta (24 %).

Oulangan kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset ovat kasvaneet vuodesta 2008 2,7 miljoonaa euroa (19 %). Vuoden 2008 käyntimäärillä ja vuoden 2009 kävijätutkimustiedoilla puiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset olivat 14,2 miljoonaa euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutukset 183 henkilötyövuotta ja vastaavasti vuonna 2014 16,9 miljoonaa euroa ja 169 henkilötyövuotta. Vuosina 2010–2013 Oulangan kansallispuiston paikallistaloudelliset vaikutukset ovat olleet 14,4–15,5 miljoonaa euroa (Metsähallitus 2014g). Vuodesta 2013 vuoteen 2014 paikallistaloudelliset vaikutukset nousivat 9 %. Nousua selittävät tuoreet kävijätutkimustiedot, joiden mukaan kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö käyntikertaa kohden on kasvanut vuoteen 2009 verrattuna ja rahankäytön jakauma eri menolajeihin on muuttunut. Lisäksi puiston käyntimäärät nousivat 3 %. Edelliseen kävijätutkimukseen verrattuna kävijöiden keskimääräinen kulutus kansallispuistossa ja sen lähialueella oli noussut käyntikertaa kohden kuudella eurolla. Euromääräisesti eniten keskimääräinen kulutus käyntikertaa kohden oli noussut kotimaisilla matkailijoilla (12 eurolla). Yhtenä syynä paikallistaloudellisten vaikutusten nousuun voi olla puistossa ja sen lähialueella yöpyvien osuuden hienoinen nousu (2 %) päiväkävijöihin verrattuna. Kulutuksen nousuun vaikuttanevat myös alueen palveluiden lisääntyminen ja monipuolistuminen sekä yleinen matkakustannusten nousu. Vuoden 2009 kävijätutkimustuloksiin ja verrattain matalampiin paikallistaloudellisiin vaikutuksiin on saattanut vaikuttaa vuonna 2007 puhjennut kansainvälinen finanssikriisi ja siitä seurannut taloudellinen taantuma.

Oulangan kansallispuiston kohonneista kokonaistulovaikutuksista huolimatta kävijöiden rahankäytön työllistävä vaikutus on laskenut 169 henkilötyövuoteen johtuen yleisestä tuottavuuden kasvusta (Vatanen & Kajala 2015). Vuosina 2010–2013 Oulangan kansallispuiston paikallistaloudelliset vaikutukset olleet 186–200 henkilötyövuotta.

Metsähallitus on arvioinut kaikkien Suomen kansallispuistojen paikallistaloudellisten kokonaisvaikutusten olleen vuonna 2014 yhteenlaskettuina 125,8 miljoonaa euroa ja 1256 henkilötyövuotta (Metsähallitus 2014g). Näihin lukuihin verrattuna Oulangan kansallispuiston paikallistaloudelliset vaikutukset ovat huomattavat, kaikkien kansallispuistojen vertailussa kolmanneksi suurimmat. Koska suurin osa puiston käyttäjistä on matkailijoita, jotka majoittuvat kansallispuistossa ja sen lähialueella, viettävät he alueella yleensä useamman vuorokauden. Oulangan kansallispuiston läheisyydessä on monipuolinen matkailupalvelutarjonta, eritoten Rukan matkailukeskuksessa. Kävijöiden viettämä aika ja lähialueen monipuoliset matkailupalvelut vaikuttavat siihen, että kävijöiden rahankäyttö puistossa ja sen lähialueella on suurempaa verrattuna kansallispuistoihin, jotka ovat käyttöluonteeltaan lähivirkistyskohteita.

Metsähallituksen www-sivujen (luontoon.fi- ja metsä.fi-verkkopalvelujen) **käyttö Oulangan kansallispuiston tietolähteenä on lisääntynyt** viidessä vuodessa. Vuonna 2009 kävijöistä reilu kolmannes (35 %) kertoi saaneensa tietoa puistosta kyseisten verkkosivujen kautta, kun vuonna 2014 osuus oli reilu kaksi viidesosaa (41 %). Metsähallituksen verkkosivut ovat nykyisin tuttavilta, sukulaisilta ja ystävilta saadun tiedon (40 %) rinnalla suosituin tietolähde. Aikaisemmin näiden kahden tietolähteen välillä oli 12 prosenttiyksikön ero. Internet-sivujen käytön suosioon on todennäköisesti vaikuttanut tietoteknisten laitteiden, kuten älypuhelimien, kehitys ja käytön kasvu. Kuten vuonna 2009 myös vuonna 2014 kolmannes (33 %) puiston käyttäjistä tiesi paikan entuudestaan.

Kävijätyytyväisyys on pysynyt Oulangalla korkealla. Koska puiston puitteisiin on tehty viime vuosina parannuksia, vertaillaan palveluja koskevia tyytyväisyyslukuja seuraavassa tarkemmin.

Jo aikaisemmin hyvin tyytyväisyyslukuihin on tapahtunut viidessä vuodessa hienoista parannusta yleisökäymälöiden, polkureitistön viitoituksineen sekä opastetaulujen kohdalla (tyytyväisyyttä kuvaava keskiarvo noussut arvolla 0,1 tai 0,2). Vuoden 2009 jälkeen Oulangan kansallispuistoon on asennettu uudet metalliset reittiviitat vanhojen puisten viittojen tilalle. Pienen Karhunkierroksen talvireitille on samalla lisätty puiset heijastintolpat. Päiväreiteille on lisätty kohdekarttoja, joista puiston käyttäjä voi seurata helpommin etenemistään. Polkujen kestävyyttä on lisätty sorastuksella (yhteensä noin 5,5 km), joka eroosion hillitsemisen lisäksi helpottaa poluilla kulkemista. Reittilisäyksenä puistoon on rakennettu Oulangan luontokeskuksen vastarannalle esteetön polku, joka johtaa kulkijan ihailemaan Kiutakönkään alajuoksun koskia. Esteetömälle reitille on rakennettu nuotiopaikka ja uusi inva-käymälä. Yleisökäymälöitä on lisätty puiston läpi virtaavalle melontareitille Alaniemeen ja Sirkkapurolle. Käymälöitä on lisäksi uusittu Pienen Karhunkierroksen suositulle Siilastuvan taukopaikalle ja Kiutakönkään uusitun taukokatoksen yhteyteen. Yleisökäymälöiden ja reittiopasteiden sekä lähialuekarttojen lisäys vastaavat osin vuoden 2009 vapaa-muotoisissa palautteissa ilmenneisiin kehittämisehdotuksiin. Tyytyväisyys on laskenut (keskiarvo laskenut arvolla 0,1 tai 0,2) hienoisesti jätehuollon toteutukseen ja sen ohjaukseen sekä yrittäjien tuottamiin palveluihin viidessä vuodessa. Kuitenkin myös näissä laadun arvioinnin keskiarvo oli vuonna 2014 lähellä arvoa neljä, joka kuvaa laadun olevan kävijöiden mielestä keskimäärin melko hyvällä tasolla.

Kansallispuiston kävijöitä häirinneissä tekijöissä ei ole tapahtunut juuri muutoksia viimeisen viiden vuoden aikana. Suurin osa kävijöistä kokee, etteivät kysytyt häiriötekijät, kuten maaston kuluneisuus, häiritse heitä ollenkaan tai vaihtoehtoisesti melko vähän. Myös kävijöiden ennakkoodotusten vastaavuus kokemusten kanssa on pysynyt hyvänä. Kuten vuonna 2009 myös vuonna 2014 parhaiten kävijöiden ennakkoodotukset täytti Oulangan luonnonympäristö.

Vuoden 2009 kulttuuriperintökysymyksien vastauksia ei pysty vertaamaan vuoden 2014 tuloksiin. Kulttuuriperintöä kartoittavien kysymysten tilalla uudessa kävijätutkimuksessa oli asetettu kansallispuistossa käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutuksia mittaavat kysymykset.

Kiitokset

Kävijätutkimuksen toteuttaminen Oulangan kansallispuistossa keskellä Suomen kauneimpiin luokitettavia luonnonmaisemia oli kokemuksena ikimuistoinen. Upean luonnon lisäksi keskustelut satojen puistossa vierailevien ihmisten kanssa tekivät työstä erittäin antoisan. Luonnon virkistyskäytön edistämiseen ja kansallispuiston kehittämiseen tähtäävässä tehtävässä olen saanut työskennellä sydäntäni lähellä olevien aiheiden äärellä.

Haluan esittää lämpimät kiitokset työohjauksesta ja rakentavasta palautteesta Outi Moilaselle, Veikko Virkkuselle, Matti Hoville ja Sari Alatossavalle. Kiitokset Jyrki Määtälle ja Mari Limnellille avusta julkaisuun tehtyjen karttojen laadinnassa. Pekka Veteläiselle, Rauno Koramolle ja Erkkä Pitkäselle tahtoisin osoittaa kiitokset avusta puiston rakenteita ja puitteita koskevan tiedon koostamisessa. Kiitos talvikaudella kävijätutkimusaineistoa keränneille Leena Pöykölle, Elina Kolppaselle, Airi Kallungille, Vesa Simoselle ja Eevamaria Haralalle. Kiitos reittejä koskevista vinkeistä ja monipuolisesta avusta Oulangan luontokeskuksen asiakasneuvojille Hanna Ikoselle, Tytti Taivalkoskelle, Mari Lahtiselle ja Tanja Heiskaselle. Suurin kiitokseni kuuluu Oulangan kansallispuistossa vuonna 2014 käyneille ihmisille, jotka innostuivat osallistumaan tutkimukseen ja kertomaan sekä kokemuksistaan että ajatuksistaan puiston kehittämiseksi.

Lähteet

- Ahola, A. & K. Kivistö 2010: Oulangan kansallispuiston kävijätutkimus 2009. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 132. 55 s.
- Alatossava, S. 2011: Oulangan kansallispuiston luontomatkoilusuunnitelma 2011. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 99. 49 s.
- Kaikkonen, H., Virkkunen, V., Kajala, L., Erkkonen, J., Aarnio, M. & Korpelainen R. 2014: Terveystä ja hyvinvointia kansallispuistoista – Tutkimus kävijöiden kokemista vaikutuksista. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 208. 65 s.
- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Søndergaard, Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. & Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.
- Metsähallitus 2004: Oulangan kansallispuiston luontomatkoilusuunnitelma. – Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 49 s.
- Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009: Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. – Raportti 14.12.2009, Metsähallitus, Vantaa. Asianro 3017/52/2009. 16 s. <<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Virkistyskaytonsuunnittelu/suojelualueidenmerkityspaikallistaloudelle/Documents/Kavijoiden%20paikallistaloudelliset%20vaikutukset.pdf>>, viitattu 31.10.2014.
- Metsähallitus 2014a: Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja eräiden muiden suojelu- ja virkistysalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset vuonna 2013. <www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Virkistyskaytonsuunnittelu/suojelualueidenmerkityspaikallistaloudelle/Documents/Ptvaikutukset2013.pdf>, viitattu 31.10.2014.
- Metsähallitus 2014b: Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja muiden virkistyskäytöllisesti merkittävimpien Metsähallituksen hallinnoimien suojelualueiden ja retkeilykohteiden käyntimäärät vuonna 2013. – <www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Asiakastieto/Kayntimaarat/Documents/kayntimaarat2013_kaikki.pdf>, viitattu 7.11.2014.
- Metsähallitus 2014c: Karhunkierros on vuoden retkikohde 2014. – <www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/ajankohtaista/Tiedotteet%202014/Sivut/KarhunkierrosVuodenRetkikohde2014.aspx>, viitattu 4.11.2014.
- Metsähallitus 2014d: Oulangan kansallispuisto. – Luontoon.fi-verkkopalvelu. – <www.luontoon.fi/oulanka>, viitattu 31.10.2013.
- Metsähallitus 2014e: Oulangan hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 130. 163 s.
- Metsähallitus 2014f: Oulangan ja Paanajärven kansallispuistot. Luonto- ja retkiopas. – Metsähallitus, Vantaa. 99 s.
- Metsähallitus 2014g: Kansallispuistot ja retkeilyalueet tärkeitä paikallistaloudelle. – <www.metsa.fi/suojelualueetjapaikallistalous>, viitattu 5.2.2015.

Määttä, M. 1995: Oulangan kansallispuiston kävijätutkimus 1995. – Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 11 s.

Vatanen, E. & Kajala, L. 2015: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkailullisesti arvokkaiden suojelukohteiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmän kertoimien päivitys 2014. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 213. 28 s.

Oulangan kansallispuiston kävijätutkimuksen otantakehikot

Otantakehikko: talvi-kevät 2014

Paikka	Kohderyhmä	Havainnointi (tavoite)	Keruu päiviä
Oulangan luontokeskus (LK)	Hiihtäjät, lumikenkääijät, päiväretkeilijät	35	5
Kiutaköngäs (KIU)	Lumikenkääijät, päiväretkeilijät	35	5
Siilastupa (ST)	Päiväretkeilijät, vaeltajat	35	5
Karhunkierroksen luontokeskus (KKL)	Vaeltajat, päiväretkeilijät	15	jatkuva
Yhteensä		120	15

Otantakehikko: kesä-syyskuu 2014

(laadittiin talven aineistonkeruun jälkeen)

Paikka	Kohderyhmä	Havainnointi (tavoite)	Keruu päiviä
Harrisuvanto (HS)	Patikoijat ja vaeltajat	30	4
Karhunkierroksen luontokeskus (KKL)	Vaeltajat	15	jatkuva
Kiutaköngäs (KIU)	Päiväkävijät, ryhmät ja kalastajat	85	10
Oulangan leirintäalue (O-LEI)	Yöpyjät	20	3
Oulangan luontokeskus (O-LK)	Päiväkävijät ja ryhmät	75	8
Päähkänä (PÄH)	Kalastajat, melojat	15	3
Savilampi (SL)	Vaeltajat ja päiväkävijät	30	4
Siilastupa (ST)	Kalastajat ja patikoijat	85	10
Taivalköngäs (TK)	Vaeltajat ja päiväkävijät	30	5
Ansakämpä (ANS)	Vaeltajat, melojat	15	3
Yhteensä		400	50

Aineiston keruuaikataulu ja sen toteutuminen Oulangan kansallispuistossa

Merkkien selitykset:

ANS = Ansakämppä
 HAR = Harrisuvanto
 KIU = Kiutaköngäs
 KK = Karhunkierroksen luontokeskus (jatkuva keruu)
 O-LK = Oulangan luontokeskus
 O-LEI = Oulangan leirintäalue
 PÄH = Pähkänä/Venäänmutkan laavu
 SAV= Savilampi
 ST = Siilastupa

TALVI 2014

Yhteensä 15 keruupäivää

HELMIKUU 2014

Päivä	Ti 18.2.	Ke 19.2.	Pe 21.2.	La 22.2.	Ti 25.2.	Ke 26.2.	To 27.2.
Paikka	O-LK	ST	O-LK	KIU	O-LK	KIU	ST
Kello	11-16	11-16	11-16	11-16	11-16	11-16	11-16
Tavoite	10	7	7	7	10	7	7
Toteuma	10	7	6	6	10	2	5
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							48

MAALISKUU 2014

Päivä	La 1.3.	Ti 4.3.	Ti 11.3.	To 13.3.	La 22.3.	Ma 24.3.	Ke 26.3.
Paikka	ST	KIU	O-LK	ST	ST	KIU	O-LK
Kello	11-16	11-16	11-16	11-16	11-16	11-16	11-16
Tavoite	7	7	7	7	7	7	7
Toteuma	8	8	5	5	7	5	5
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							42

MAALISKUU 2014

Päivä	To 27.3.						
Paikka	KIU						
Kello	11-16						
Tavoite	7						
Toteuma	6						
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							6

Kaikki lomakkeet yhteensä, kpl 97

Jatkuva	
Paikka	Posti
Kello	-
Tavoite	-
Kpl	2

KESÄ JA SYKSY 2014

Yhteensä 50 keruupäivää

KESÄKUU 2014

Päivä	Ma 16.6	Ke 18.6	Ke 25.6	Pe 27.6	La 28.6	Su 29.6	
Paikka	O-LK	KIU	O-LK	HS	O-LEI	TAI	
Kello	12-18	10-16	12-18	10-16	10-16	10-16	
Tavoite	8	8	8	8	8	8	
Kpl	16	16	14	16	10	3	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							75

HEINÄKUU 2014

Päivä	Ke 2.7	Pe 4.7	La 5.7	Su 6.7	Ma 7.7	Ke 9.7	Pe 11.7
Paikka	PÄH	ANS	TAI	ST	KIU	HS	ANS
Kello	12-18	10-16	10-16	12-18	12-18	12-18	12-18
Tavoite	8	8	8	8	8	8	8
Kpl	9	5	6	15	14	15	4
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							68

HIENÄKUU 2014

Päivä	To 17.7	Pe 18.7	La 19.7	Su 20.7	Ke 23.7	To 24.7	Su 27.7
Paikka	O-LK	O-LEI	TAI	KIU	O-LK	SAV	KIU
Kello	10-16	12-18	12-18	10-16	12-18	10-16	12-18
Tavoite	8	8	8	8	8	8	8
Kpl	16	14	11	15	15	14	14
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							99

HEINÄKUU 2014

Päivä	Ma 28.7	Ti 29.7	Ke 30.7				
Paikka	ST	O-LEI	ST				
Kello	10-16	12-18	10-16				
Tavoite	8	8	8				
Kpl	15	8	15				
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							38

ELOKUU 2014

Päivä	Ma 4.8	Ke 6.8	Pe 8.8	Ma 11.8	Ke 13.8	To 14.8	Pe 15.8
Paikka	KIU	ST	O-LK	ST	PÄH	ST	KIU
Kello	12-18	10-15	10-16	10-16	12-18	10-16	12-18
Tavoite	8	8	8	8	8	8	8
Kpl	12	15	12	15	5	15	10
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							84

ELOKUU 2014

Päivä	Ma 18.8	Ti 19.8	Su 24.8	Ma 25.8	Ti 26.8	Su 30.8	
Paikka	KIU	O-LK	SAV	ST	SAV	HS	
Kello	12-18	12-18	10-16	10-16	12-18	10-16	
Tavoite	8	8	8	8	8	8	
Kpl	15	15	11	15	11	15	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							82

SYYSKUU 2014

Päivä	Ma 1.9	Ti 2.9	Ke 3.9.	Pe 5.9.	Ke 10.9	La 13.9.	Ke 17.9.
Paikka	TAI	ST	TAI	PÄH	ST	ANS	ST
Kello	10-16	12-18	12-18	12-18	10-16	12-18	10-16
Tavoite	8	8	8	8	8	8	8
Kpl	9	15	15	5	15	9	16
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							84

SYYSKUU 2014

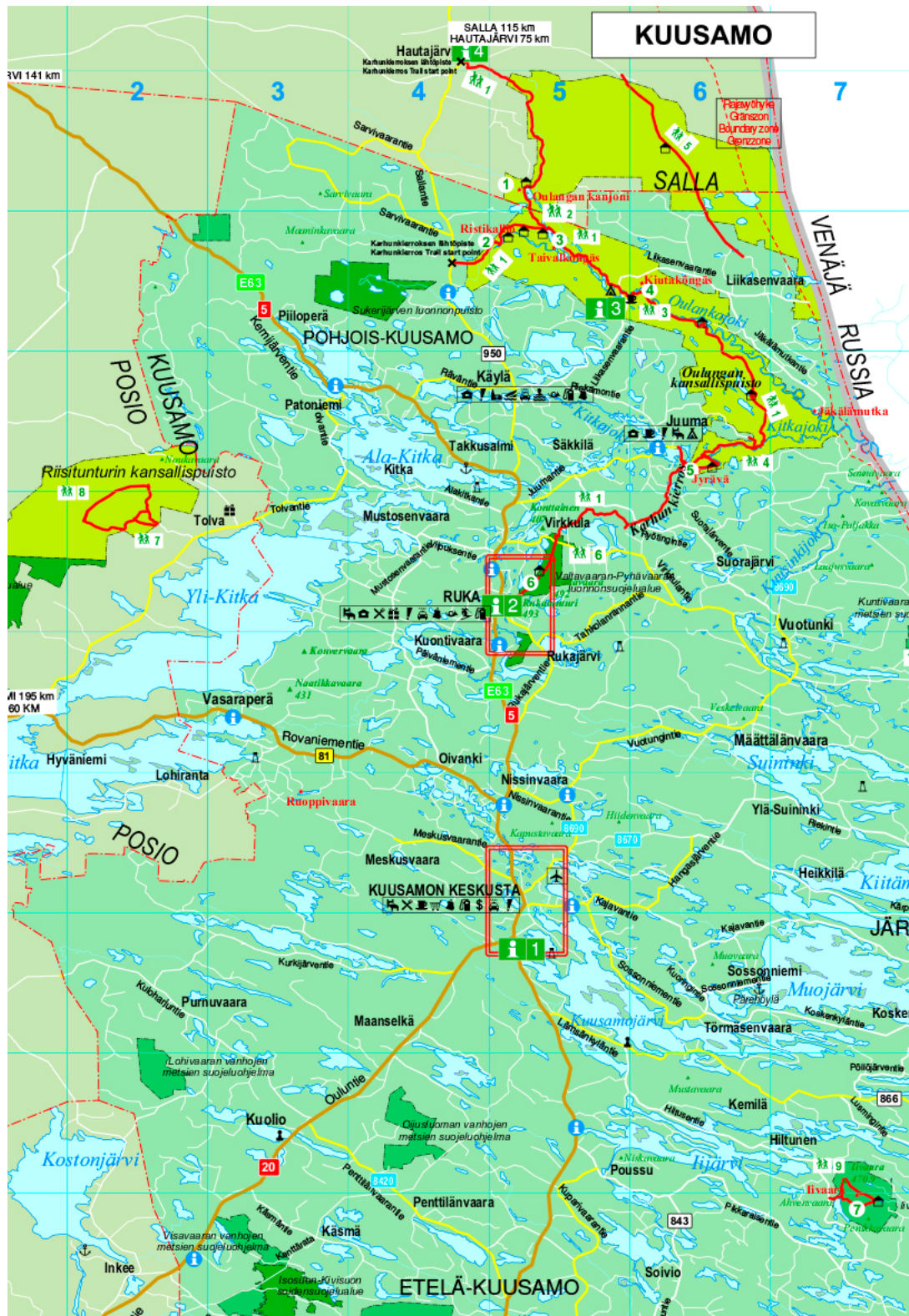
Päivä	To 18.9.	Ma 22.9.	Ti 23.9.	Su 28.9.	Ma 29.9.		
Paikka	ST	KIU	SAV	HS	KIU		
Kello	10-16	10-16	12-18	10-16	10-16		
Tavoite	8	8	8	8	8		
Kpl	15	15	11	15	13		
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							69

LOKAKUU 2014

Päivä	Ke 1.10.	To 1.10.
Paikka	O-LK	KIU
Kello	12-18	10-16
Tavoite	8	8
Kpl	11	13
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>		24

Jatkuva		
Paikka	KK	Posti
Kello	Aukiolo.a.	-
Tavoite	15	-
Kpl	26	10

Kaikki lomakkeet yhteensä, kpl 659

Lähde: Ruka-Kuusamo opaskartta 2014.

Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet

LIITE 4. 1(2)

Muita kohteita, kun Oulangan kansallispuisto oli yksi suunnitelluista kohteista	kpl
Ametistipuisto	1
Andere Nationalparks	1
Baltic & Scandinavian countries	1
Canoeing trip	1
Das ganze Land	1
Enontekiö, Hetta	1
Fin5, Ruka	1
Golf	1
Hailuoto, Pyhä-Luoston kansallispuisto ja Lieksa	1
Hautajaiset	1
Helsinki	1
Helsinki, Kuopio	1
Helsinki, Kuusamo	1
Helsinki, Oulu, Levi, Salla	1
Helsinki, Pargas, Oulu, Kuopio	1
Helsinki, Turku, Rovaniemi	1
Hetta-Pallas	1
Hiihto Rukalla	1
Hiihtokohteita Kuusamossa, Riisitunturi	1
Holiday Club Kuusamo	1
Hossa	2
Hossa, Ruka	2
Hossa, Salla	1
Hossa, UK-puisto, Pallas, Kilpisjärvi, Norja	1
Hossa, Ämmänsaari, Paljakka	1
livaaran lirinkireitti	1
Imatra, Koli, Helsinki, Hossa, Rovaniemi	1
Inari	1
Inari, Helsinki	1
Inari, Utsjoki, Salla, Saariselkä, Norja	1
Inari, Ylläs	1
Islanninhevosvaellus Kuusamossa, melonta Ouankajoella	1
Iso-Syöte	1
Itä-Suomi, Häme	1
Julma-Ölkky, Korouoma	1
Julma-Ölkky, Kylmäluoma, livaara, Taivalkoski	1
Juuma	3
Juuma, Jyrävä	1
Juuma, Pieni Karhunkierros	1
Juuma, Ruka, Kuusamo	1
Kaikenlaista	1
Kallunkijärvi	1

Muita kohteita, kun Oulangan kansallispuisto oli yksi suunnitelluista kohteista	kpl
Kanjonin kurkkaus	1
Karhunkierros	3
Karhunkierros (pieni)	1
Karhunkierros, Pyhä-Luosto	1
Karhunkierros, Ristikalliolta-Ruka	1
Kaverin kämpän lähiseudut	1
Kesämökki	2
Kevo	1
Kiertää koko Karhunkierros	1
Kitka	1
Kitka ja Kurjenjoki	1
Kitkajoki	1
Kiutaköngäs	1
Kiutaköngäs, livaara, Valtavaara	1
Kiutkajärvi, Ruka, Pentik Posio, Kuusinkijoki	1
Knas, Riga, Tallin, Norway, Sweden...	1
Kokkola	1
Koko Karhunkierros	1
Koli	1
Koli, Kaustinen	1
Kolovesi NP, Hossa NP	1
Korouoma, Posio, Ranua Zoo	1
Korouoma, Riisitunturi	1
Kosket ja nähtävyydet	1
Koskiseikkailu, islanninhevosratsastus, kesäkelkkarata	1
Kuopio	1
Kuopio, Tuusniemi, Rovaniemi	1
Kuopio, Iisalmi, Nurmijärvi, Kauhava	1
Kuusamo	2
Kuusamo golf	2
Kuusamo yleensä	1
Kuusamo, Lähialueet, Ranua, Pudasjärvi	1
Kuusamo, Myllykoski	1
Kuusamo, Nature Photo, Korouoma	1
Kuusamo, Ruka	2
Kuusamo, Ruka, Mustosenvaaran mökki	1
Kuusamo/Ruka	1
Kuusamon seutu	1
Kuusinkijoki	1
Kylpylä Kuusamossa	1
Kylpylä, Angry birds -puisto, Ruka	1
Kylpylä, Ruka	1

Muita kohteita, kun Oulangan kansallispuisto oli yksi suunnitelluista kohteista	kpl
Kylpylä/Andry	1
Käydään myös muualla	1
Käynnit sukulaisten luona	1
Lapland	1
Lapland, Norge	1
Lappi	1
Lapland	2
Lemmenjoen kansallispuisto, Rovaniemen hiidenkirnut	1
Lemmenjoki	2
Lieksa, Koli, Kalajoki	1
Livojärvi (kalastus)	1
Lomailu mökillä Kuusamossa	1
Luontoilu	1
Luontokohteet ja Kuusamon tropiikki	1
Manamasalo, Soiva metsä, Julma Ölkky, Hossa	1
mm. Angry Birds -puisto, Petoeläinpuisto, kylpylä	1
mm. Kalajoki, Saariselkä, Noerdkap, Pallas	1
Muddus, Jotunheimen Nationalpark	1
Muut alueen reitistöt	1
Myllykoski	1
Mökin kunnostus	1
Mökki ja Jäkälänmutka-melonta	1
Mökki, kylpylä	1
Norjan Lappi	1
Norjan pohjoisosat, Saariselän ympäristö	1
Norway	1
Norway Jotunheimen Park	1
Nuukio	1
Oivanki nuorisokeskus	1
Other national parks - 3 weeks total in Finland	1
Oulu, Savonlinna, Porvoo (Besuch von Freunden)	1
Pallas Nationalpark, Nordkapp	1
Pallas, Kilp.järvi	1
Pallas, tunturisuunnistuskilpailut	1
Petoeläinkeskus, Posio-Pentik, kalastuspaikat	1
Pieni Karhunkierros	6
Pieni Karhunkierros, muita pieniä matkoja	1
Pieni kaurhunkierros, Pähkänänkallio, Julma Ölkky, Suurpetokeskus jne...	1
Posio	1
Pyhä	1
Pyhä-Luosto	2

Muita kohteita, kun Oulangan kansallispuisto oli yksi suunnitelluista kohteista	kpl
Pyhä-Luosto, Iso-Syöte	1
Pyhä-Luosto, Levi	1
Raatteen tie, Petokeskus	1
Raatteentie	1
Raja-Jooseppi, Saariselkä	1
Ranuan eläinpuisto	1
Reisjärvi	1
Riisi, livaara-alue	1
Riisitunturi, Ruka	1
Riisitunturi	23
Riisitunturi, Korouoma	1
Riisitunturi, Kuusinkijoki	1
Riisitunturi, Käylä	1
Riisitunturi, Lentua, Hepoköngäs, yleensä Kainuu	1
Riisitunturi, Pieni Karhunkierros	1
Riisitunturi, Ranuan eläinpuisto	1
Riisitunturi, Ruka	3
Riisitunturi, Ruka, Koli	1
Riisitunturi, Ruka, Syöte	1
Riisitunturi, Tuutsa	1
Riisitunturi, vaellusreitit Rukalla	1
Riisitunturi, Valtavaara	2
Riisitunturi, Valtavaara, Julma Ölkky, Suurpetokeskus, Valokuvanäyttely	1
Rippileiri	1
Route to Nord Cape	1
Rovajärvi, Koli	1
Rovaniemi	4
Rovaniemi, Helsinki, Turku...	1
Rovaniemi, Ruka	1
Rovaniemi, Kuusamo, Helsinki u.s.w.	1
Ruka	41
Ruka hiihtokeskus	1
Ruka laskettelu	1
Ruka ym.	2
Ruka, Bomba	1
Ruka, Hossa	1
Ruka, Julma Ölkky	1
Ruka, Konttainen	1
Ruka, koti (Kuontivaara)	1
Ruka, Kuusamo	4
Ruka, Kuusamo, Inari	1
Ruka, Kuusamo, Riisitunturi	1
Ruka, Kuusamon Tropiikki	2
Ruka, Kuusamon Tropiikki, Kiveskoski jne.	1

Muita kohteita, kun Oulangan kansallispuisto oli yksi suunnitelluista kohteista	kpl
Ruka, Kuusinki	1
Ruka, Kuusinkijoki	1
Ruka, Käylä	1
Ruka, Lammintupa, rinteet	1
Ruka, Oulu	1
Ruka, Puustelli, Kemijärvi, Kalle Päätaalo/ Taivalkoski	1
Ruka, Riisitunturi	2
Ruka, Rovaniemi	1
Ruka, Ruska-Laukka ratsastustalli, Kuusamo yleensä	1
Ruka, Salla	1
Ruka, Suomutunturin ympäristö	1
Ruka, Tropiikki	1
Ruka, Ölkky, Kero	1
Ruka/Kuusamo	1
Ruka/ympäristö	1
Rukahovi	1
Rukan alue	1
Rukan alue, Riisitunturi	1
Rukan hiihtoladut	1
Rukan kylä ja -tunturi, Kuusamo	1
Rukan laskettelurinteet ja hiihtoladut, Kuusamon Tropiikki	1
Rukan lähireitit ja maasto	1
Rukan muut alueet	1
Rukan palvelut, Kuusamon palvelut (kylpylä)	1
Rukan ymp.	1
Rukan ympäristö	1
Rukatunturi	1
Rukatunturi ja mahdollisesti Rukakeskuk- sen palvelut	1
Rundreise Finland	1
Saana, Kiilopää, Luosto	1
Saariselkä, Hurtigruten	1
Saariselkä, Urho Kekkosen kansallispuisto	1
Salla	4
Salla, Kemijärvi	1

Muita kohteita, kun Oulangan kansallispuisto oli yksi suunnitelluista kohteista	kpl
Salla, Posio, Kajaani	1
Salla, Ruka	1
Sallan nähtävyydet, Salmijoen kuru	1
Sallan ympäristö	1
Sallatunturi	3
Sallatunturi, Savukoski	1
Sarek-Sweden	1
Savonlinna/ Schweden	1
Scandinavian countries	1
Sodankylä, Tornio, Saarijärvi	1
Suurpeto-eläin keskus	1
Suurpetokeskus	5
Sweden	1
Sweden, Norway, Baltikum, Poland...	1
Syöte	3
Taivalkoski, Kemijärvi, Rovaniemi, Ranua	1
Tankavaara, Rovaniemi, Vuokatti, Oulu, Helsinki, Porvoo, Pielinen	1
Tour for 2 weeks	1
Tropiq	1
Työmatka	1
UKK-puisto, Salla ja Pyhä-Luosto	1
Valtavaara	1
Valtavaara, jne.	1
Valtavaara, Konttinen	1
Valtavaara, Riisitunturi	1
Valtavaara, Riisitunturi etc.	1
Valtavaara, Riisitunturi, livaara	1
Valtavaara, Riisitunturi, Konttinen	1
Valtavaaran luontopolku	1
We do not know yet	1
Vuokatti	1
Vuokatti, Sulkava	1
Ylivieska (sukulaisvierailut)	1
Ähtäri, Kalajoki, Valtavaaran huiputus	1
Yhteensä	340

Matkan pääkohde tai -kohteet, kun Oulangan kansallispuisto oli ennalta suunnitteleman matkailukohde	kpl
Ei ole paitsi rippileiri.	1
Ei ollut varsinaisesti suunniteltuja kohteita.	1
Hautajärvi, Oulanka camping, Juuma camping, Ruka	1
I'll go to Sweden after this (menen Ruotsiin tämän jälkeen)	1
Internship in Oulu, travelling down to Helsinki (Harjoittelu Oulussa, matkustus Helsinkiin tämän jälkeen)	1
Jäkälämutka	1
Kansallispuistot yleensä	1
Karhujen kojukuvaus	1
Karhunkierros	2
Karhunkierros trail (Karhunkierros-reitti)	1
Kiutaköngäs?	1
Koli, Pyhä-Luosto	1
Konttainen	1
Korouoman rotkolaakso, Posio	1
Kuusamo	3
Kuusamo Tropiikissa kylpyläloma	1
Lappi	1
Leirikeskus Juuma	1
Matka ei ollut tarkemmin suunniteltu	1
Mehrere Parks (useat puistot)	1
Mökkeily	1
Mökkiloma Käylässä	1
Nordkapp, Lapland, Kuopio	1
Norja	1
Norja ja Pohjois-Lappi	1
Oulanka, Pieni Karhunkierros	1
Pieni Karhunkierros	1
Raatteen tie	1
Ranua, Ruka	1
Rovaniemi, Kuusamo	1
Ruka	9
Ruka, Kuusamo	1
Ruka, Kylpylä	1
Ruka, siellä hiihtäminen ja lasketteleminen	1
Rukan hiihtokeskus	2
Sallatunturi	1
Tutkimusasema	1
Vielä suunnitelmassa	1
Wild Brown Bear (villi karhu), Helsinki, Inari, Oulu	1
Yhteensä	51

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallisen arvion sanalliset vastaukset

Sanallinen vastaus	kpl
?	12
Ei voi mitata rahassa / ei voi verrata	6
En osaa sanoa	6
En tiedä (I don't know)	3
Matkoihin verrattavasti	1
Vaikea vastata (schwer zu beantworten)	1
Paras	1
Luonnolla ei ole hintaa (The nature has no price)	1
Luontoa ei voi mitata rahassa (Natur kann nicht Geld beziffert werden)	1
:)	1
Ei voi ostaa (ünbezahlbar)	1
∞ (äärettömän merkki)	1
Yhteensä	35

Arvo ja sanallinen vastaus	kpl
Vähintään 600 €/hlö	1
5000 €, mutta kokemus on rahaa rikkaampaa (5000 € but an experience like this is worth more than any money in the world!)	1
Matkan hinta 750 (Holiday cost 750)	1
Ei voi mitata rahassa (3000 €)	1
Yhteensä	4

Vapaamuotoiset palautteet

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Kaiteita puuttui. Turvall. lapset?
Lvk- Retkeily - Reitit	valitus	Rupakiven portaat huonossa kunnossa.
Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	kehittämisehdotus	Polkujen varresta myrskypuut nuotiopaikoille.
Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	kehittämisehdotus	Polkujen sepelöintiä lisää eri retkeilykohteisiin.
Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	valitus	Tulentekopaikoilla sytykkeiden puute. Tuohi tai vastaava.
Lvk- Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Pitkospuut paikkapaikoin huonossa kunnossa, roskiksia enemmän. Kämppiä johon saisi tuoda koirat (tai vaihtoehtoisesti ulkona katoksia joihin eläimet saisi).
Lvk- Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Turistien informointi roskista. Niitä aina vaan jää luontoon!
Lvk- Retkeily - Jätehuolto	valitus	Olen huomannut joidenkin kivikkokallioiden raoissa roskaa. Toivoisin asialle tehtävän jotakin.
Lvk- Retkeily - Jätehuolto	kehu	I am happy to be here again. Thank you for keeping it clean and worth to be walked in Oulanka Park. (Olen onnellinen, että olen täällä taas. Kiitos, kun pidätte Oulangan puiston puhtaana ja patikoinnin arvoisena.)
Lvk- Retkeily - Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Runsulampi autiotupa olisi paikallaan. Varaustuvat olisivat paikallaan.
Lvk- Retkeily - Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Pitkospuut paikkapaikoin huonossa kunnossa, roskiksia enemmän. Kämppiä johon saisi tuoda koirat (tai vaihtoehtoisesti ulkona katoksia joihin eläimet saisi).
Lvk- Retkeily - Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Latauspisteitä esim. aurinkokenno yöpymistupiin.
Lvk- Retkeily - Tuvat ja kämpät	valitus	Taivaltuvan kaasukeitin osin rikki. Kirveiden kunto heikohko. Muuten loistavat palvelut.
Lvk- Retkeily - Tuvat ja kämpät	valitus	Kerojärven saunan kiuas on aika tehoton. Paljon puuta kuluu kesälläkin eikä lämpötila nouse yli 60 asteeseen. Sadevesi kastelee helposti katoksen hyvän polttorangan.
Lvk- Retkeily - Tuvat ja kämpät	kehu	Porontiman laavulla makkarapaistoritilä oli oikein mutkalla. Sen voisi suoristaa. Jusinkämpä oli luksuspaikka: uimapaikka mahtava ja kämpä tilava.
Lvk- Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	On joitakin jyrkkiä suorita putoamiskohtia, joihin voisi tehdä aidat. Toki nojaaminen omalla vastuulla.
Lvk- Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Jos mahdollista, että saisi poiketa poluilta kauniisiin paikkoihin! Kiitos!
Lvk- Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Pidempi talvi-/hiihtoretkeilyreitti
Lvk- Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Turvakaiteita jyrkimmille reunoille Oulangan kanjonilla sekä Ristikalliolla.
Lvk- Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Kanjonin kurkkareitille näkyvät varoituskyltit.
Lvk- Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Lastenvaunujen kanssa liikkuminen hankalaa. Kansallispuistoon voisi harkita muutamaa lyhyttä vaunuille sopivaa lenkkiä

Lvk– Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Reitin voisi merkitä hieman selkeämmin Rukan suunnalta kävellessä (erit. Kitkajoen varsi laavun ja kodan väliltä!)
Lvk– Retkeily - Reitit	valitus	Lastenvaunujen kanssa liikkuminen hankalaa. Kansallispuistoon voisi harkita muutamaa lyhyttä vaunuille sopivaa lenkkiä
Lvk– Retkeily - Reitit	valitus	Korjattaa Taivalkönkään kanootinnostopaikka (poistakaa kaatunut puu). Pitkospuut paikoin huonot (hankala juosta).
Lvk– Retkeily - Reitit	valitus	Tie Kanjonin kurkkaus -reitille (Oulangan kanjoni) todella huonokuntoinen. Reitillä polku kulkee paikoitellen aivan jyrkän pudotuksen reunalla eikä minkäänlaisia turvekaiteita ym. Muutoin ei mitään huomautettavaa, upea paikka ja mahtava elämys! Kiitos!
Lvk– Retkeily - Reitit	valitus	Pitkospuut paikkapaikoin huonossa kunnossa, roskiksia enemmän. Kämppiä johon saisi tuoda koirat (tai vaihtoehtoisesti ulkona katoksia joihin eläimet saisi).
Lvk– Retkeily - Reitit	valitus	South of Juuma coming from Ruka the bear trail marking is sometimes bad. You can get lost in lumberjacked areas... (Juumasta etelään Rukalta tultaessa Kurhunkierroksen merkinnät ovat paikkapaikoin huonot. Voit eksyä talousmetsäalueella.)
Lvk– Retkeily - Reitit	kehu	Köysiaidat (uudet) oli hyvät. Peltiin leikatut, uudet opastetaulut olivat hyvät. "Taidekivi", jossa metallisia "kalliopiiroksia" oli hauska. Kartoja matkan varrella voisi olla.
Lvk– Retkeily - Reitit	kehu	I was impressed about the very well maintained trail. Thank you. (Olin vaikuttunut todella hyvin ylläpidetystä polusta. Kiitos!)
Lvk– Retkeily - Reitit	kehu	Kiitoksia reitistä!
Lvk– Retkeily - Reitit	kehu	Erinomaiset kilometriviitat! Ja muutenkin koko reitin kunto on tosi hyvä.
Lvk– Retkeily - Reitit	kehu	Kiitos, kun ylläpidätte hienon alueen luontopolkuja ja mahdollistatte tämän kaiken.
Lvk– Retkeily - Reitit	kehu	Beschilderung um Ruka könnte verbessert werden. Es hat uns sehr gut gefallen. Danke! (Opasteita Rukalla voisi parantaa. Pidimme siitä kovasti. Kiitos!)
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Beschilderung um Ruka könnte verbessert werden. Es hat uns sehr gut gefallen. Danke! (Opasteita Rukalla voisi parantaa. Pidimme siitä kovasti. Kiitos!)
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	1. Hiltusen kylätie ja Käylästä Oulangalle johtava soratie kuoppainen, tulisi lanata. 2. Taivalkönkään risteykseen lisäopaste.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kannattaisi laittaa englanninkieliset opasteet Karhunkierros/Pieni karhunkierros. Ei iso asia, mutta nykyisin käy paljon muualta porukkaa.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Köysiaidat (uudet) oli hyvät. Peltiin leikatut, uudet opastetaulut olivat hyvät. "Taidekivi", jossa metallisia "kalliopiiroksia" oli hauska. Kartoja matkan varrella voisi olla.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Opasteet grillaus paikalle!
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Uudet opasteet epäselviä.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehu	Köysiaidat (uudet) oli hyvät. Peltiin leikatut, uudet opastetaulut olivat hyvät. "Taidekivi", jossa metallisia "kalliopiiroksia" oli hauska. Kartoja matkan varrella voisi olla.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehu	Erinomaiset kilometriviitat! Ja muutenkin koko reitin kunto on tosi hyvä.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehu	Hieno luontokokemus, hyvin opastetut reitit!
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Avotulipaikkojen kehittäminen! Esim: että voisi pitää valkeaa metsäpaloaikana.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laavuja lisää.

Lvk- Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Omat WC:t. Miehet ja naiset!
Lvk- Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Näköalapaikoille penkkejä.
Lvk- Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Siilastuvalle lisää grillipaikkoja + pöytiä
Lvk- Retkeily - Muut palvelurakenteet	valitus	Porontiman laavulla makkaranpaistoritilä oli oikein mutkalla. Sen voisi suoristaa. Jusinkämpä oli luksuspaikka: uimapaikka mahtava ja kämpä tilava.
Lvk- Retkeily - Metsästys ja kalastus	kehittämisehdotus	Oulangalle ja Kitkalle yhtenäinen kalastuslupa koskien myös KYVOK-alueita.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Ohjeistus nuotiopaikoille tulentekoa varten.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Taivaltuvan kaasukeitin osin rikki. Kirveiden kunto heikohko. Muuten loistavat palvelut.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Korjatkaa Taivalkönkään kanoitinnostopaikka (poistakaa kaatunut puu). Pitkospuut paikoin huonot (hankala juosta).
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Too much dogs, too little wildlives! (Liian paljon koiria, liian vähän luonnonvaraisia eläimiä!)
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Upea elämys ulkomaalaisille.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Aivan ihanan rentouttavaa tämä Ruka-Kuusamo-Oulanka seudulla petikointi. Jo 5. kerta ja aina tullaan uudestaan. Ei kyllästyä rentouttavaan rauhallisuuteen. :)
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Ihana puisto!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	I am happy to be here again. Thank you for keeping it clean and worth to be walked in Oulanka Park. (Olen onnellinen, että olen täällä taas. Kiitos, kun pidätte Oulangan puiston puhtaana ja patikoinnin arvoisena.)
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Köysiaidat (uudet) oli hyvät. Peltiin leikatut, uudet opastetaulut olivat hyvät. "Taidekivi", jossa metallisia "kalliopiiroksia" oli hauska. Kartoja matkan varrella voisi olla.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	It is most wonderfull national park, that I have ever visited. (Kaikein ihanin kansallispuisto, jossa olen koskaan käynyt.)
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Tie Kanjonin kurkkaus -reitille (Oulangan kanjoni) todella huonokuntoinen. Reitillä polku kulkee paikoitellen aivan jyrkän pudotuksen reunalla eikä minkäänlaisia turvekaitteita ym. Muutoin ei mitään huomautettavaa, upea paikka ja mahtava elämys! Kiitos!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Taivaltuvan kaasukeitin osin rikki. Kirveiden kunto heikohko. Muuten loistavat palvelut.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Hieno paikka! Kiitos kaikille paikan ylläpitäjille!
Lvk- Aspa -Luontopastus	kehu	The contact with the staff in Finland and Oulanka area is easy. People are friendly! (Asiointi henkilökunnan kanssa on Suomessa ja Oulangan alueella helppoa. Ihmiset ovat ystävällisiä!)
Lvk- Aspa -Luontopastus	kehu	Oikein ihana kokemus. Luontokeskuksen palvelu oli loistavaa ja henkilökunta ystävällistä ja auttavaista.
Lvk-Viestintä ja markkinointi	muu	Tänne tulee vain samanhenkiset ihmiset, toiset huomioon ottavat. On minun näkemys. Tuttavapiirissäni harva tietää näistä asioista ja palveluista.
Lvk-Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	More information in English on the internet. More buss connections are welcome and helpful. (Enemmän tietoa englanniksi internetsivuille. Linja-autoyhteyksien lisäys olisi tervetullutta ja hyödyllistä.)
Lvk- Matkailuyritysten toiminta	kehu	Erytiskiitos luonnonläheisestä, mutta todella mukavasta ja viihtyisästä leirintäalueesta. Ihana alue, on todella vaivan arvoinen käynti. Tulen takuulla uudelleen!

Lvk- Matkailuyritysten toiminta	kehu	Oulangan leirintäalueelle täydet pisteet :)
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Es wäre schön, wenn auch andere Nationalparks in Finland so gut ausgestattet u. beschildet wären. Dogs could be more welcomed. (Olisi hienoa, jos muutkin kansallispuistot Suomessa olisi näin hyvin varusteltuja ja kyltityttyjä. Koirat voisivat olla tervetulleempia.)
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Työttömiä ihmisiä työllistämään! Kaikki kaatunut puusto haloiksi. Siitä olisi iloa kaikille ja työttömät työllistyisi.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Tuulenskaadot pitäisi viedä pois.
Joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvä idea	kehittämisehdotus	More information in English on the internet. More buss connections are welcome and helpful. (Enemmän tietoa englanniksi internetsivuille. Linja-autoyhteyksien lisäys olisi tervetullutta ja hyödyllistä.)
Joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvä idea	kehittämisehdotus	Etappikuljetukset olis sesonkiaikoina ihan ok! :)
Joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvä idea	kehittämisehdotus	Buses from Juuma to Hautajärvi! (Linja-autoja Juumasta Hautajärvelle!)
Muu	muu	On todellinen ympäristörikos perustaa kultakaivos Juomasuon alueelle. Vastustan Kuusamoon perustettavaa kultakaivosta Kitkajoen ja Rukan läheisyyteen.
Muu	muu	Toivomme, ettei Kuusamoon tulisi kaivosteollisuutta, joka tulisi tuhoamaan Kuusamon kauniin luonnon.
Muu	muu	Ja sitten Paanajärvelle
Muu	muu	Nice female rangers! (Mukavia naisrangereita!)
Muu	muu	War 1996 Mitte Mai das erste mal hier. Wanderung war nicht in der gewünschten Längen möglich (>1 m Schnee). Heute das zweiten hier. Nur kurze Wanderung möglich: sehr kalt (+8 C), Regen. (Olimme täällä ensimmäisen kerran 1996 toukokuun puolivälissä. Tuolloin vaellus haluamallamme pituudella ei ollut mahdollista (lunta yli 1 m). Tänään olemme täällä toisen kerran. Vain lyhyt patikointi mahdollista: hyvin kylmä + 8 C, sadetta
Muu	muu	:)
Muu	muu	(:
Muu	muu	Äidille terveisiä!
Muu	muu	Have a nice summer!
Muu	muu	Tänne tulee vain samanhenkiset ihmiset, toiset huomioon ottavat. On minun näkemys. Tuttavapiirissäni harva tietää näistä asioista ja palveluista.
Muu	muu	Hyvää jatkoa!
Muu	kehittämisehdotus	Kanjonin kurkkauksen tie parempaan kuntoon, matkailuautolla vaikea päästä perille.
Muu	valitus	Tie Kanjonin kurkkaus -reitille (Oulangan kanjoni) todella huonokuntoinen. Reitillä polku kulkee paikoitellen aivan jyrkän pudotuksen reunalla eikä minkäänlaisia turvekaiteita ym. Muutoin ei mitään huomautettavaa, upea paikka ja mahtava elämys! Kiitos!
Muu	valitus	Tien kuoppaisuus loppuosalla tuntui ikävältä.
Muu	valitus	Kaunis, siisti sisääntulo ei riitä meille. Olemme suomenruotsalaisia (4 kpl) ja pettyneitä lomakkeiden "kielivalikoimaan". Löytyy saksalaisia, englantilaisia, venäläisiä...mutta missä ovat toisen kotimaisen kielen RUOTSALAISET lomakkeet?
Muu	valitus	1. Hiltusen kylätie ja Käylästä Oulangalle johtava soratie kuoppainen, tulisi lanata. 2. Taivalkönkään risteykseen lisäopaste.

Muu	valitus	Kaatuneiden puiden hyödyntämättömyys puistossa sääliittää.
Muu	valitus	Autotieosuus oli huonosti hoidettu.
Muu	kehu	Kiitos!
Muu	kehu	Kiitos. Tulemme varmasti toistekin!
Muu	kehu	Kiitos...
Muu	kehu	Facilities and park experience is of a very high standard compared with national parks in Australia. It's been a pleasure enjoying them in Finland. (Verrattuna kansallispuistoihin Australiassa puitteet ja puistokokemus ovat todella korkealla tasolla. On ollut ilo nauttia niistä (kansallispuistot/puitteet) Suomessa.)
Muu	kehu	Kiitos!
Muu	kehu	Kiitos ja kumarrus:)
Muu	kehu	Ei lisättävää! Mahtava paikka on :) Tullaan taas toistekki!
Muu	kehu	Lämmin kiitos luonnon hyväksi tehdystä työstä!
Muu	kehu	Thank you! (Kiitos!)
Muu	kehu	It is a beautiful country. Most be supposed for next generation. (Maa (Suomi) on kaunis. Suurin osa tarkoitettu seuraaville sukupolville.)
Muu	kehu	Ihana kokemus, kaunista
Muu	kehu	Kiitos, rentouttava päivä.
Muu	kehu	Kiitos!
Muu	kehu	Kiitos!

Suomenkielinen kyselylomake

Oulangan kansallispuisto

Kävijätutkimus 2014

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa hyödynnetään Oulangan kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä rasti yhteen vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Oulangan kansallispuistossa (katso oheinen kartta).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai postitse vastauskuoressa.
5. Lisätietoja: Outi Moilanen, p. 0407519962, outi.moilanen@metsa.fi

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Oulangan kansallispuistoon (katso kartta)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai oleskelet tällä käynnillä

a. Oulangan kansallispuistossa?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ vrk tai _____ tuntia

b. yhteensä Oulangan kansallispuistossa ja sen lähistöllä (ks. kartta)?

noin _____ vrk tai _____ tuntia

→ Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b.) **enemmän kuin 1 vrk**, niin kuinka monta kertaa vieraillet tai suunnittelet vierailevasi Oulangan kansallispuistossa tämän matkan aikana?

_____ kertaa

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä (muuten siirry kysymykseen 4)

a. Oulangan kansallispuistossa, niin montako yötä vietit tai vietät

autiotuvassa _____ yötä Oulangan leirintäalueella _____ yötä

omassa majoitteessa _____ yötä Oulangan tutkimus- asemalla _____ yötä
(laavu, telta tms.) _____ yötä
muualla, _____ yötä

missä? _____

b. kansallispuiston lähistöllä, esim. matkailukeskuksessa (ks. kartta), niin montako yötä vietit tai vietät

hotellissa _____ yötä omassa mökissä _____ yötä

vuokra- _____ yötä asuntoautossa tai _____ yötä
mökissä _____ yötä -vaunussa _____ yötä

muualla, _____ yötä lomaosakkeessa _____ yötä

missä? _____

4. Missä päin Oulangan kansallispuistoa vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- Kiutaköngään alue (ml. Oulangan luontokeskus)
- Pieni karhunkierros (Juuman alue)
- Karhunkierros -retkeilyreitti
- Taivalköngäs
- Oulangan kanjoni
- Keroharjun reitti
- Kitkajoki
- Oulankajoki
- muualla, missä? _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi (loma)kohteeseen? (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

- 1 henkilöauto
- 2 henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto
- 3 linja-auto 5 juna
- 4 tilausbussi 6 lentokone
- 99 muu, mikä? _____

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeisenä saapuessasi kansallispuistoon?

Merkitse numero -> _____

6. Minkälainen seurueesi on tällä käynnilläsi Oulangan kansallispuistossa?

olen yksin → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
(vastaaja mukaan lukien), joista

alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

alle 15-vuotiaiden syntymävuodet _____
(jos kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita _____
yleisin syntymävuosi) _____

liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Oulangan kansallispuistossa?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
- muista sukulaisista
- ystäväistä
- työtovereista
- koululuokasta
- päiväkotiryhmästä
- opiskeluryhmästä
- eläkeläisryhmästä
- ohjelmalveluyrityksen asiakkaista
- kerhosta, yhdistyksestä tms.
- jostakin muusta, mistä? _____

8. Mikä Sinulle on tai oli tärkeää tällä käynnilläsi Oulangan kansallispuistossa? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon) (5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)											
	erittäin tärkeää					ei lainkaan tärkeää					
	5	4	3	2	1		erittäin tärkeää				
							5	4	3	2	1
luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐
maisemat	☐	☐	☐	☐	☐	alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐
mahdollisuus olla itsekseen	☐	☐	☐	☐	☐	luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐
henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐	omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
poissa melusta ja saasteista	☐	☐	☐	☐	☐	kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐
rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐	jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐
tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐	alueen kulttuuriperintö	☐	☐	☐	☐	☐
yhdessäolo omassa seurueessa	☐	☐	☐	☐	☐	muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Oulangan kansallispuistossa tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

1 ☐ kävely	10 ☐ marjastus	19 ☐ suunnistus
2 ☐ sauvakävely	11 ☐ sienestys	20 ☐ telttailu tai muu leiriytyminen maastossa
3 ☐ lenkkeily	12 ☐ kasviharrastus	21 ☐ murtomaahiihto
4 ☐ retkeily	13 ☐ opetukseen liittyvä käynti	27 ☐ lumikenkäkävely
5 ☐ luonnon tarkkailu	14 ☐ käynti luontokeskuksessa	34 ☐ vaellus (yöpyminen maastossa)
6 ☐ eväsretkeily	15 ☐ luontovalokuvaus	64 ☐ melonta
7 ☐ pyöräily	16 ☐ partioretki	88 ☐ kulttuuriperintöön tutustuminen
8 ☐ kalastus	17 ☐ leirikoulu	999 ☐ muu, mikä?
9 ☐ lintuharrastus	18 ☐ koiran kanssa ulkoilu	

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta ja määrästä tämänkertaisella käynnilläsi Oulangan kansallispuistossa? Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelu tai rakenne.

Laadun arviointi asteikolla 5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono

Määrän arviointi asteikolla 3 = liian suuri, 2 = sopiva, 1 = liian pieni

	palvelun, rakenteen tai ympäristön laatu					erittäin en ole käyttänyt	palveluiden tai rakenteiden nykyinen määrä						
	erittäin hyvä	5	4	3	2		1	huono	liian suuri	3	2	1	liian pieni
pysäköintipaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lähialueen tiestö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien opastetaulut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkureitistö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkuviihtotukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tulentekopaikat ja laavut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
poltopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleisökäymälät alueella	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jätehuollon toteutus ja ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmopalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen siisteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maiseman vaihtelevuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

5 4 3 2 1

erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ erittäin tyytymätön

11. Täyttivätkö tähän käyntiin Oulangan kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

erittäin erittäin
hyvin 5 4 3 2 1 huonosti

luonnonympäristö	○	○	○	○	○
harrastusmahdollisuudet	○	○	○	○	○
reitit ja rakenteet	○	○	○	○	○

12. Onko Oulangan kansallispuisto tällä matkalla

- matkasi ainoa tai tärkein kohde?
- yksi matkasi suunnitelluista kohteista?
Muita kohteita ovat: _____
- ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella?
Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

13. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt / Tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin menoihin kansallispuistossa tai sen lähialueella (kts. karttarajaus)?

- kyllä (-> vastaa alla oleviin kysymyksiin)
- en (-> siirry kysymykseen 14)

Ilmoita rastittamalla, arvioitko tässä

- henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista

VAI

- perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan kansallispuistossa ja sen lähialueella. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset	_____ €
B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat)	_____ €
C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset	_____ €
D kahvila- ja ravintolaostokset	_____ €
E majoittuminen	_____ €
F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut reitit, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)	_____ €
G muut menot (esim. kalastus-, metsästys- tai kekkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)	_____ €

14. Kuinka usein olet käynyt Oulangan kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?

(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

tämä on ensimmäinen kerta

viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa

milloin ensimmäisen kerran? v. _____

milloin viimeksi? v. _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Oulangan kansallispuistossa? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lainkaan	5	4	3	2	1	erittäin paljon	en osaa sanoa
maaston kuluneisuus		○	○	○	○	○		○
maaston roskaantuneisuus		○	○	○	○	○		○
luonnonympäristön käsittely		○	○	○	○	○		○
liiallinen kävijämäärä		○	○	○	○	○		○
muiden kävijöiden käyttäytyminen		○	○	○	○	○		○
jokin muu, mikä?		○	○	○	○	○		○

16. Missä määrin koet tämänkertaisen käyntisi Oulangan kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaasi ja hyvinvointiisi seuraavilla osa-

alueilla? (vastaa jokaiseen kohtaan ja valitse se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi)

(5 = täysin samaa mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä)

	täysin samaa mieltä	5	4	3	2	1	täysin eri mieltä
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)			○	○	○	○	○
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, miellalan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)			○	○	○	○	○
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. luonto-aistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)			○	○	○	○	○

17. Minkä arvoiseksi arvioisit rahassa mitattuna Oulangan kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset? Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuussa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaanmatka 3000 €).

_____ €

18. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?

[_____] _____

19. Sukupuoli?

mies nainen

20. Syntymävuosi?

[_____]

21. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

- ammattikoulu
- opistotasoinen tutkinto
- alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ei ammatillista tutkintoa

22. Mistä sait tietoa Oulangan kansallispuistosta?

(voit merkitä usean vaihtoehdon)

- Metsähallituksen luontokeskuksesta tai asiakaspalvelupisteestä
- tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta
- Metsähallituksen www-sivuilta (www.metsa.fi tai www.luontoon.fi)
- muilta www-sivuilta
- esitteistä tai oppaista (retkeilyopas, yms.)
- TV- / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista
- seudun matkailutoimistosta tai matkailuinfosta
- alueen yrityksiltä (esim. ohjelmapalvelut, majoitus)
- puisto on minulle entuudestaan tuttu
- elektronisesta infopisteestä (Patikkapaikka)
- muualta, mistä _____

Luontokokemusten paikantaminen Oulangan kansallispuistossa

Mikäli haluatte osallistua Oulun yliopiston toteuttamaan karttapohjaiseen kyselyyn, jossa selvitetään Oulangan kansallispuistossa koettuja luontokokemuksia, pyydämme teitä jättämään sähköpostiosoitteenne tähän ja saatte linkin kyselyyn:

Sähköpostiosoite: _____

Lisätietoa karttakyselystä: Miisa Pietilä, miisa.pietila@oulu.fi, puh. 050 395 2022, Oulun yliopisto, maantieteen laitos.

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 208 Kaikkonen, H., Virkkunen, V., Kajala, L., Erkkonen, J., Aarnio, M. & Korpelainen, R. 2014: Terveyttä ja hyvinvointia kansallispuistoista – Tutkimus kävijöiden kokemista vaikutuksista. 65 s.
- No 209 Kaikkonen, H. & Rautiainen, M. 2014: Terveyttä ja hyvinvointia valtion mailta – tarkastelussa metsästäjät ja kalastajat. 30 s.
- No 210 Vähäsarja, V. 2014: Luontoympäristön terveys- ja hyvinvointivaikutusten taloudellinen arviointi. 76 s.
- No 211 Mäkilä, M., Jonassen, T. & Salmela, J. 2014: Tanhukärpaskartoitukset Lapin suojelualueilla vuonna 2013. 22 s.
- No 212 Kukkonen, M. 2014: Metsähallituksen jäkälä-, kovakuoriais-, kääväkäs-, maanilviäis- ja sammalkartoitukset vuosina 2007–2013. 76 s.
- No 213 Vatanen, E. & Kajala, L. 2015: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkailullisesti arvokkaiden suojelukohteiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmän kertomien päivitys 2014. 28 s.

Sarja B

- No 201 Konttinen, T. 2014: Hämeenkaan harjoitus- ja monikäyttöalueen kävijätutkimus 2012–2013. 62 s.
- No 202 Konttinen, T. 2014: Lauhanvuoren–Hämeenkaan alueen yritystutkimus 2013. 64 s.
- No 203 Metsähallitus 2014: Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet. 134 s.
- No 204 Salonen, M. 2014: Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2013. 66 s.
- No 205 Koskeli, A. 2014: Kolin–Ruunaan alueen yritystutkimus 2014. 60 s.
- No 206 Hallbäck, V. 2014: Terranova – Kvarkens naturcentrums kundundersökning och fortlöpande respons 2011–2013. 51 s.
- No 207 Rosu, S. 2015: Selkämeren kansallispuiston kävijätutkimus 2012. 105 s.
- No 208 Itäluoma, J. 2015: Selkämeren kansallispuiston yritystutkimus 2013. 58 s.
- No 209 Nääppä, R. 2015: Selkämeren kansallispuiston sidosryhmätutkimus 2013. 49 s.

Sarja C

- No 129 Konttinen, T. 2014: Lauhanvuoren–Hämeenkaan alueen luontomatkailusuunnitelma. 89 s.
- No 130 Metsähallitus 2014: Oulangan hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2026. 164 s.
- No 131 Metsähallitus 2014: Valtavaaran–Pyhävaaran ja Särkipäähän–Löyhkösen–Antinvaaran hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2022. 121 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN (verkkojulkaisu) 1799-5388
ISBN 978-952-295-094-9 (pdf)

julkaisut.metsa.fi